

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ARKEOLOJİ ANABİLİM DALI
KLASİK ARKEOLOJİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİ

Başak SAYGILI

Danışman

Prof. Dr. Binnur GÜRLER

2011

YÜKSEK LİSANS
TEZ/ PROJE ONAY SAYFASI

2007800715

Üniversite : Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Adı ve Soyadı : Başak SAYGILI
Tez Başlığı : Kibyra Kalıp Yapımı Kaseleri

Savunma Tarihi : 10.08.2011
Danışmanı : Prof.Dr.Binnur GÜRLER

JÜRİ ÜYELERİ

<u>Ünvanı, Adı, Soyadı</u>	<u>Üniversitesi</u>
Prof.Dr.Binnur GÜRLER	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Yrd.Doç.Dr.Akın ERSOY	DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
Doç.Dr.Cumhur TANRIVER	EGE ÜNİVERSİTESİ

İmza

Oybirliği
Oy Çokluğu ( )

Başak SAYGILI tarafından hazırlanmış ve sunulmuş "**Kibyra Kalıp Yapımı Kaseleri**" başlıklı Tezi ( ) / Projesi ( ) kabul edilmiştir.

Prof.Dr. Utku UTKULU
Enstitü Müdürü

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “ Kibyra Kalıp Yapımı Kaseleri ” isimli çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin bibliyografyada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

.../.../.....

BAŞAK SAYGILI

İmza

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Kibyra Kalıp Yapımı Kaseleri

Başak SAYGILI

Dokuz Eylül Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Arkeoloji Anabilim Dalı

Klasik Arkeoloji Programı

Hellenistik Dönem seramik grupları içinde, kalıp yapımı kaselerin Anadolu'da önemli bir yeri vardır. Kalıp yapımı kaseler Anadolu ve Anadolu dışında kendi içlerinde bölgesel farklılıklar barındırmaktadır. Bunun yanı sıra dönemin evrensel felsefesi sonucu yerleşim merkezleri arasında etkileşim de söz konusudur. Kalıp yapımı kaseler metal kaplardan esinlenilerek üretilmeye başlanmıştır ve Anadolu'da özellikle İ.Ö. 2. yüzyılda yoğun olarak üretilip kullanılmıştır. Kaseler form gelişimi açısından çok, barındırdıkları dekor özellikleriyle tarihlenir ve adlandırılırlar. Kalıp yapımı kaseler kendi içinde çam kozalağı, küçük yaprak dekorlu, bitkisel, bitkisel-figürlü, konsantrik yarım daire, uzun taç yaprak ve ağ motifi dekoru gibi gruplara ayrılmışlardır. Gruplar arasında tarihleme açısından kesin geçişler azdır.

Kibyra, bugün Burdur ilinin Gölhisar ilçesinde konumlanırken antik çağda Likya, Karia, Phrighia ve Pisidia bölgelerinin odağındadır. Geniş yayılım alanı ve görkemli yapıları ile Kibyris'in başkentidir. Kibyra, Hellenistik ve Roma Dönemi'nde seramik üretimi açısından Anadolu'da önemli bir yere sahip olmalıdır. Bunu 2006'dan itibaren Burdur Müzesi, Akdeniz Üniversitesi ve Mehmet Akif Üniversitesi tarafından sürdürülen kazı çalışmaları ve yüzey araştırmalarından ele geçen seramiklerin niceliği ve niteliği kanıtlamaktadır.

Kibyra kalıp yapımı kaselerinin oldukça özgün bir dekor stili vardır. Burada kullanılan birçok figür, şu ana kadar yayını yapılan kentlerin malzemeleri arasında görülmemektedir. Kentte yapılan kazı çalışmalarından ve yüzey araştırmalarından ele geçen kalıplar ve üretim hatalı malzemeler, kentin üretimini açıklamaktadır.

Kibyra'da 2006'dan itibaren ele geçen kalıp yapımı kaseler arasında en yoğun gruplar bitkisel ve figürlü dekorasyona sahip kaselerdir ve bu gruplar, şu an ki incelemeler çerçevesinde İ.Ö. 2. yüzyılın başından İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına dek sevilerek kullanılmıştır. Kentte ele geçen çam kozalağı dekorlu kaseler grubun geç dönem özelliğini yansıtır ve İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına aittirler. Küçük yaprak dekorlu gruba ait kaseler oldukça özenli yapılmış ve İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar üretilmiştir. Uzun taç yaprak dekoru kentte diğer merkezlere uygun olarak İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarında varlık göstermektedir.

Çerçevelerde İon kymationu, defne demeti, meander, spirial ve gios motifi, makara-inci dizisi, boğa başları, yunuslar dekor olarak tercih edilmiştir. Madalyonlarda genellikle petalli çiçekler kullanılmıştır.

İncelenen malzemeler arasında ithal malzeme bulunmamaktadır; ancak bu malzemelerde Pergamon, Ephesos ve Sardis üretimlerinin özellikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kibyra, Kalıp Yapımı, Hellenistik, Seramik.

ABSTRACT

Master's Thesis

Moldmade Bowls of Kibyra

Basak SAYGILI

Dokuz Eylül University

Graduate School of Social Sciences

Department of Archeology

Classical Archeology Program

Among the Hellenistic Period ceramic groups, mould made bowls have a significant place in Anatolia. Mould made bowls include regional differences within themselves inside and outside of Anatolia. There has been an interaction among the location centers as a result of the universal philosophy of the period. Mould made bowls were started to be produced with the inspiration of metal bowls and they were condensely produced and used especially in the 2nd century B.C. in Anatolia. Comparing to form developments, bowls are labelled and dated with their decoration specialities. Mould made bowls are separated into groups such as pine cone, imbricate, floral, floral-figured, imbricate, long petals, and net figured patterns. Among these groups, exact transitions are very few in terms of dating.

While located in Gölhisar Burdur today, Kibyra was in the center of Likya, Karia, Phrighia, and Pisidia in ancient times. It is the capital city of Kibyrtis with Its widespread area and magnificent consturctions. During the Hellenistic and Rome Period, Kibyra must have an importance in aspect of ceramic production in Anatolia. Excavation studies maintained by Burdur Museum, Akdeniz University, and Mehmet Akif University and qualities - quantities of ceramics, obtained from surface researches, have proved this argument since 2006.

Kibyra mould made bowls have quite original decorations styles. Lots of figures used in here have not been present among materials of the cities which have been published so far. Moulds obtained from excavation studies and surface researches and false produced materials in the cities give us the information about the city production.

Among the mould made bowls which have been gained in Kibyra since 2006, the peak groups are the ones which have herbal and figured decorations and according to the recent researches these groups have been used with pleasure from the beginning to the mids of the 2nd century B.C. Among these groups, pine cone figured bowls gained in the cities, reflect the latest features of the period and they belong to the mids of the 2nd century B.C. Little leaf

decorated bowls were made quite painstakingly and produced from the mids of the 2nd century to the mids of the 1st century B.C. Ion kymation, bay bunch, meander, spiral and gios figures, bobin-pearl line, bull heads, dolphins were preferred decorations for the frames. For medallions petalled flowers were generally preferred.

Imported materials does not exist among the examined ones; however, within these materials, production features of Pergamon, Ephesos, and Sardis have been fixed.

Key Words: Kibyra, Moldmade, Hellenistic, Pottery.

KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİ

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
YEMİN METNİ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR	x
EKLER LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KALIP YAPIMI KASE TERMİNOLOJİSİ

1.1 KALIP YAPIMI KASE TERMİNOLOJİSİ	8
---	---

İKİNCİ BÖLÜM

KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ

2.1 KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ	9
---	---

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİ

3.1. KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİNİN ÖZELLİKLERİ	11
3.2. ÇAM KOZALAĞI DEKORU	11
3.3. KÜÇÜK YAPRAK DEKORLU KASELER	12
3.4. BİTKİSEL DEKORLU KASELER	14
3.5. FİĞÜRLÜ KASELER	17
3.6. KONSANTRİK YARIM DAİRE DEKORLU KASELER	24

3.7. UZUN TAÇ YAPRAK DEKORLU KASELER	25
3.8. ÇERÇEVELER	28
3.9. MADALYONLAR	29
3.10. KALIPLAR	30
SONUÇ	35
KAYNAKLAR	38
EKLER	45

KISALTMALAR

K.Ç. : Kaide Çapı

A.Ç. : Ağız Çapı

H. : Yükseklik

Cm : Santimetre

M : Metre

İ.Ö. : İsa'dan önce

İ.S. : İsa'dan sonra

Lev. : Levha

Çiz. : Çizim

Ss. : Sayfa sayısı

Bkz. : Bakınız

Env. No. : Envanter numarası

Kat. No. : Katalog numarası

AvP : Altertümer von Pergamon

İstMitt : İstanbuler Mitteilungen

Hesperia : Journal of the American School of Classical Studies of Athens

EKLER LİSTESİ

EK 1: KATALOG	46
EK 2: ÇİZİM LİSTESİ VE ÇİZİMLER	92
EK 3: LEVHA LİSTESİ VE LEVHALAR	116

GİRİŞ

Kibyra, bugün Burdur ilinin Gölhisar ilçesinde konumlanmaktadır. Antik çağda ise Lykia, Karia, Pisidia ve Phrigia'nın kesişme noktasında olup; kuzeyi güneye ve doğuyu batıya bağlayan Kibyris bölgesinin başkentidir. (Lev. I)

Strabon'dan edindiğimiz bilgilere göre; “*Kibyralılar'ın Lydialılar'ın soyundan oldukları söylenir. Kibyralılar Pisidia, Solym, Yunan, Lidya dilleri olmak üzere dört dil kullanırlardı. Bunlar Kabalis'i ve Pisidialılar'ı ele geçirdiler ve oraya yerleştikten sonra kenti, çok iyi tahkim edilmiş ve çevresi yaklaşık yüz stadia olan başka bir yere taşıdılar. Bu kent iyi yasaları sayesinde kuvvetlendi ve köyleri Pisidia ile komşusu Milyas'dan Lykia ve Rodoslular'ın Peraiası'na kadar yayıldı. Kentin civarında üç kent daha kuruldu. Bunlar Bubon, Balbura ve Oenoanda'dır. Bunların oluşturduğu konfederasyona Tetrapolis adı verilir. Bunlardan her birinin bir oy, Kibyra'nun iki oy hakkı vardı, çünkü Kibyra 30.000 piyade ve 2000 at çıkarabiliyordu. Kibyralılar'ın başka bir özelliği de, demir işçiliği ve kakmacılığındaki ustalıklarıdır¹.*” Strabon'un anlattığı bu olayların, hangi tarihlerde meydana geldiği kesin olarak bilinmemektedir. Ancak Tetrapolisin kuruluş tarihine ilişkin farklı değerlendirmeler vardır. İ.Ö. 2. yy'da bölge açıkça değinilmese de Eumenes II'ye bırakılmış olmalıdır². Bergama krallığının dağılmasından sonra Bubon, Balbura ve Oenoanda Kibyra başkanlığında bir Tetrapolis oluşturmuşlardır³. Strabon şöyle devam etmektedir; “*Burası daima tiranlar tarafından idare edildi, fakat yine de insaflı bir yönetim uygulandı. Ancak tiranlık Moagetes zamanında sona erdi⁴.*” İ.Ö. 189 baharında Scipio'nun veliahtı Asia'daki ordunun komutanı daha önceden müttefikleriyle Antiochos'u bozguna uğratmış Roma consulü Manlius Vulso, Galatlar'a karşı ceza seferine çıktı. İlk olarak karlı görüldüğü için seferin ana hedefinden vazgeçip güneye Karia'ya doğru yöneldi. Thebae'den yirmibeş talent ve bin ölçek tahıl aldıktan sonra dağların arasından ilerleyerek Kibyra yakınına geldi. Burada kentin tiranı ile Manlius Vulso arasında, uzun süren pazarlıklardan sonra

---

¹ Strabon, XIII, s. 631.

² Küçük,1999, s.8.

³ Akşit, 1965, s.52.

⁴ Strabon, XIII, C 631.

tiran tarlaların yağmalanmasını ve şehre saldırılmasını önlemek için 1000 talent para ve 10.000 ölçek tahıl ödedi. Moagetes devrinde Kibyra'nın Likya ile ilişkileri pek de dostane değildir. Moagetes Kabalis'teki Bubonlular'la beraber Araxa'ya saldırmış, bu olayın ardından Likya Birliği, Moagetes'e gönderdiği elçiyle olayı protesto etmiştir⁵. Moagetes'in tiranlığı döneminde Kibyra'nın güçlü bir ordusu vardır. Araxa'ya saldırabildiğine göre, Pergamon krallığının ya da Roma'nın etkisi fazla değildir. Likya'nın kuzeyinde böylesi bir güç ve Likya birliği üyesi bir kente nasıl olup da saldırabildiği anlaşılammaktadır⁶. Büyük ihtimalle II. Attalos (İ.Ö. 159-138) zamanında Bubon ve komşu kentlerin tiranı, Molcestes (Moagetes ?) olmalıydı. İ.Ö. 167 yılında ortaya çıkan Roma'nın zayıflatma politikası ve Rhodos gücüne karşı Kibyra'nın ve Kaunos'un birkaç isyan girişimi olmuştur⁷.

Kibyra'da İ.Ö. 1. y.y. da yaşanan gelişmeler hakkında Strabon şu bilgileri vermektedir; *“Murena tiranlığı yıktı ve Balbura ile Bubon'u Likya topraklarına kattı. Fakat bugün Kibyra'nın kaza yetkisi Asiadakiler'in en geniş sayılmaktadır⁸.”* İ.Ö. 84 yılında Roma generali Murena, Kibyra başkanlığındaki tetrapolisi dağıtarak Kibyra'yı Asia eyaletine dahil etmiş, ayrıca tetrapolisin diğer üç şehri Bubon, Balbura ve Oenoanda'yı da Likya topraklarına katmıştır⁹. Kibyra ile ilgili bir diğer önemli olay da İ.S. 23'de ki depremdir. Büyük hasara neden olan depremin tahribatı Tiberius'un yardımcılarıyla giderilmiş ve kent İmparatora şükranlarını belirtmek için Tiberius'u Caesarea Kibyra olarak isimlendirmiştir¹⁰. İ.S. 43'de Roma senatosu imparator Cladius'un emriyle Likya'nın bir Roma eyaleti olduğunu ilan etti. Bu tarihte Likya'nın sınırlarının Kibyra'ya kadar genişlediği anlaşılmaktadır. Çünkü daha önce Asia eyaletine dahil edilen bu bölgede Likya eyaletinin ilk imparatorluk valisi olan, Quintus Veranius'un Kibyra halkının Cladius tarafından atanmış Legatus Pro Praetore ünvanlı idarecisi olduğu ve Sydima'da bulunmuş bir kitabede de Likya'nın valisi olarak zikredildiği tespit edilmiştir¹¹. Kibyra Hadrianus zamanında (İ.S.117-138) parlak bir dönem yaşamıştır. İ.S. 3. yüzyılda Kibyra, Got akınlarından

---

⁵ Magie, 1965, Vol.1, s.281.

⁶ Küçük, 1999, s. 8.

⁷ Magie, 1965, Vol.2, s. 1122.

⁸ Strabon, XIII, C 631.

⁹ Magie, 1965, Vol.1, s. 516.

¹⁰ Bayburtluoğlu, 2004, s.187.

¹¹ Akşit, 1971, s. 120.

nasibini alarak küçülmeye başlar. İ.S. 6. y.y.'da Kibyra'nın büyük ölçüde terkedildiği söylenebilir¹².

Kibyra kent merkezi, birbirinden küçük yarlarla ayrılan üç egemen tepe üzerindedir. (Lev. II) Tepeler, küçük çakıl taşların zamanla birleşerek kaynaştığı konglomera özlüdür ve dolayısıyla geçen zaman içinde kısmen aşınmışlardır. Kamu, sivil ve dini yapıların bu alan üzerinde belli bir bütünlük oluşturacak biçimde düzenlendiği görülür. Zengin ve çeşitli mezar tiplerini barındıran kent nekropolü ana tepeliği üç yönden, kuzey, batı ve güneyden çevreler. Kamu yapıları, doğuda stadiondan başlayarak batı uçtaki tiyatro ve meclis binasının oturduğu sırt arasında yoğunlaşmıştır. Sosyal ve ticari agoraların yanı sıra; kentin ekonomik yaşamının canlılığını simgeleyen küçük iş yerleri de bu eksen üzerinde konumlanır¹³.

Ortadaki ana tepede stadion, bazilika, sosyal ve ticari agora, hamam, tiyatro, meclis binası, tapınaklar, kilise, ana cadde gibi kamu yapıları, belirli bir simetrik aks gözetilerek konumlandırılmışlardır. Kent içindeki yol ağına ilişkin yüzeyden seçilebilen kanıtlar çok yetersizdir. Fakat ana caddeye ilişkin olarak yapılan incelemelerde şimdilik sadece agoranın başlangıcında, stadiondan kesintisizce gelip Roma bazilikası önünden agora güney duvarını takip ederek tiyatroya yönelen mimari düzenlemeler gözlemlenmiştir. Nekropol alanı ise, bu ana tepeliği üç yönde kuşatır. Kentin su ihtiyacının karşılanmasına ilişkin döşemler, taş künklerle tiyatro tepesinin batısında, Böğrüdilik Yaylası'na çıkan stabilize yolun her iki kenarında görülebilir. Yapılan gözlemlerde kente su sağlayan ve birbirine paralel uzanan iki suyolunun varlığı, kentin geniş alanlara dağılımını göz önüne aldığımızda şaşırtmamıştır¹⁴.

Stadion, 200 m.yi bulan uzunluğuyla Anadolu'nun en büyük ve de en iyi korunmuş stadionları arasında sayılmaktadır. Güneydeki tek sphendonesiyle "U" formundadır; bu dar yüzün orta aksına, 3.30 m. genişliğinde ve 17 m. uzunluğunda tonozlu bir kapı açılmıştır. Ana giriş, karşısındaki kuzey dar yüzde, beş geçitli ve Dor tarzında görkemli bir propylon ile dir. Üçüncü kapı ise doğudaki oturma sıralarının ortasındadır; genişliği 1.40 m., ölçülebilen boyu ise 3.96 m.dir. Farklı

¹² Bayburtluoğlu, 2004, s. 187.

¹³ Anmed 5, 2007, s. 22.

¹⁴ a.g.e., s. 23.

yönlerde üç kapıya sahiplik belli ki, seyirci kapasitesi 15 bin dolayında olan mekâna girişi kolaylaştırmak içindir. Stadionun batı caveası üstte bir tür “teras” duvarıyla sonlandırılmış, bunun üzerine de yaklaşık 4 m. aralıklarla ayaklar yerleştirilmiştir¹⁵(Lev. II).

Antik kaynaklar ve yazıtlardan okunan bilgilere göre; Kibyra, özellikle demir ilişkileri, dericilik ve at yetiştiriciliğinde ünlüdür¹⁶. Buna çömlekçilik de eklenmelidir; çünkü Tiyatro tepesinin güney yamaçlarında hemen göze çarpan akıntı seramik parçalarının türü, yapısı ve yoğunluğu başkaca yorumlanamaz. Kalıpların ve üretim hatası içeren parçaların (Lev. III) çokluğu da, Kibyra'nın, en geç Hellenistik Dönem içlerinden başlayarak seramik ürettiği ve atölyelerinin, tıpkı Sagalassos'ta olduğu gibi, tiyatronun arkasındaki tepede konumlandığı sonucuna götürmüştür. Ele geçen malzemenin niceliği ve niteliği ancak, seramik üretiminin kent endüstrisinde önemli bir yeri olduğu gerçeğiyle açıklanabilir¹⁷.

Kent nekropollerine ilişkin yapılan yüzey araştırmalarında, kentin mezar geleneğine ilişkin farklı mimari formlar tespit edilmiştir. Bunlar yaygın olarak; lahit mezarlar, yeraltı oda mezarları ve anıt mezarlardır. Kentin mezar geleneğinde çoğunlukla bir sadelik gözlemlenir¹⁸.

Bouleuterion / Odeion, Agora, Tiyatro ve Tapınakların yer aldığı ana tepenin güney köşesinde konumlanır. Hemen önünde küçük bir tapınak, yaklaşık 50 m. kuzeyinde de Tiyatro bulunmaktadır. Yapı, planı nedeniyle Bouleuterion / Odeion işlevli olarak tanımlanmıştır. Ancak 3600 kişilik kapasitesi ve üstünün kapalı olması, iç cephe düzenlemesi yapının kış aylarında Tiyatro işlevli olarak da kullanıldığını göstermiştir. Ayrıca Roma İmparatorluk Dönemi'nde 25 kentin yargı merkezi durumundaki Kibyra'da, Roma'nın Asia Valisi'nin yargı işlerini yürüttüğü bina olarak da kullanılmış olmalıdır. Yapının kullanıldığı dönemde kentin en prestijli kamu binası olduğu söylenebilir¹⁹. (Lev. III)

---

¹⁵ a.g.e., s. 27.

¹⁶ Strabon, XIII, s. 138- C631.

¹⁷ Anmed 5, 2007, s. 24.

¹⁸ a.g.e., s. 25.

¹⁹ Anmed 8, 2010, s. 40.

Şehrin batısında iyi korunmuş durumda tiyatro bulunmaktadır. Tiyatro, bazıları gömülü olan kırk ya da elli oturma sırası ve tek diozaması ile orta büyüklüktedir. Sahnenin iki girişi de ayaktadır²⁰. (Lev. IV)

Hellenistik seramiğin geniş repertuarı içindeki belli başlı guruplardan biri olan kalıp yapımı kâselerde en önemli kriter, dekorasyon olarak kabul edilir. Bu düzen içerisinde şekil serilerinden birinin diğerinin yerini alması en önemli noktayı oluşturur. Bununla beraber kalıp yapımı kâseler gerçek seri üretim değildir. Her usta motifleri kendi düşüncesine göre kompoze eder, kompozisyonda kendi yöntemlerini kullanır, damga serilerini üretir ve düzenler. Bu sistem en azından orijinal damgaların tek olarak yapıldığını gösterir. Kullanılan sınıflandırma sistemi buna göre geliştirilmiştir. Problemlerden biri damgaların farklı atölyelerde taklit edilmeleri ve bir stilden diğerine geçişin kesin olmayışıdır²¹.

‘Megara kâseleri’ terimi, ilk defa Otto Benndrof tarafından 1883 yılında bu kaselerin Megara’dan geldiği yanılmasıyla kullanılmıştır. Fakat sonraki çalışmalar bu kaselerin Atina üretimi olduğu ve Megara’ya has olmadığını ortaya koymuştur. Bu seramik grubunun isimlendirilmesi ile ilgili birçok öneri vardır. Fakat, bu seramik grubunun kullanıldığı dönemdeki adını tespit etme çalışmaları yeterli değildir. Athenaios, Atina içki kabı olan *ήμιτόμος*’dan bahseder ve Atina kalıp yapımı kaselerle ilişkili olduğunu söyler. Athenaios, ayrıca *κόυδου* adında bir Pers içki kabından da bahseder. Bu kap, hem Akhamenid hem de Arkaik Yunan’da libasyon için kullanılan yarımküresel bir kap formudur. *Κόυδου*’nun bahsedildiği kaynaklar, kalıp yapımı kaselerin İ.Ö. 220’lerdeki başlangıcından öncedir²².

Kalıp yapımı kâseler, yaklaşık yarım küreseldir, ayak ve kulpları yoktur. Tüm dış yüzeyleri rölyef biçiminde desen ve figürlerle kaplıdır²³. Kalıp yapımı kâseler, hiç şüphesiz dönemin çok sevilen metal kaplarından esinlenerek üretilmişlerdir. Bunların motifleri, firnis parlaklığı; altın, gümüş ve bronz kâselere benzer. Nil Deltasındaki Toukh-el Qarmaus’da ele geçen bir gümüş yarımküresel kase, Atina National Müzesi’nde bulunan erken tipte bir seramik kalıp yapımı kase ile hemen

²⁰ Bean, 1997, s. 13.

²¹ Gürler,2001, s.419.

²² Rotroff, 1982, s.3.

²³ Gürler, 1994, s.38. Çorbacı, 2007, s. 170. İssi – Kara – Okyar – T. Sivas - H. Sivas, 2009, s. 260.

hemen aynıdır²⁴. Kalıp yapımı kaselerin üretim aşamasında cam eserlerden de esinlendiği görülmüştür²⁵. Aleksandria ve Suriye'deki bazı yarımküresel cam kaseler, Atina Agora'sındaki erken dönem kalıp yapımı kaseler ile form ve dekorasyon açısından benzerlik göstermektedir; lotus petal ve palmiye yaprakları birbirini izleyecek biçimde sıralanmıştır. Atina Agorası'ndaki kalıp yapımı kaselerin paraleli cam kase Caucasus Mozdok'ta bulunmuştur. Bu cam kase bir rozet madalyona ve alternatif sıralanmış nymphaea caerulea ve akanthus yapraklarından oluşan bir kalyxe sahiptir²⁶. Kaselerin madalyonlarında sıkça rastladığımız rozet motifine Samothrake'de İ.Ö. geç 2. yüzyıl-erken 1. yüzyıla tarihlenen bir mezarda ele geçen sekiz yapraklı rozet motifli bir gümüş parçada rastlıyoruz²⁷.

H. Thompson, kalıp yapımı kaselerde kullanılan Mısır motiflerinin Aleksandria metal işleme sanatının etkisi olduğunu ve bu sebeple erken kaselerde Mısır öğelerine rastlandığını belirtir. Bitkisel elemanlarla çevrilmiş madalyon, palmiye dalı, yuvarlatılmış nymphaea lotus, geniş nymphaea nelumbo ve dalda oturan kuş motifleri Mısır'a özgüdür²⁸.

Kalıp yapımı kâselerde iki tip form sık görülmektedir. Attika tipi kâseler derindir ve ağız kısmı dışa doğru genişler. Delos tipi ise sığdır ve ağız kısmı içe dönüktür²⁹.

Kalıp yapımı kaselerin üretimine, tüm merkezlerde kesin olmamakla birlikte, İ.Ö. 3. yüzyılın sonlarında başlanmış; kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl boyunca en çok tercih edilen içki kabı olarak üretilmiş ve İ.Ö. 1. yüzyıl başlarında yerlerini yavaş yavaş sigillata kaplara bırakmaya başlamışlardır³⁰.

Delos'ta İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından başlayan üretim, İ.Ö. 1. yüzyılın ortalarına dek sürer³¹. H. Thompson, Atina'daki üretimi, İ.Ö. 3. yüzyılın ilk çeyreğine vermek gerektiğinden ve en erken kaselerin, Mısır etkisi altındaki bitkisel

---

²⁴ Rotroff, 1982, s.6.

²⁵ Rotroff, *Hesperia* Vol. 51, No. 3, s. 330-331.

²⁶ Rotroff, 1982, s. 8.

²⁷ Dusenbery, 1998, s. 468.

²⁸ Thompson, 1934, s. 455.

²⁹ Gürler, 1994, s.39.

³⁰ Bouzek 1974, s.15.

³¹ Laumonier, 1977, s. 7.

dekorasyonlular olabileceğinden bahseder. Üretim İ.Ö. 1. yüzyılın içlerinden itibaren görülmemektedir³². S. Rotroff ise üretimin İ.Ö. 240'da başladığını söylemektedir³³. Sparta'da kalıp yapımı kase üreten atölyelerin İ.Ö. 2. yüzyıldan itibaren üretime başladığı anlaşılmaktadır. Peloponessos'daki Arkadia'da ise üretimin başladığı yıllar İ.Ö. 3. yüzyıl sonudur ve üretim İ.Ö. 2. yüzyılın 2. yarısında üretim yoğunluğu artmıştır. Stobi'de bu kaseler İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından 1. yüzyılın üçüncü çeyreğine kadar üretilmiştir³⁴. Demetrias'ta İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden itibaren bu kaselerin üretimine başlanmıştır³⁵. İtalya'da kalıp yapımı kase üretimi İ.Ö. 3. yüzyılın ortasında başlamış ve İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar sürmüştür³⁶.

Pergamon Asklepieion'da kalıp yapımı kase üretimi 8. ve 16. yapı evreleri arasında, İ.Ö. 3. yüzyılın sonunda başlamış, İ.S. 1. yüzyılın sonlarına değin görülmektedir³⁷. Metropolis'teki kalıp yapımı kaselerin, buldukları tabakada ele geçen sikkeler yardımıyla, İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyılın içlerine kadar var oldukları saptanmıştır³⁸. Ephessos'ta kalıp yapımı kaselerin görülmeye başlanması İ.Ö. 200'den biraz öncedir³⁹.

---

³² Thompson, 1934, s. 457-458.

³³ Rotroff, 1982, s. 108.

³⁴ Anderson-Stojanović, 1992, s. 29-30.

³⁵ Siebert, 1978, s. 172-188.

³⁶ Courby, 1922, s. 422.

³⁷ Laumonier, 1977, s.7.

³⁸ Gürler, 1994, s. 38.

³⁹ Gürler, 1994, s. 38.

BİRİNCİ BÖLÜM

KALIP YAPIMI KASE TERMİNOLOJİSİ

1.1 KALIP YAPIMI KASE TERMİNOLOJİSİ

Kalıp yapımı kaselerin bölümleri aşağıda olduğu gibi tarif edilir;

Madalyon: Kaidenin dip kısmına verilen isimdir ve kasenin dip kısmındaki dekorasyon buranın üzerindedir. Kabartma bir yiv ile kasenin geri kalanından ayrılır.

Kalyx: Genellikle bitki motiflerinden oluşan madalyonun etrafındaki dekorlu bölümdür. Bu kalyxler, bazı bitkisel kaselerin bütün duvarını kaplar.

Duvar: Kasenin esas bezemesinin yer aldığı bölümdür. Kalyxin yukarısında ağız kenarının aşağısındaki arada kalan bölümdür.

Çerçeve: Dudağın meylinin hemen altında yer alan, genellikle iki ya da üç yiv veya kabartma çizgi ile sınırlandırılan bölümdür. Buraya çerçevede denilebilir⁴⁰ (Lev. IV).

---

⁴⁰ Retroff, 1932, s. 3.

İKİNCİ BÖLÜM

KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ

2.1 KALIP YAPIMI KASELERİN ÜRETİM TEKNİĞİ

Kalıp yapımı kaselerin üretim tekniğinde kullanılan kalıp yaklaşık olarak 0,5cm kalınlığında, çark yapımı firnissiz bir kaseden oluşur. Bu kaselerin her ikisinden biri yükseltilmiş tabana ve halka bir ayağa sahiptir, bunlar düz ya da içbükeydir. Dış tarafı çoğunlukla pürüzlüdür ve çark izleri her zaman görülebilir. Bununla beraber iç kısım tamamen silinip pürüzsüz hale getirildiğinden genelde çark izleri görülmez. Dekorasyon, kil hala yumuşakken kalıbın iç kısmına uygulanıyordu. Ağız bölgesi ve madalyon, süsleme ile veya çarkla oluşan yivlerle sınırlandırıldı. Kalan dekorasyonun çoğu, birbirinden farklı ve küçük mühürlerle yapılırdı⁴¹. Mühürler çoğunlukla kilden alınırdu ama bir kısmı ahşap ve metalden alınarak kullanılırdı⁴². İzmir Arkeoloji Müzesi'ndeki malzemelerle yayınlanan çalışmada bu damgalar tanıtılmıştır⁴³. Figürlü ve küçük yapraklı kaselerde ayrıntılar elle verilmezdi ama bitkisel ve taç yaprakların ayrıntıları elle verilirdi⁴⁴. Gioş gibi geometrik desenler kalıba sivri uçlu bir aletle kazınarak yapılırdı⁴⁵. Kalıptaki damga motifi, kil çektiğinden dolayı orijinalden daha küçük olur ve ayrıntılarda kaybolabilirdi. Bu çekmenin tekrarlanmasıyla, detaylar zamanla kaybolur ve aynı kalıpla son üretilen kaselerdeki motifler küçük ve kaba olurlardı. Ustalar, mührü daha da bastırarak bu durumu düzeltmeye çalışırlar, böylece kaselerdeki kabartmalar daha yüksek hale gelirlerdi⁴⁶. (Lev. V).

İlk olarak kalıp tamamlanırdı ve kaselerin üretiminde kullanılmak üzere ateşe verilerdi. Pişirilen kalıba yumuşak kil bastırılır, çömlekçi parmaklarıyla bastırarak boşlukları kapatırdı. Sonra çömlekçi bu kalıbı çarkta ortalar ve çarkı döndürerek iç

---

⁴¹ Rotroff, 1932, s. 4.

⁴² Thompson. 1934, s. 452.

⁴³ Ekiz-Ünlü, 2005, s. 51-56.

⁴⁴ Rotroff. 1982, s. 4.

⁴⁵ Thompson, 1934, s. 452.

⁴⁶ Rotroff, 1982, s. 4.

kısmını düzleştirir, dışa dönük ağzı yapar. Kaseler gerekliliği sertliğe ulaşmış yeteri kadar küçülünce kalıptan çıkarılır. Bu şekilde üretim zaman aldığı için çömlekçi bundan dolayı çok sayıda kalıba ihtiyaç duyar. Bu, bize kaseler arasındaki büyük çeşitliliği anlatır⁴⁷.

Kaseler büyük yığın halinde fırına konulup pişirilirken, birbirlerine temas etmemeleri için aralarına küçük kil halkalar konuluyordu. Bu halkanın izi sıklıkla madalyonda ya da zeminde kırmızı bir halka olarak görülürdü⁴⁸.

---

⁴⁷ a.g.e, s. 5.

⁴⁸ a.g.e, s. 5.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİ

3.1 KİBYRA KALIP YAPIMI KASELERİNİN ÖZELLİKLERİ

Kase ve kalıp parçalarında ortak hamur dokusuna rağmen, pişmeden kaynaklanan dört çeşit hamur rengi saptamak mümkündür. Kırmızımsı sarı renkli hamura sahip örnekler yoğunluktadır, bunu açık gri hamurlu örneklerle gri hamurlu örnekler takip eder (Lev. V). Firnis rengindeki tercihin koyu gri ve kırmızı olduğu görülmüştür. Tüm malzemelerde iyi pişmiş, sert dokulu, gözeneksiz ve mika katkılı hamur gibi ortak özellikler göze çarpar.

Dik, içe ve dışa dönük ağız olmak üzere üç farklı kase formu karşımıza çıkmaktadır. Kalıplarda ise dışa yuvarlatılmış ağız ve yüksek halka kaide form özellikleridir.

Kıbyra'nın kalıp yapımı kase kalıplarında dikkat çeken unsur şudur ki, kalıpların büyük çoğunluğunun dış yüzeyleri pürüzsüz hale getirilmiştir. Bu uygulama Kıbyra'dan diğer atölyelere kalıp ihraç edildiğini akla getirmektedir.

3. 2. ÇAM KOZALAĞI DEKORLU KASELER

Çam kozalağı dekorlu kaseler, kalıp yapımı kaselerin erken gruplarından⁴⁹. Üretimin ilk aşamalarında kalıplar doğrudan çam kozalağından alınmaktadır. Bu kaselerin bilinen metal prototipleri bulunmamaktadır. Çam kozalağı dekorlu kaselerin üretiminin uzun taç yapraklı kaselerin bulunuşundan sonra, İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarından civarından sonra azalmaları dekor için tarih vermektedir⁵⁰. Dekorasyonun kullanıldığı dönem boyunca bezemelerde değişim daha doğrusu bozulma görülür⁵¹. Çam kozalağı dekorunun geç sivilizasyonu olan pramidal çıkıntılar F.Courby tarafından tanımlanmış ve tarihlendirilmiştir⁵². F. Courby,

⁴⁹ Thompson, 1934, s. 455.

⁵⁰ Rotroff, 1982, s. 16.

⁵¹ Corinth VII, III, s. 158.

⁵² Courby, 1922, s. 334.

değişimin bir sonraki aşamasını yan yana sıralanmış eşkenar dörtgenler olarak tanımlamaktadır.⁵³

Elimizdeki iki örnek, **1 - 2**, çam kozalağı dekorunun geç düzenlemesi olan aralıklarla döşenmiş eşkenar dörtgenlerle bezenmiştir ve bu dörtgenler, kase üzerine birbirinden bağımsız olarak yerleştirilmiştir (Lev. VI – Çiz. I). Bu tip dekor özelliğine sahip kaseler, Daskyleion⁵⁴, Sardis⁵⁵, Pergamon⁵⁶, Metropolis⁵⁷, Ephesos⁵⁸, Miletos⁵⁹ ve Delos'ta⁶⁰ görülmektedir. S. Künzl'ün yayınında **1**'in direk paraleli bulunmaktadır ve S. Künzl, bu malzemenin olasılıkla Küçük Asia'ya ait olduğunu belirtmiştir.⁶¹ **1**'deki bozulma **2**'ye göre daha belirgindir ve bu **1**'in daha geç bir tarihe ait olacağını akla getirmektedir. İki örnekte geç dekor özelliğine sahip olmasından kaynaklı İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmektedir.

3. 3. KÜÇÜK YAPRAK DEKORLU KASELER

Bu gruptaki dekorasyonun temel şeması küçük yaprakların birbiri üzerine bindirilmesiyle yapılmıştır. Bazı örneklerde yaprakların içi boş bırakılırken bazı örneklerde yapraklar damarlı olarak bezenmiştir.

Bu kaselerde görülen yapraklar, basit bir mührün yinelenmesiyle yapırlar⁶². Bu dekorasyon grubu yaprakların boyutlarına göre ikiye ayrılır. İlk grupta geniş yapraklar ve taç yapraklar vardır. İkinci grupta küçük yapraklar ve taç yapraklar yer almaktadır. Büyük yapraklı kaseler daha erken, küçük yapraklı kaseler de daha geç tarihe aittir. Uzun taç yapraklı kaselerin kullanılmaya başlanmasından sonra üretimleri azalarak devam eder⁶³.

---

⁵³ a.g.e. s. 386.

⁵⁴ Dereboylu, 1994, s. 50-51, Çiz. 6- 27, 28, 29. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi)

⁵⁵ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 104-599.

⁵⁶ AvP XI/2, Tf. 48-9.

⁵⁷ Gürler, 1994, s. 41-42, Çiz. 16-47.

⁵⁸ Tuluk, 2001, Tf. 41-23.

⁵⁹ Kossatz, 1990, Tf. 47-M435, M652.

⁶⁰ Laumonier, 1977, Pl. 17-4226; Pl. 111- 4214, 4228, 4258; Pl. 112- 4235, 4238, 4250.

⁶¹ Künzl, 2002, s. 17, Tf. 216- 99.

⁶² Corinth VII, III, s. 159.

⁶³ Rotroff, 1982, s. 16-17.

Bu tip dekorasyona sahip kaseler, Troia'da İ.Ö. 3. yüzyılın sonu - 2. yüzyılın ortalarına tarihlenmektedirler⁶⁴. Assos'da İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden 1. yüzyıl ortalarına tarihlendirilmiştir⁶⁵. Pergamon'da Asklepieion'daki bu kaseler İ.Ö.2 yüzyılın üçüncü çeyreğine⁶⁶, Kyme'de bu tip kaselere ait parçalar İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından önceye aittir.⁶⁷ Metropolis'te bu tip dekorasyona sahip kalıp yapımı kaseler İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinde üreilmeye başlanmış ve üretim, motif seçimi ve kompozisyonlardaki bazı değişikliklerle İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar devam etmiştir⁶⁸. Ephesos'da, malzeme ve motif olarak Ephesos tipi kandillerle ilişkilendirilerek İ.Ö. 200 civarına tarihlendirilmiştir.⁶⁹ Sardis'te yedi adet kalıp, bu dekorasyonun burada üretildiğini göstermektedir fakat bu dekorasyon kentte çok popüler değildir. Belki de önemli bir kısmı ithal edilmiştir. Bu parçaların tarihlenmesi için kesin bir dayanak yoktur ancak İ.Ö. 165'e kadar kullanılmadığı düşünülmektedir⁷⁰. Knidos'ta bulunan bir örnek Delos kaseleri tipindedir ve İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına tarihlendirilmiştir⁷¹.

H. Thompson, Atina Agorası buluntularını İ.Ö. 200 civarına tarihlemektedir⁷². S.Rotroff, Atina Agorası'nda, bu tip dekorasyona sahip kaseleri İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinden İ.Ö. 1. yüzyılın başlarına tarihlemektedir⁷³. Delos'daki kaseler için verilen en erken tarih İ.Ö. 166'dır⁷⁴. Bu çalışmalardan sonraki araştırmalar bu tarihin biraz daha erkene verilmesi ve özellikle A. Laumonier'in ilk üç atölyesinin tarihlerinin İ.Ö. 200 civarı olması gerektiğini göstermiştir⁷⁵. Korinth'de bu tip kaselerin üretimi İ.Ö. 200 civarına verilir⁷⁶. Olympia'da bu tip dekorasyon İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine

---

⁶⁴ Tekkök, 1996, s. 192.

⁶⁵ Stupperich, 1993, s. 104, Serdaroğlu-Stupperich, 1996, s. 72-73.

⁶⁶ AvP XI/1, s. 152

⁶⁷ Bouzek, 1974, s.

⁶⁸ Gürler, 1994, s. 44.

⁶⁹ Gassner, 1997, s. 80 – 81.

⁷⁰ Rotroff - Oliver, 2003, s. 107.

⁷¹ Doksanaltı, 2003, s. 32.

⁷² Thompson, 1934, s. 456.

⁷³ Rotroff, 1982, s. 16.

⁷⁴ Laumonier, 1977, s. 7.

⁷⁵ Edwards, 1981, s. 198. Edwards, 1986, s. 409.

⁷⁶ Corinth VII, III, s. 157, 160-161.

tarikhlendirilir⁷⁷. Peloponnese’de küçük yapraklı dekora sahip kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl civarına tarikhlendirilmiştir⁷⁸.

Kibyra’da bulunan üst üste bindirme tekniği ile oluşturulan yaprak dekorasyonuna ait örneklerin hepsi küçük yapraklarla bezenmiş gruba dahildir. Kaselerin dekorları oldukça düzenli şekilde bezenmiştir. Ele geçen parçaların çoğu Kibyra’nın diğer kalıp yapımı kaselerinin hamurunun renk ve yapıları benzer özellikte; gri renkte ve katkılıdır. 3’de yaprakların içi boş bırakılırken diğer örneklerde yapraklar damarlıdır (Lev. VII – Çiz. I). Örnekler yuvarlak uçlu ve sivri uçlu küçük yapraklardan oluşmaktadır. Kaseler grubun geç dönem özelliklerini yansıtmasından ve Sardis⁷⁹, Pergamon⁸⁰, Ephesos⁸¹, Miletos⁸², ve Delos⁸³ gibi merkezlerde bulunan paralellerinden dolayı İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine tarikhlendirilmektedir. Smintheion’da⁸⁴, damarlı küçük yaprak bezemesine örnek olan **B16** numaralı kase benzer niteliktedir; fakat bu merkezde bu malzemenin oldukça erken bir tarihe verilmesi Kibyra’daki parçaları kıyaslamak için doğru olmaz.

3. 4. BİTKİSEL DEKORLU KASELER

Bitkisel dekorlu kase grubu, kalıp yapımı kaselerin erken tiplerindedir⁸⁵. Bu tip dekorasyona sahip kaseler Pergamon’da⁸⁶ İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreğine, Kyme’de İ.Ö. 2. yüzyıla aittir⁸⁷. Metropolis’te İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğinde ortaya çıkmış, İ.Ö. 1. yüzyılın içlerine kadar kullanılmıştır⁸⁸. Ephesos’ da⁸⁹ en erken İ.Ö. 200’e, Labraunda’da⁹⁰ İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenir.

⁷⁷ Hausmann, 1996, s. 90.

⁷⁸ Siebert, 1978, s. 167.

⁷⁹ Rotroff-Oliver, 2003, Pl.60-361; Pl.71-428; Pl.72-431.

⁸⁰ AvP XI/1,1968, Tf.55/354,355.

⁸¹ Dereboylu, 2001, Tf. 14/81,83.

⁸² Kossatz, 1990, s. 73. Abb. 34- M612.

⁸³ Laumonier, 1977, Pl. 9-9327, 117, 5017, 5019; Pl.10- 5027, 5280+5530; Pl.17-5394; Pl. 27-5060; Pl.42-47+286, 11; Pl. 58-88; Pl. 65-9396.

⁸⁴ Gürdal, 1999, s. 30.

⁸⁵ Gürler, 1994, s. 44.

⁸⁶ AvP XI/1 s.140, Pl.50;294a.

⁸⁷ Bouzek, 1974, s. 36.

⁸⁸ Gürler 1994, s. 45.

⁸⁹ Leon, 1991, s. 67-68, Taf. 76-79.

⁹⁰ Labraunda II, 1, s. 21, Pl. 9-10.

Anadolu dışında bitkisel dekorlu kaselerin başlaması ile ilgili H. Thompson, taban madalyonu, palmiye dalı ve lotus yaprakları gibi öğelerin Mısır özelliği olduğunu belirtir, çoğunlukla bu grubun erken kaselerinde Mısır etkilerini aramak gerektiğinden bahseder ve Atina'da bitkisel dekorlu kase üretiminin başlangıcını İ.Ö. 3. yüzyılın ortalarına verir⁹¹. S. Rotroff'a göre bitkisel dekorlu kase üretimi Atina'da İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlamış, bazı İ.Ö. 3. yüzyıl üretimleri doğrudan metal kaseden kopya alınarak yapılmıştır⁹². Korinth'de ise üretimin görülmeye başlandığı tarih İ.Ö. 250 olarak belirlenmiştir⁹³.

Delos örneklerinin genelinde İonia atölyelerinin özelliği olarak saptanmış, *kalyx* üzerinde bitkisel motiflerin oluşturduğu yatay friz uygulamasıdır. Gövdedeki frizler halinde bölünmeler Atina üretimi kaselerde görülmez⁹⁴.

Kibyra'da bu tip kalıp yapımı kaselerde yaygın kompozisyon yatay düzenlenmiş frizler içerisinde lotus yaprakları, sarmaşık dallar ve üzüm salkımları, akanthus yaprakları, palmiye dalıdır. Çerçevelerde ise ya bitkisel dekor ya da figürler kullanılmıştır. Bitkisel dekorlar bir Anadolu özelliği olarak çoğunlukla *kalyx* üzerine bezenmiştir.

Anadolu merkezlerinde seyrek bezenmiş sarmaşık yaprak bezemesinin kullanıldığı örnekler İ.Ö. 2. yüzyıla tarihlenir. Bitkisel dekorlu kaselerde alt gruplar *kalyx* üzerindeki frizin süslemesi için seçilmiş motife göre yapılır⁹⁵.

İlk grupta kompozisyonu sarmaşık dallar ve üzüm salkımıyla bezenen kaseler oluşturur. **6** ve **7** numaralı kaseler olasılıkla aynı atölyedeki aynı damgalarla bezemeleri oluşturulan iki farklı kalıptan çıkmıştır (Lev. VIII – Çiz. II-III).

Kase **6**, bezekte ve firnis kalitesindeki bozulmadan dolayı kase **7**'den daha geçe tarihlenir. **6**'nın *kalyx*inde sekiz petalli, ince bir dalı bulunan çiçek bezemesi mevcuttur, bu bezemenin sağında ve solunda palmet bulunmaktadır, **7**'nin *kalyx*inde ise akanthus yaprağı ve olasılıkla bir çiçeğe ait olan ince bir dal bezemesi

---

⁹¹ Thompson 1934, s. 315-328.

⁹² Rotroff, 1982, s. 18.

⁹³ Edwards 1981, s. 156.

⁹⁴ Özdemir, 2008, s. 54.

⁹⁵ Gürlü 1994, s. 45.

görülmektedir. Bu farklılıkların yanı sıra iki kasenin duvarı küçük bozulmalara rağmen aynı şekilde sarmaşık dal ve üzüm salkımı kompozisyonu ile bezenmiştir. **8**, yine aynı kompozisyonla düzenlenmiş, duvarın üzeri sarmaşık dallar ve asma yaprağı ile bezenmiştir (Lev. IX – Çiz. III). Bu kaselere benzer fakat daha sıkı işlenmiş örneklere Sardis⁹⁶, Pergamon⁹⁷, Metropolis⁹⁸, Ephesos⁹⁹, daha seyrek dekore edilmiş örneklere Miletos'ta¹⁰⁰, Tarsus'da¹⁰¹ rastlanmaktadır ve İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına tarihlenmişlerdir. Anadolu dışında ise Olbia'da¹⁰² karşımıza çıkmaktadır ve malzemenin Ephesos üretimi olduğu tespit edilmiştir. Paralellerini göz önüne alarak bu üç malzemenin İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına ait olduğunu söylemek uygun olur.

İkinci grubu *nymphaea caerulea*, *nymphaea lotus*, *akanthus* yaprakları ile bezenmiş kaseler oluşturmaktadır. Grubun ilk örneği olan kase **9**'un *kalyxinde* *nymphaea caerulea* ve *nymphaea lotus*ların arasına üzüm salkımları bezenmiş, *kalyxi* ve duvarı birbirinden ayıran ince bandın içi stilize motiflerle doldurulmuştur (Lev. IX – Çiz. III). Dekorasyonun paraleli bulunmamaktadır.

Oldukça sık bir şekilde bezenmiş olan **10**'un *kalyxinin* üzerinde ucu kıvrık *akanthus* yaprağı, *lotus* yaprağı ve *palmet* dekorları kullanılmıştır (Lev. IX – Çiz. IV). Bu dekora benzer, *akanthus* ve *lotus* yapraklarıyla bezenmiş örnekler Sardis'te¹⁰³, Pergamon'da¹⁰⁴, Kyme'de¹⁰⁵, Metropolis'te¹⁰⁶ Ephesos'da¹⁰⁷, Miletos'ta¹⁰⁸, Delos'ta¹⁰⁹ karşımıza çıkmaktadır ve malzemelerin ortak tarihi İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısıdır. Bu malzemelerin tarihlenmesi dikkate alınarak, **10**'un İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu söylenilebilir.

⁹⁶ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99/568, Pl.113/650.

⁹⁷ AvP IX, 1937, Tf. 58 -5. AvP XI/2, 1975, Pl. 52-5.

⁹⁸ Gürler, 1994, Çiz. 19- 59,60,61.

⁹⁹ Tuluk, 2001, Tf. 33-9. Rogl, 2001, Tf. 68 Abb.17 RB 15.

¹⁰⁰ Kossatz, 1990, Tf. 30 M241a.

¹⁰¹ Goldman, 1950, s. 129 Pl. 159.

¹⁰² Bilde, 2006, s. 279, Pl. 174-F26.

¹⁰³ Rotroff-Oliver, 2003, s. 136.

¹⁰⁴ AvP XI/1, 1968, Pl. 61 – 461.

¹⁰⁵ Bouzek, 1974, s. 1.

¹⁰⁶ Meriç, 2007, Lev.15, S114.

¹⁰⁷ Rogl, 2001, s.190, Tf. 68-Abb 16: RB14. Tuluk, 2001, s. 160, Tf. 38- Abb 11: Kat.Nr: 16.

¹⁰⁸ Kossatz, 1990, Tf. 20 Abb. 14: M281.

¹⁰⁹ Laumonier, 1977, Pl.3, 1980 (Menemachos atölyesi), Pl.28, 9000 , 395, 470, 814 (Comique atölyesi).

Kase **11**'in çerçevesinde kullanılan İon kymationu dekoru ve duvarda kullanılan bitkisel dekor tüm merkezlerde ve Kibyra'da da Hellenistik Dönem boyunca oldukça sık karşımıza çıkmaktadır (Lev. X – Çiz. IV). Örneklerine Metropolis¹¹⁰, Sardis¹¹¹, Miletos¹¹², Ephesos¹¹³, Delos¹¹⁴ gibi kentlerde rastlamaktayız. Aynı şekilde **12** ve **13**'ün üzerinde görülen alanthus yaprağı, aralardaki uzun dallı çiçek motifleri Kibyra'da yaygın bir şekilde kullanılmıştır (Lev. X – Çiz. IV) . **15**'de de spiral çerçeve dekorunun altındaki bantta uzun bir dalın ucundan sarkan üzüm salkımı görülmekte ve bu dekorasyon da Kibyra'nın özgün motifini oluşturmaktadır (Lev. XI – Çiz. V).

Kalıp yapımı kaselerin çerçevelerinin üzerinde ya da duvar ve kalyxde doldurma motifi olarak yunus bezemesi tek başına veya üzerinde Eros ile birlikte İ.Ö. 2. yüzyıl boyunca kullanılmıştır¹¹⁵. Kibyra'da, **14**'ün üzerinde kullanılan yunus bezemesi işleniş açısından diğer merkezlerden farklılık gösterir. Yunuslar çerçevede, tek sıra halinde sağa ve sola doğru ilerlemektedir (Lev. X – Çiz. V). Figürün detayları verilmemiştir. Duvar üzerinde görülen stilize bitkisel bezemenin örneğine İ.Ö. 2. yüzyıl kaseleri içerisinde Delos'ta¹¹⁶ rastlanmıştır. Bu unsurları göz önünde bulundurarak malzemenin İ.Ö. 2. yüzyıla ait olabileceği söylenilebilir.

3. 5. FİGÜRLÜ KASELER

Figürlü kaselerin dekorasyon elemanları bitki bezekleriyle birlikte kalyxin, duvarın, çerçevenin ya da madalyonun üzerinde kullanılmışlardır. Bunlar genellikle tanrı ve tanrıça, insan, hayvan, kap formları, mimari unsurlardır. Tanrı ve insan figürleri bazen bir kompozisyon içinde verilirken bazen bireysel olarak kullanılmışlardır.

---

¹¹⁰ Gürler, 1994, Çiz. 24 – 75.

¹¹¹ Rotroff-Oliver, 2003, Pl.78, 457.

¹¹² Kossatz, 1990, Abb. 37, M 659.

¹¹³ Gassner, 1997, Tf. 16/ 225, Tuluk, 2001, Tf. 31-5.

¹¹⁴ Laumonier, 1977, Pl. 18/ 1269.

¹¹⁵ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 89-513, Pl. 84-485; AvP XI/2, Tf. 46-7; Gassner, 1997, Pl. 8-49; Gürler, 1996, Çiz.27-87; Kossatz, 1990, Abb. 31-M473, Abb.36-M635, Tf. 3-M413; Künzl, Tf. 58-24, Tf. 102-39, Tf.108-41, Tf. 111-42, Tf. 113-43, Tf.164-76; Laumonier, 1977, Pl. 125-1118+3172, 3013+9520, Pl. 126- 3018+8806; Rotroff, 1982, Pl. 79-171; Bilde, 2006, Pl. 190- F.101.

¹¹⁶ Laumonier, 1977, Pl. 77-1116, 2060.

Figürlü kaselerin üretimi çam kozalağı, küçük yaprak dekorlu ve bitkisel dekorlu kaseler ile birlikte İ.Ö. 3. yüzyılın son çeyreğinde başlamıştır¹¹⁷. Üretim İ.Ö. 150'de uzun taç yapraklı kaselerin ortaya çıkmasına kadar sürer daha sonra azalarak devam eder¹¹⁸.

Kibyra'da figürlü kaseler, ayırt edilmeksizin çerçevede, duvarda ve kalyxde kullanılmıştır. Repertuar unsurları diğer merkezlerle benzemesine karşın işlenişte özgündür. Anadolu ve dışındaki atölyelerin kompozisyonlarıyla paralel olanlar kap formları, mimari unsurlar, Aphrodite, Eros, Amazonlar, hayvan figürleridir.

Kalıp yapımı kaselerde Eros figürüne oldukça sık rastlanır. Başka figürlerle birlikte kullanıldıkları gibi sadece Eroslardan oluşan düzenlemeler de yapılır. Eroslar koşarken, yürürken ya da uçarken tasvir edilir. Ellerinde üzüm salkımı, çelenk ve meşale taşırlar¹¹⁹. Atina'da bu saydığımız unsurların yanı sıra Eroslar yunus üzerinde de betimlenir¹²⁰. Delos kaseleri üzerinde Eroslar taşıdıkları unsurlar ve vaziyetlerle çerçeve ve kalyx arasına bezenmiştir¹²¹. Kibyra'da Eroslar uçar vaziyette üzüm taşıırken Aprodite ile, akanthus ve lotusların arasında ya da çerçevede tek yöne hareket eden monoton bir dizi halinde bezenmişlerdir.

Stadion Cavea E'nin dolgu toprağından ele geçen **16'** nın kalyxinde akanthus yaprağı görülmektedir (Lev. XI – Çiz. V). Kasenin duvarında aynı hizada, sırayla bezenmiş vücudu tipik Hellenistik kıvrımına sahip Aprodite, bunların arasında uçar vaziyette elinde üzüm salkımı taşıyan Eros betimlenmiştir. Aprodite ve Eros'un bezeme olarak birlikte kullanılması çok yadırganan bir durum değildir, tüm merkezlerde rastlanılabilir fakat Kibyra'da bu şekilde kompozisyon oluşturan bu örnek kente özgüdür.

Bitkisel bezeme ve uçan Eros dekorasyonu **17'**de de görülmektedir (Lev. XI – Çiz. V). Bu tür dekorasyon Eros'u doldurma motifi olarak kullanma açısından tüm atölyelerde bu grubun üretildiği zaman aralığında kolaylıkla görülebilir.

---

¹¹⁷ Thompson, 1934, 456; Edwards, 1975 163-171; Rotroff, 1982, s. 19.

¹¹⁸ Gürler, 1994, s. 49.

¹¹⁹ a.g.e. s. 50.

¹²⁰ Rotroff, 1982, s. 19.

¹²¹ Laumonier, 1977, Pl. 28 - 1904, 3174, 3182, 1096, 8457, 8765.

Hellenistik dönemin tipik duruşuyla Aprodite, **18**'in üzerinde çıplak, elleriyle arkadan doladığı pelerini tutmuş, sol eline konmuş güverciniyle betimlenmiştir (Lev. XII – Çiz. VI). Figürün paraleline küçük farklar dışında S. Künlz'un¹²² yayınında Ankara bölgesine ait kaselerde rastlanmış ve S. Künlz bu parçaları İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından sonraya tarihlemiştir (Kat.Nr. 89, 90, 91) . **18**, paralellerindeki gibi figürlü-bitkisel bezeme ile dekore edilmiştir, tüm bu benzerlikleri göz önüne alarak malzemeyi İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve ikinci yarısına tarihlemek mümkündür.

Dönemin plastik sanatından etkilenen ustalar, tanrı ve tanrıçaların heykellerini kendilerine model almışlardır. Buna güzel bir örnek olan **19**'un üstünde yıkanan ve saçlarını tutan Anodyomene Aprodite'i tiplemesi kasenin figürüdür (Lev. XII - Çiz. VI). Aphrodite akanthus ve lotus yapraklarının arasında betimlenmiştir. Kase oldukça kaliteli bir hamura ve ustalikle yapılmış yapraklara sahipken figürde kalıbın çok bastırılmasından ya da çok kullanılmasından kaynaklı bozulma vardır. Burdur Müzesi'nin teşhirinde de aynı tiplemedeki tanrıça kasenin üzerinde görülmektedir, yine S. Künlz'ün¹²³ yayınında da Anadolu'ya olasılıkla da Pergamon Asklepieion'a ait bir malzeme olduğu belirtilen kasenin üzerinde akanthus ve lotus yaprakları arasında, saçlarını tutmuş, çıplak, ayakta gösterilen Aphrodite mevcuttur (Tf. 176, Kat. Nr.81). S. Künlz bu kaseyi İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemiştir¹²⁴. Benzer bir örnek Sardis'de de bulunmaktadır¹²⁵. Paralellerini göz önüne alarak **19** için bu tarihi önermek mümkündür.

Hellenistik dönemin günlük yaşamını, sanat anlayışını gözler önüne seren **20**'de Aphrodite sola S yapmış, yanında duran, kaz ve güvercinin su içtiği, olasılıkla mermer örneklerden esinlenilerek bezenen su kabına dayanmaktadır (Lev. XII – Çiz. VI). Tanrıça **18**'deki duruşu ile aynıdır ve belki de diğer örneklerdeki gibi, havaya kaldırdığı sol elinde de güvercin vardır. Kasenin dekorasyon öğeleri tamamen Kibyra'ya özgüdür.

---

¹²² Künlz, 2002, s. 15-16.

¹²³ Künlz, 2002, s. 13-14.

¹²⁴ a.g.e., s. 28-29.

¹²⁵ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 86-497.

Kase **21** ve **22** aynı bezeme özelliklerine sahiptir. İkisinde üzerinde kalın görümlü kıyafetleriyle, birbirini takip eden sıra halinde dans eden kadınlar vardır. Kadınların kol hareketleri ve vücutlarının dönüşleri oldukça zarif bir şekilde bezenmiştir (Lev. XII – VI). Üretim hatalı **22**'nin kalyxinde sarmaşık dallar, üzüm salkımı, lotus ve palmet görülmektedir. S. Künzl, örneklerini açıklarken bu dekor elemanlarına yakın parallerin İonia atölyesi kaselerine ait olduğunu belirtmiştir¹²⁶. Bunu kanıtlayan diğer örneklerde Delos'da bulunan İonia kökenli olduğu tespit edilen kaselerdir¹²⁷. Birbirlerinin paralelleri olan bu örnekler İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına aittir¹²⁸. Kibyra'daki iki örnek paralellere benzerliğinin yanı sıra S. Künzl'ün yayınındakilerden bir açıdan farklıdır; dans eden kadınların ilerleme yönü iki örnekte zıttır fakat Delos ile bu açıdan da benzeşmektedir. Delos kaselerinin Ephesos etkileşimi göz önüne alınarak **21** ve **22**'nin kökenini de buraya bağlayabiliriz. Dans eden kadın figürünün örneğine Pergamon'da da rastlanmaktadır¹²⁹. Kaselerdeki figürlerin paralellere nazaran daha bozulmuş ve özensiz yapılmış hali göz önünde bulundurularak iki malzeme için İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmek doğru olur. **25**'in duvarında da profilden gösterilmiş, bir kolunu dans eder şekilde kaldırmış bir figür görülmektedir (Lev. XIV - Çiz. VII). Fakat kaseinin devamı korunmadığı için sınıflandırma yapılamamakta, kompozisyondan olasılıkla söz edilmektedir.

Günlük hayatın sık sık yansıtıldığı kaseler üzerinde spor faaliyetleri sevilen bezeme unsurlarıdır. **23** ve **24**'ün üzerinde bitkisel bezemeye birlikte dekore edilen olasılıkla yarış sonrası bir sahneye tanık olmaktadır (Lev. XIII, XIV – Çiz. VII). **23**'ün üzerinde ön planda duran, çıplak, bir elinde palmiye dalı diğer elinde taç (?) bulunan sporcu ve arka tarafta elinde yere kadar uzanan bir kumaş ile bekleyen, sporcunun yardımcısı olması mümkün olan ikinci bir figür bulunmaktadır. **24**'ün üzerinde sadece belden aşağısı korunmuş figürlerin elinde yine palmiye dalı, arkalarında belki de diğer eliyle tuttıkları taç (?) mevcuttur. Figürler bu kasede yalnız tasvir edilmiştir. İki kaseinin kompozisyonu için yarış sonrası aşama denmesinin sebebi palmiye dalı ve tacın da (?) gösterdiği ödül töreni betimlemesidir.

¹²⁶ Künzl, 2002, s. 15.

¹²⁷ Laumonier, 1977, Pl. 119 3284+8520; Pl. 127 9075.

¹²⁸ Künzl, 2002, s. 27-29., Laumonier, 1977, Pl. 119-3284+8520, Pl. 127-9027.

¹²⁹ AvP IX, Tf. 58-Eimer a 1:2.

Parçaların kompozisyonu Kibyra'ya özgüdür. Diğer merkezlerde olduğu gibi figür ile bitkisel bezemenin bir arada kullanılmasından dolayı malzemeleri İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemek yanlış olmaz.

Kibyra'da kalıp yapımı kaseler üzerinde spor sahnelerine bu denli yer verilmesi, faaliyetin günlük hayatta oldukça önemli yer kapladığını akla getirmektedir. **26'** da at üzerinde oynanan bir oyun betimlenmiştir (Lev. XIV – Çiz. VII). Yarış esnasında attan düşen, elinde silahı olan bir figür, hemen yanında olasılıkla oyunun galibi olan diğer bir figür mevcuttur. Kelenderis'in Geç Klasik-Erken Hellenistik Dönem sikkelerinde atının üzerinde yan oturmuş elinde kırbacıyla betimlenmiş figürler görülmektedir¹³⁰. Bu erken örneklerin dışında dekorasyonun paraleli mevcut değildir. Kasenin hamur rengi, kalyxindeki lotus yaprağının stili kasenin kentin atölyelerinde üretildiğini göstermektedir. Oldukça kaliteli bir firinise, iyi pişmesine, figürlerin stil kritiğine ve bitkisel bezeme ile birlikte kullanılmasına bakılarak malzemenin İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarına ait olabileceği düşünülmektedir.

Birçok merkezde koşar şekilde betimlenmiş aslan, köpek, leopar vb. figürler kaselerin çerçeveleri üzerinde görülmektedir. Kibyra'da **27'** nin çerçevesinde sıra halinde koşar vaziyette dekore edilen leoparların işleniş biçimi yine kente özgüdür (Lev. XV – Çiz. VIII). Leoparlar derilerinin üzerindeki desene varıncaya kadar detaylı işlenmiştir. Kasenin ikinci çerçevesinin üzerinde kanatları açık, monoton bir sıra halinde sağa doğru ilerleyen Eroslar mevcuttur. Eroslar kalıp yapımı kaselerde bu şekilde, tek başlarına çerçevede ya da doldurma motifi olarak kullanılırlar. Çerçevenin tam paraleli Pergamon'da¹³¹ görülmektedir ve İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlenmiştir. Benzer Eros figürleri Sardis¹³², Ephesos¹³³, Delos¹³⁴, Alt-Ägina¹³⁵ gibi kentlerde karşımıza çıkmaktadır. Kasenin duvarında *amazonamakhia* sahnesi vardır. Amazon, elindeki labyrisi karşısındaki figüre savurmakta ve figür yaralanmış, yere düşmüş vaziyette betimlenmiştir. Amazonamakhia, tipik bir Ephesos figürü olarak özellikle gri seramiklerin ve *PAR* monogramlı atölyelerinden

¹³⁰ <http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1771>, (17/03/2011).

¹³¹ AvP IX, Tf. 58 Eimer I: 2.

¹³² Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 86-499.

¹³³ Gassner, 1997, Tf. 14- 210.

¹³⁴ Laumonier, 1977, Pl. 19- 9302; Pl. 123- 3204+5; Pl. 120-331; Pl. 119- 1359+9302.

¹³⁵ Alt-Ägina, Band II/ 3, Tf. 36-388.

çok iyi bilinir¹³⁶. Metropolis'te¹³⁷ aynı kompozisyonlu malzemenin kontekstinden dolayı İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu belirtilmiştir. Olbia'da¹³⁸ ele geçen bir kalıp yapımı kasenin üzerinde de bu bezeme vardır. Malzeme kırmızı hamurlu, Ephesos üretimidir ve İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreğine tarihlenmiştir. **27**, hamur dokusu ile Kibyra atölyelerine aittir fakat malzemenin figürlerinde Pergamon, Ephesos ve Ephesos bağlantılı Delos etkileşimi vardır. Paralellerini göz önünde bulundurarak kasenin İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından sonraya tarihlenmek mümkündür.

Güreşen figürler Kibyra'daki özgün motiflerden biridir. Kalıp **68**'de de kullanılan bu motif, **28**'in duvar bezemesidir (Lev. XV – Çiz. VIII). Kase, hamurunun özelliğinden, bu bezemeye oluşturulan kalıbın bulunmasından ve bu kalıbın da aynı hamur dokusuna, özelliklerine sahip olmasından dolayı kent kendi üretimidir. Kasenin çerçevesinde ok sırası olmayan ve ters bezenmiş İon Kymationu mevcuttur. İon kymationun bu şekilde bezenmesi de özgün bir örnektir ve amorf malzeme olan **55**'te de bu özellik görülmektedir. Kalıp **68**'de figür, sarmaşık dal motifi ile birlikte kullanılmıştır; bu bize kasenin İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına ait olduğunu gösterir. Bu veriye dayanarak ve **28**'in biraz daha bozulmuş olduğunu göz önüne alarak kasenin İ.Ö. 2. yüzyılın ortasından sonraya ait olduğu söylenebilir.

Kap formları da doldurma motifi ya da ana motif olarak sıkça kullanılmıştır kalıp yapımı kaseler üzerinde. Tercih edilen formlar daha çok kantharoslar, amphoralar, luthrophoroslardır. **29** ve **30** numaralı kaseler açıklamaya birer örnektir. **29**'un duvarının üzerinde masa amphorası, **30**'un kalyxinin üzerinde Kibyra'nın tipik akanthus yaprağıyla birlikte ticari amphora görülmektedir (Lev. XV, XVI – Çiz. VIII). Görülen amphora figürü, Knidos amphoralarını çağrıştırmaktadır ve bu form Knidos'ta İ.Ö. 125 – 100 yılları arasına tarihlenmektedir¹³⁹. Bu bezemelere sahip kaseler Sardis¹⁴⁰, Pergamon¹⁴¹, Kyme¹⁴², Metropolis¹⁴³, Ephesos¹⁴⁴, Miletos¹⁴⁵,

¹³⁶ Örneğin; Laumonier, 1977, 2426-2427, 3246, 3308, 3318, 3343, 3347, 3350, 3352, 3353, 3355-3360, 3362.

¹³⁷ Gürler, 1994, s. 50, Lev. 16; 85.

¹³⁸ Bilde, 2006, s. 277; F13.

¹³⁹ Jean – Sourisseoul, 1993, Kat. Nr: 15 – 16.

¹⁴⁰ Rotroff – Oliver, 2003, s. 119, Pl. 85 – 494.

¹⁴¹ AvP IX, s. 121-123, Tf. 58, a - Eimer 1:2; d – Eimer und Becher 1:2; AvP X1/1, Tf. 55-352.

¹⁴² Bouzek, 1974, Pl. 8, 57.

Delos¹⁴⁶, Atina¹⁴⁷ gibi Anadolu ve dışındaki merkezlerde kaseler üzerinde görülmektedir. S. Künzl'un¹⁴⁸ yayınında **29'** un tam olarak paralelinin bulunduğu grupta olan masa amphorası bezemeli kaseler (bkz. G6, G11) İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına tarihlenmişler, parçaların Pergamon ve Knidos etkili olduğu sonucuna varılmıştır. **29'** un firnisinde ve bezemesinde yoğun bir Pergamon etkisi görülmektedir; fakat kaseenin hamur özellikleri kentin kendi üretimi olduğunu göstermektedir. Örneklenen diğer kentlerde de bezemelerin bulunduğu kaseler İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreğinden İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına tarihlenmiştir. Tüm bu veriler göz önüne alınarak iki parçayı da İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreği ile üçüncü çeyreği arasına tarihlemek uygundur.

31'in üst çerçevesinde İon kymationu, ikinci çerçevesinde ise kanatlarını açmış, koşar biçimde aslanlar (Grifon?) görülmektedir (Lev. XVI – Çiz. IX). Figürün paraleli S. Künzl'ün yayınında madalyon motifi ve çerçeve bezemesi olarak kullanılmış ve S. Künzl, bu malzemenin Ankara bölgesine ait olduğunu belirtmiştir¹⁴⁹.

Sunak ve sütun gibi mimari unsurlar da kalıp yapımı kaselerde doldurma motifi olarak bitkisel bezemeler ile kullanılır. **32'** nin üzerinde görülen İon sütunu buna örnektir (Lev. XVI - Çiz. IX). Sütun oldukça detaylı işlenmiştir. Akanthus ve nervürlü lotus yapraklarının arasında dekore edilen sütunun üzerinde gövdesi ve bir kulbu korunan kantharos görülmektedir. Kaseenin üzerinde dağınık durumda küçük yapraklar da doldurma motiflerindedir. Kaseenin üretim hatalı olması kente üretildiğini göstermektedir. İon sütunu bitkisel ve figürlerin oluşturduğu bir kompozisyonla Pergamon¹⁵⁰, Kyme¹⁵¹, Ephesos¹⁵², Miletos¹⁵³, Delos¹⁵⁴, Olbia¹⁵⁵ ve

---

¹⁴³ Gürler, 1996, s. 52, Lev. 17 – 87.

¹⁴⁴ Tuluk, 2001, Tf. 28, Kat. Nr:1; Tf. 37, Kat. Nr. 15.

¹⁴⁵ Kossatz, 1990, s. 29, Tf. 4 - M169; s. 34, Tf. 17 – M238; s. 60, Tf. 9 – 431.

¹⁴⁶ Laumonier, 1977, Pl. 83- 3436; Pl. 113 – 636, Pl. 123 – 3204/5; Tf. 118-3421.

¹⁴⁷ Rotroff, 1982, s. 57-58, Pl. 19-109, Pl. 20 – 115.

¹⁴⁸ Künzl, 2002, s. 12-13, Tf. 158-74; s. 15, Tf. 190- 87.

¹⁴⁹ Künzl, 2002, s. 40, Tf. 137- 67; s. 43, Tf. 179-82.

¹⁵⁰ Luca- Radt, 2003, Pl. VI-3.

¹⁵¹ Bouzek, 1974, s. 46.

¹⁵² Gassner, 1997, Tf. 14- 212; Tf. 15-219.

¹⁵³ Kossatz, 1990, s. 54-55, Tf. 19-M384; s. 57, Tf. 8-407; s. 68, Tf. 39-476; Tf. 20-M216.

¹⁵⁴ Laumonier, 1977, Pl. 125- 3311+3313; Pl. 87-3324, 3325.

¹⁵⁵ Bilde, 2006, s. 281-282, Pl.181-F69; Pl. 182- F73. İki parçanın da Kyme kökenli olduğu önerilmiştir.

Olympia¹⁵⁶ gibi kentlerde de kullanılmıştır. Delos ve Ephesos kaseleri Kibyra ile paraleldir ve İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına aittirler. Diğer kentlerde kullanılan İon sütunu bezemesi stilize şekildedir. Paralellerini göz önüne alarak 32' nin İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına ait olduğu söylenebilir.

3. 6. KONSANTRİK YARIM DAİRE DEKORLU KASELER

Konsantrik yarım daire dekoru ya da Makedonya kalkanı tarzı dekor biçiminde adlandırılan bu tipte iç içe geçmiş halkaların ortasında yıldız ya da rüzgar gülü motifi vardır. Halkaların arasında kalan boşluklar kabartma noktalarla doldurulmuştur¹⁵⁷.

Bu dekorun çıkış noktası için çeşitli önermeler sunulmuştur. H. A. Thompson, Atina Agorası'ndaki Hellenistik yapı operasyonu sırasında tahrip edilen mezarlardaki geometrik seramiklerden esinlendiğini vurgulamıştır¹⁵⁸. P. Callagan, Korinthli çömlek ustalarının buluşu olduğunu öne sürer¹⁵⁹. R. Zahn, ilk çıkışının genellikle batı yamacı seramiklerde oluşan boyalı girlandlardan olduğunu savunmuştur¹⁶⁰. P.V.C. Baur, motifi Makedonya geleneğine bağlar¹⁶¹. Dekorasyon şeması Makedonya kökenli olmalıdır. İçlerinde yıldız olan iç içe geçmiş yarım daireler ve bazen etraflarında kabarik noktalar Makedonya sikkelerinde sık kullanılmıştır. Antigonos Gonatas'a (İ.Ö. 277-239) ve V. Philipp'e (İ.Ö. 220-179) ait tetradrahmilerin ön yüzlerinde portrelerin etrafında bu bezeme görülmektedir¹⁶².

Atina'da bu dekorasyon çeşidi İ.Ö. 2. yüzyılın ortasında üreilmeye başlar ve İ.Ö. 1. yüzyılın başlarına dek kullanım görülür¹⁶³. Korinth'de bu dekora sahip kaseler İ.Ö. 150-146 arasında üretilmiştir¹⁶⁴. Korinth'de bu dekorasyonun İ.Ö. 150 ve İ.Ö. 146 tarihleri arasında kısa bir dönemde görülmesi, yeni bir tipin başlaması, ihraç edilmesi ve kopyalanmasının Hellenistik dünya içinde ne kadar çabuk gerçekleştiğini

---

¹⁵⁶ Hausmann, 1996, Beilage 2, Ekte gösterilen 1. malzeme Pergamon ile ilişkilendirilmiştir.

¹⁵⁷ Gürler, 1994, s. 53.

¹⁵⁸ Thompson, 1934, s. 442-444.

¹⁵⁹ Callaghan, 1978, s. 53-60.

¹⁶⁰ Zahn, 1904, s. 406-407.

¹⁶¹ Gürler, 1994, s. 53 Dipnot 118.

¹⁶² a.g.e., s. 53, Dipnot 119.

¹⁶³ Thompson, 1934, s. 406; Rotroff, 1982, s. 38-39; Parlasca, 1955, s. 132.

¹⁶⁴ Corinth VII, III, s. 182-184.

göstermektedir¹⁶⁵. Delos¹⁶⁶ ve Samos¹⁶⁷, ta da bu dekorasyon İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarından başlayarak kullanılmıştır.

Sardis'te ilk olarak İ.Ö. 175 tarihinde bu dekorasyon görülmüştür¹⁶⁸. Pergamon'da bu dekorasyon çeşidine ait parçalar en erken İ.Ö. 190'a verilir¹⁶⁹. Ephesos'da bu bezeme İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısında kullanılmaya başlanmıştır¹⁷⁰. Kyme¹⁷¹, Metropolis¹⁷², Priene¹⁷³, Labraunda,¹⁷⁴ Miletos¹⁷⁵, ve Tarsus'da¹⁷⁶ İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bu tip dekorasyona sahip kaseler görülmeye başlanmıştır.

Yüzey buluntusu olan **33**, bu dekorasyon için tekil bir örnektir (Lev. XVII – Çiz. IX). Tüm kentlerde az miktarda ele geçmesi alışlagelmiş bir durumdur. Parçanın az bir kısmının korunmasından dolayı detaylı fikir vermese de malzemeyi diğer kentlerdeki malzemelerle karşılaştırılarak İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve İ.Ö. 1. yüzyılın başına tarihlemek uygun olur.

3. 7. UZUN TAÇ YAPRAK DEKORLU KASELER

Yaklaşık olarak İ.Ö. 2. yüzyılın ortasında sade şemalı dekorasyonu ile yeni bir tip ortaya çıkmıştır. Bu kaselerin duvarı, uzun yuvarlatılmış, merkezi damarları olmayan yapraklar ile kaplanmıştır. Bunların üstünde bazen çizgilerin ayırdığı ya da bunlarla bir arada kullanılan bir palmet, tomurcuk lotus ya da yapraklar kullanılmıştır. Uzun taç yaprak kaseler, en erken seramiklerden değildir ama metal kaselerin taklidi gibi başlamışlardır. Silver, tip olarak bu kaselerin başlangıç yerini Mısır'da, Tod'da 20. Hanedan dönemine verir. Doğu Akdeniz ve Yakın Doğu'da M.Ö. 4. yüzyılda yaygın olan bu motife Akhaemenid döneminde metal, cam ve phiale kaselerde çok rastlanır. Yunanistan'da Arkaik ve Klasik Dönem'de metal

---

¹⁶⁵ Rotroff, 1982, s. 38.

¹⁶⁶ Laumonier, 1977, Pl. 45 no: 4303, 4305, 4306, 4313,4328, 4335.

¹⁶⁷ Samos XIV, 1974, Abb. 254.

¹⁶⁸ Rotroff-Oliver, 2003, s. 126, Pl.100-576.

¹⁶⁹ AvP XI, 1, Tf. 50:256, Tf. 54: 356.

¹⁷⁰ Rogl, 2001, Tf. 67: Abb. 13:RB 11; Leon, 1991, Tf. 85:D 48.

¹⁷¹ Bouzek, 1974, s. 68.

¹⁷² Gürler, 1994, s. 54.

¹⁷³ Wiegand-Schrader, 1904, s. 406; Fig. 530.

¹⁷⁴ Hellström, 1965, Pl. 11 no:152-154.

¹⁷⁵ Kossatz, 1990, Tf.55: M477,749, Tf. 46: M742,262,434.

¹⁷⁶ Goldman, 1950, Fig. 129, no: 158.

eserlerde ve yivli seramiklerde görülür M.Ö. 4. yüzyılda¹⁷⁷. F.Courby, Delos kaseleri üzerinde tanımladığı bu dekorasyonun M.Ö. 4. yüzyılın ikinci yarısında yaygın olan krater ve amphora üzerindeki yivlerden geliştiği görüşündedir¹⁷⁸. B. Gürler, bu şemanın temelde farklı olduğunu savunmaktadır. İlkinde mekanik, geometrik bir motifken, ikincinde bitkisel kökenli olduğunu, lotus petallerinden geliştiğini ifade etmektedir¹⁷⁹.

H. Thompson, Atina'da İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreğinde üretilmeye başlanmış ve İ.Ö. 150'den sonra üretimleri artarak İ.Ö. 1. yüzyıl başlarında popüler olduğunu belirtmektedir¹⁸⁰.

Sardis'te erken örnekler dikkate alınarak uzun taç yapraklı kaselerin üretiminin, hemen hemen İ.Ö. 165 ve 145 yılları arasında olduğu düşünülmektedir¹⁸¹. Pergamon¹⁸², Labraunda¹⁸³ ve Tarsus¹⁸⁴ örnekleri İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısında uzun taç yaprak dekorasyonunun yaygın olarak kullanıldığını gösterir. P. Callaghan, Pergamon Zeus Altarı'nın temelinde bulunan uzun taç yapraklı kaselere dikkat çekerek üretimin yaklaşık olarak İ.Ö. 165'te başladığını ve Pergamon'daki üretimin Korinth'den daha erken olabileceği sonucuna varmıştır¹⁸⁵. G. Luca ise Pergamon'daki uzun taç yapraklı kaselerin üretiminin İ.Ö. 172 ya da Altar'ın inşaatından yaklaşık kısa bir süre sonra olduğunu belirtmiştir¹⁸⁶. J. Bouzek, Atina'da ilk ortaya çıkışının İ.Ö.150 olduğunu ve Anadolu'daki üretim merkezlerinde bu tarihten daha erken görülemeyeceğini, bu sebeple Kyme'deki parçaların geç olmasının beklenen bir olgu olduğunu dile getirmiştir¹⁸⁷. Ephesos'da uzun taç yapraklı kase üretimi İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarında başlamıştır¹⁸⁸.

---

¹⁷⁷ Rotroff, 1982, s.34.

¹⁷⁸ Courby, 1922, s. 386.

¹⁷⁹ Gürler, 1994, s. 56.

¹⁸⁰ Thompson, 1934, s. 458.

¹⁸¹ Rotroff – Oliver, 2003, s.123.

¹⁸² AvP XIV, Taf. 26. K72, K73, K74.

¹⁸³ Labraunda II, 1, Pl. 11, no 142.

¹⁸⁴ Tarsus I, Fig. 130.

¹⁸⁵ Callaghan, 1982, s. 65 – 67.

¹⁸⁶ Luca-Radt, 1994, s. 124, kaseler için bkz; 107-109, 110,113.

¹⁸⁷ Bouzek, 1974, s. 29-30.

¹⁸⁸ Gassner, 1997, s. 81-82.

Grubun kendi içinde dekorasyon çeşitleri sınırlıdır. Taç yapraklar arasında nokta dizileri olanlar ya da olmayanlar, yuvarlak ya da sivri uçlu taç yapraklar vardır¹⁸⁹.

Kibyra'da bu dekorasyon sisteminde sade şemalı uzun taç yapraklar üç örnekle temsil edilmektedir. Geri kalan iki örnekte taç yaprakların arasında bitkisel bezemeler mevcuttur. Kalıp yapımı kase üreten ya da bulunan diğer merkezlerde taç yapraklarının araları noktalarla bezenmiştir ancak **35**, **38** ve **64**'te görülen bu biçim dekor özelliği Kibyra'ya özgüdür (Lev. XVII, XVIII, XXIII – Çiz. X, XVII). Uzun taç yaprakların araları küçük yapraklarla doldurulmuştur. Kibyra, uzun taç yapraklı kaselerin kendi içindeki dekorasyonuna bu biçimiyle yeni bir çeşit eklemiştir.

Uzun taç yaprak dekoru kalıba genellikle serbest elle çizilmektedir. Bunun yanı sıra dekor oluşturmak için kullanılan damgalarda vardır¹⁹⁰. Sade şemalı yaprak dekoruna sahip Kibyra kaselerinin yapraklarının düzgün olması nedeniyle, bu kaselerin kalıbı olasılıkla damga ile oluşturulmuştur.

Sade dekorlu uzun taç yaprakların görüldüğü merkezler; Anadolu'da Ephesos¹⁹¹ ve Miletos'ta¹⁹² görülmektedir. Anadolu dışında ise; Delos¹⁹³, Atina¹⁹⁴ ve Olympia'da¹⁹⁵ bulunmuştur ve malzemelerin İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına ait olduğu belirtilmiştir.

Kibyra'daki uzun taç yapraklı kaselere bulunduğu yüzey seviyesinden dolayı kesin tarih vermemiz mümkün değildir ama diğer merkezlerin ortak tarihlerini dikkate alarak buradaki sade dekorasyonlu bu tip kaselerin İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına ait olduğunu söyleyebiliriz. Sade dekorasyonlu gruptan hemen sonraya yani İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına da bezemeli taç yaprakları tarihlendirebiliriz.

---

¹⁸⁹Gürler, 1994, s. 56.

¹⁹⁰Gürler, 1994, s. 57.

¹⁹¹Dereboyulu, 2001, Tf. 19, 158; Tuluk, 2001, Tf. 41-22; Gassner, Pl. 63-457, 348, 349, 350; Pl. 59-322, 324, 325, 326, 327, 328.

¹⁹²Kossatz, 1990, Tf. 45-M354; Tf. 23- M485.

¹⁹³Laumonier, 1977, Pl. 11-4368; Pl. 27- 4868,4851; Pl. 42- 4365, 4432, 4436, 8902; Pl. 53-4350; Pl. 55- 4877; Pl. 69-4997, 8795; Pl. 96-4361; Pl. 103- 4923.

¹⁹⁴Thompson, 1934, s. 386-D.44, s. 383- D39; Rotroff, 1982, Pl. 87-322.

¹⁹⁵Hausmann, 1996, Tf. 38-195, 196, 197.

3. 8. ÇERÇEVELER

Dışa dönük ağız profiline sahip **39**'un çerçevesi tek, belirgin bantla sınırlandırılmıştır (Lev. XIX – Çiz. XI). Kasenin çerçevesinde kente özgü olan, defne demeti motifini anımsatan iki yaprakla oluşturulmuş bezeme yer almaktadır.

İki belirgin bantla sınırlandırılan **40**'ın çerçevesinin üzerinde makara – inci dizisi bulunmaktadır (Lev. XIX – Çiz. XI). Makara – inci dizisi, kalıp yapımı kaselerin üretildiği dönem boyunca çerçevelerin üzerinde kullanılmaktadır¹⁹⁶.

41'in çerçevesinin dekorasyonu Kibyra'ya özgü bir motife sahiptir (Lev. XIX – Çiz. XI). Künzl'ün¹⁹⁷ yayınında benzer şekilde bezenen kalp motifi, madalyonda kullanılmıştır. **41**'de belirgin bantların arasında, tek sıra halinde kalpler bulunmaktadır ve olasılıkla motif, gioş bezemesinin gelişimidir.

Diagonallerle bölünmüş meander bezemesi, diğer motifler gibi kalıp yapımı kase üreten ya da bulunan tüm Hellenistik merkezlerde dönem boyunca kullanılmıştır¹⁹⁸. Kibyra'da da **42** ve **43**'ün çerçevesi meander motifi ile bezenmiştir (Lev. XIX, XX – Çiz. XII).

44, **50** ve **51**'in çerçevelerinde defne demeti motifi kullanılmıştır (Lev. XX, XXI – Çiz. XII, XIV). **44**'de parçanın çok az bir kısmı korunan duvarının üstünde olasılıkla bitkisel bezeme bulunmaktadır. Çerçevelelerdeki defne demetinin tam olarak paraleli yine S. Künzl'ün¹⁹⁹ yayınında yer almaktadır. Bunun yanı sıra defne demeti motifi Hellenistik dönemde bir çok merkezde görülmektedir²⁰⁰.

¹⁹⁶ Dereboylu, 1994, Çiz.6-26; Rotroff-Oliver, 2003, Pl.6-391, Pl. 77-451, Pl. 83-179; Gassner, 1997, Tf. 18-232; Leon, 1991, Tf. 83-D41; Dereboylu, 2001, Tf. 23- 209; Gürler, 1994, Çiz. 27-87, Çiz. 34-119; Kossatz, 1990, Pl. 8-M362; Serdaroğlu – Stupperich, 1996, s. 97-45; Künzl, 2002, Tf. 47-19, Tf. 53-22, Tf. 55-23, Tf.60-25; Laumonier, 1977, Pl.11-8640, 4727, 4731; Bilde, 2006, Pl. 168- F4.

¹⁹⁷ Künzl, 2002, Tf. 164-76.

¹⁹⁸ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 11- 651, Pl. 90-519; Stupperich, 2006, Tf. 17- 20, 21, 22; Dereboylu, 2001, Tf. 13-61, Tf. 21-188; Tuluk, 2001, Tf. 33-9, Tf. 34-11; Rogl, 2001, Tf. 63-RB16, Tf.64- Rb21; Rogl, 1997, s. 235, B18, B68, Gürler, 1994, Çiz. 29- 93,94; Kossatz, 1990, Tf. 23- M282, Tf. 34-M387; Künzl, 2002, Tf. 218- 102; Goldmann, 1950, s. 130, E,F; Bilde, 2006, Pl.173-F25, Pl. 174-F26, F27, F28; Laumonier, 1977, Pl. 2- 1957, 1919, Pl. 4-1340, Pl. 11-4838, Pl. 12-1798, Pl. 15-364, Pl. 17-45, 3112.

¹⁹⁹ Künzl, 2002, Tf. 33-13; Tf. 99-38; Tf. 164-76; Tf. 167-77; Tf. 186-85; Tf. 194-88; Tf. 196-89; Tf. 199- 90; Tf. 201-91.

²⁰⁰ AvP IX, Tf. 58-Eimer und becher 1:2/1; AvP X1/2, Tf. 47-136,152; Rogl, 2001, Tf. 65-RB23, Tf. 69-RB23; Gürler, 1996, Çiz. 34-114; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 94- 537; Bilde, 2006, Pl. 171-F16, Pl.172- F18, F20, F21.

İon kymationu ve spiral bezeme motifi Kibyra'da sıklıkla kullanılan motiflerdendir. Bu bezemeler çeşitli gruplarla dönem boyunca sevilerek kullanılmıştır. İon kymationu, Kibyra'da çerçeveler üzerine ok sırası olmadan, sivri uçlu ve ters biçimde yapılmış yumurtalar gibi çeşitli düzenlemelerle uygulanmıştır. **47** ve **55** bu düzenlemelere örnek teşkil etmektedir (Lev. XX, XXII – Çiz. XIII, XV).

52'nin çerçevesinde tek sıra halinde yan yana bezenmiş boğa başları bulunmaktadır. (Lev. XXI – XIV). Boğa başı, kalıp yapımı kaseler üzerinde aynı zamanda girland taşıyıcısı olarak da kullanılmıştır. Kibyra'da ki bu bezemeye Sardis²⁰¹ ve Ephesos'ta²⁰² rastlanmaktadır. Parçanın çok az bir kısmı korunan duvarında uzun dallı bezemenin ucu korunmuştur.

3. 9. MADALYONLAR

56'nın madalyonu on bir petalli rozetten oluşmaktadır (Lev. XXII – Çiz. XVI). Kasenin kalyxinin küçük bir bölümü korunmuş ve madalyon bandının etrafını küçük yapraklar kaplamıştır, geri kalan bölümünde lotus yaprakları görülmektedir. Küçük yaprak ve bitkisel dekorun bir arada kullanılmasından dolayı, malzemeyi bu özellikleri içeren diğer Kibyra kaseleriyle aynı tarihe; İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ve sonrasına vermek doğru olur. (bkz. **3-5**; **6-15**)

57'nin madalyonunda sivri uçlu ve geniş yaprakların oluşturduğu çiçek motifinin etrafını makara – inci dizisi sarmaktadır (Lev. XXII – XVI). Belirgin bir bantla başlayan gövdenin üzerinde küçük yapraklar görülmektedir. Kibyra'nın küçük yaprak dekorlu kaselerinin tarihi bu kase içinde geçerlidir. (bkz. **3-5**)

58'in madalyonunu sekiz petalli bir rozet oluşturmaktadır (Lev. XXII - Çiz. XVI). Gövdenin çok az bir kısmı korunmuştur ve üzerinde uzun taç yaprakların başlangıcı görülmektedir. Kibyra'da uzun taç yapraklı kaseler İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarında varlık göstermektedir. (bkz. **34-38**) Bu veriyle **58**'in de bu tarihe ait olduğunu söylemek uygun olur.

---

²⁰¹ Rotroff-Oliver, 2003, Tf. Pl. 85-495.

²⁰² Gassner, 1997, Tf. 10-254.

59'un madalyonunda kolunu havaya kaldırmış, profilden bir figür görülmektedir (Lev. XXII – Çiz. XVI). Fakat küçük bir kısmı korunduğu için figür tanımlanamamaktadır. Madalyonun figürlü olma özelliği, bu zamana kadar ele geçen buluntular arasında tekil örnektir. Kasenin kalyxinde palmet bezemesi yer almaktadır. Bu motife paralel Miletos'ta İ.Ö. 2. yüzyılda karşımıza çıkmaktadır²⁰³.

3. 10. KALIPLAR

Kibyra'da ele geçen kalıplar oldukça özenli bir şekilde dekore edilmiş, bazılarının sadece içi değil dışı da düzeltilmiştir. Bu olgu, belki de Kibyra'nın diğer atölyelere kalıp ihraç ettiğini işaret etmektedir. Şu ana kadar bulunan kalıpların sayısı kentte üretim olduğunu, kalıpların, kentin üretim yapısını anlamamızı sağlamaktadır; fakat mevcut kalıplar, ihraç olasılığını tespit edecek yeterli sayıda değildir.

Kalıplar ortak hamur dokusuyla dikkat çekmektedir. Kırmızımsı sarı ve gri renkli hamurlar çoğunluktadır, kalan kalıpların renginde ise pişmeden kaynaklı değişimler söz konusudur. Tüm kalıplar genellikle iyi pişmiş, sert dokulu ve katkılı hamur yapısına sahiptir.

60 ve 61'in kalyx kompozisyonu birbirine benzemektedir. İkisinde de oldukça özenli bezenmiş sekiz petale sahip uzun dallı çiçekler ara eleman olarak kullanılmıştır. 60'da uzun dallı çiçekler nymphaea lotusların arasında, 61'de ise akanthus yapraklarıyla birlikte dekore edilmiştir. 60'ın duvarında sarmaşık dal bezemesi mevcut iken 61'in ki korunamamıştır (Lev. XXIII – Çiz. XVI, XVII). Bezemenin yapraksız uzun dallı stili Anadolu merkezlerine özgüdür. S. Künzl²⁰⁴, Burdur Müzesi'nde ki kalıpların atölyelerini tespit etmeye çalıştığı yayınında aynı bezemenin kullanıldığı parçaların üretim yeri için Ankara Bölgesi ya da Anadolu'yu önermiştir. Parçalar tüm olduğu için hamur rengi alınamamıştır fakat kaselerin profilleri, bezeme unsurları Kibyra kaselerinin paralelidir. Bu iki örnek ve daha önce ki örnekler dikkate alınarak üretim yeri tespit edilmeye çalışılan Burdur Müzesi kaselerinin üretim yerinin Kibyra olabileceği önerilebilir. Tüm bu malzemelerin

²⁰³ Kossatz, 1990, s. 37, Tf. 7-M241; s. 38, Tf. 7- M250.

²⁰⁴ Künzl, 2002, Tf.3-Kat.2; Tf.6-Kat 3; Tf.31-Kat.13; Tf. 44-Kat.18; Tf. 115-Kat. 44; Tf. 173-Kat. 80; Tf. 180-Kat. 83; Tf. 181-Kat. 84; Tf. 184-Kat.85.

dışında Pergamon'da²⁰⁵ da aynı bezemenin daha bozulmuş hali karşımıza çıkmaktadır ve bu örneklerin İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına ait olduğu belirtilmiştir. Bu paralellerini ve **60**'ın duvarındaki sarmaşık dal bezemesini göz önüne alarak malzemelerin İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına ait olacağını önermek uygun olur.

62'nin olasılıkla kalyxinde sıralı bir biçimde *nymphaea caerulea* motifi mevcuttur (Lev. XXIII - Çiz. XVII). Bir üst bandında ucu görülen bezemenin neye ait olduğu anlaşılamamaktadır. Kalıp, tarihlemek açısından herhangi bir ipucu içermemektedir.

64'ün madalyonunda sivri uçlu küçük yaprakların arasına yerleştirilmiş nokta bezemesi bulunmaktadır (Lev. XXIII – Çiz. XVII). Derin bir bantla sınırlandırılan madalyondan başlayan uzun taç yapraklar diğer örneklerde olduğu gibi olasılıkla kasenin tamamını kaplamaktadır. Taç yaprakların arasında küçük yapraklarla oluşturulmuş bezemeler görülmektedir. **34** ve **35**'in üzerinde de aynı şekilde bezenmiş dekor görülmektedir ve sade şemalı taç yaprak dekorundan farklı olarak bu bezeme Kibyra'ya özgüdür. Uzun taç yapraklı kaselerin üretilmeye başlandığı tarihi göz önünde bulundurarak malzemenin İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısından sonraya ait olduğu düşünülebilir.

65, dışa kalınlaştırılmış dudağı, yüksek halka kaidesi ile form açısından Kibyra'nın profil veren diğer kalıplarıyla benzerdir (Lev. XXIV- Çiz. XVII). Hamur dokusunda ve hamurun kırmızımsı sarı renginde de bu benzerlik izlenmektedir. Oldukça kaliteli bir işçiliğe sahip kalıbın çerçevelerinde inci dizisi ve spiral bezeme kullanımı tercih edilmiş, kasenin gövdesi bölümlere ayrılmadan *akanthus* ve üzeri stilize bitki bezemesiyle (palmet ya da sarmaşık dal?) dekore edilen bir İon sütunu ile bezenmiştir. İon sütunun üzerinde stilize bitkisel bezemeler Kyme'de²⁰⁶ ve S. Kunzl'un²⁰⁷ yayınında görülmekte ve İ.Ö. 2. yüzyılın son çeyreğine tarihlenmişlerdir. S. Kunzl, bu stilize bezemenin palmet olduğunu belirtmiştir²⁰⁸. **30**'da kullanılan İon sütununu, **65**'in kaliteli işçiliğini ve paralellerini

²⁰⁵ AvP XI/1, Tf.54-350; Tf.55-352. AvP XI/2, Tf.45-193; Tf. 46-128.

²⁰⁶ Bouzek, 1974, s. 46, A-B; Pl. 2-10.

²⁰⁷ Kunzl, 2002, Tf. 210, Kat. Nr. 97.

²⁰⁸ a.g.e., s. 73.

dikkate alarak malzemenin İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına ait olabileceğini söylemek mümkündür.

66'nın üzerindeki bezeme kasenin çerçevesine ya da duvara ait olabilir; malzemenin devamı korunmadığı için bunu net olarak söylemek imkansızdır. Seyrek bir şekilde bezenmiş sarmaşık dalları ve kalp yapraklar malzemenin dekorasyon unsurlarıdır (Lev. XXIV – Çiz. XVII). Benzer şekilde seyrek kullanılmış sarmaşık dal ve kalp yapraklı örnekler Sardis²⁰⁹, Kyme²¹⁰, Metropolis²¹¹, Miletos²¹² ve Delos'ta²¹³ görülmekte ve bu örnekler -Metropolis hariç- İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmişlerdir. Metropolis'teki örnek İ.Ö. 3. yüzyılın ikinci çeyreğine aittir²¹⁴. Bu veriler dikkate alınarak malzemenin İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına ait olduğunu belirtmek doğru olur.

67'nin duvarında şaha kalkmış atın üzerinde elinde mızrak bulunan asker bulunmaktadır (Lev. XXIV – Çiz. XVII). Kente ait Hellenistik sikkelerin arka yüzünde mızraklı, şaha kalkmış atın üstünde asker figürü mevcuttur ve bu sikkeler İ.Ö. 166-84 yılları arasına tarihlenirler²¹⁵. Figürün paraleline Pergamon'da bir kasenin üzerindeki av sahnesinde de rastlanmaktadır²¹⁶. Kalyxin üzerinde etrafı kabartma noktalarla çevrelenmiş uzun taç yaprak dekoru mevcuttur. Uzun taç yaprağın bu tipi Anadolu'da; Sardis²¹⁷, Pergamon²¹⁸, Metropolis²¹⁹, Ephesos²²⁰ ve Miletos'ta²²¹ görülmektedir. Anadolu dışında Atina²²², Delos²²³ ve Olbia'da²²⁴ bu dekorasyona rastlanmaktadır. Figürün ve uzun taç yaprağın paralellerini göz önüne alarak malzemeyi İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısına tarihlemek mümkündür.

²⁰⁹ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 113 – 650.

²¹⁰ Bouzek, 1974, s. 27-66.

²¹¹ Gürler, 1994, Çiz.20-66.

²¹² Kossatz, 1990, Abb.35-M630.

²¹³ Laumonier, 1977, Pl. 2 - 428-477,9303; Pl.20 – 1587, 1653; Pl. 34, 1973.

²¹⁴ Gürler, 1994, s. 45.

²¹⁵ SNG Cop. Caria-Lycia, Pl. XVIII-364; Sear, 1979, s. 466-467; 5125, 5126; Pozzi, 1966, s. 150; 2736.

²¹⁶ Luca, 1990, Tf. 25-3.

²¹⁷ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 69-408; Pl. 68-407.

²¹⁸ Schäfer, 1968, Tf. 46-F62.

²¹⁹ Gürler, 1994, Çiz.29-95.

²²⁰ Leon, 1991, Tf. 83- D39; Tf. 84-D42. Dereboylu, 2001, Tf. 18-131,135.

²²¹ Kossatz, 1990, Abb.33-M607; Abb. 35- M637.

²²² Rotroff, 1982, Pl. 91-409.

²²³ Laumonier, 1977, Pl.60-4986, Pl.69- 4845, 4792, 4795i 4761; Pl.88- 9305; Pl.95- 4960, 4760; Pl. 104- 9415.

²²⁴ Bilde, 2006, Pl. 170- F11; Pl. 186- F87.

68'in üzerinde sarmaşık dallar ile birlikte kullanılmış güreşen iki figür görülmektedir (Lev. XXIV – Çiz. XIX). Kentin ustalarına özgü bezeme olan bu spor sahneleri birlikte kullanıldığı dekorasyon elemanları ile değerlendirilmek zorundadır. **26**'nın üzerindeki güreşen figürlerin anlık betimi **68** ile paraleldir. Oldukça iyi bir şekilde bezenmiş sarmaşık dalları **1** ve **2**'nin dekoru ile aynıdır. Sarmaşık dallar; Sardis²²⁵, Pergamon²²⁶, Metropolis²²⁷, Ephesos²²⁸, Miletos²²⁹ ve Tarsus²³⁰, da görülmekte ve Sardis²³¹ ve Pergamon'da İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına²³², Metropolis'te İ.Ö. 3. yüzyılın ikici çeyreğine²³³, Ephesos²³⁴, Miletos²³⁵ ve Tarsus²³⁶, da ise İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına tarihlendirilmişlerdir. Paralellerini ve kalıbın oldukça kaliteli işlikle bezenmiş olmasını göz önüne alarak malzemeyi İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına tarihlemek doğru olur.

Kalıp yapımı kaseler üzerinde lir, aulos çalan Eroslar, Pan, satyrler ve Dionysos Üçlüsü figürleri kompozisyon olarak kullanılmaktadır²³⁷. **69**'da gioş bezemesine sahip çerçevenin altında akanthus yaprağı ve elinde üflemeli bir müzik aleti bulunan, giyimli bir figürün anlık sahnesi bezenmiştir (Lev. XXV - Çiz. XIX). Figürün paraleline üretim yapan ya da kalıp yapımı kase bulunan Anadolu veya dışındaki merkezlerde rastlanmamıştır. Figürün Dionysiac bir sahneye ait olmadığı giyimli olmasından dolayı anlaşılmaktadır. Gioş bezemesinin çok benzer paraleli S. Künzl'ün²³⁸ yayınında görülmektedir. S. Künzl, bu çerçevenin bulunduğu kasenin olasılıkla Anadolu üretimi olduğunu belirtmiştir²³⁹. Figürün, akantus yaprağının ve gioş bezemenin çok detaylı ve kaliteli bir işçilikle yapılması, Kibyra'nın diğer figürlü

²²⁵ Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99- 568; Pl. 113-650.

²²⁶ AvP. IX, Tf. 58- Eimer und Beche I:2, 5; AvP. XI 2, Pl. 52-5.

²²⁷ Gürler, 1994, Çiz. 19- 59, 60, 61.

²²⁸ Gassner, 1997, Tf. 16- 221; Tf. 19- 251, 252, 253, 254; Rogl, 2001, Tf. 68- RB15; Tuluk, 2001, Tf.33-9.

²²⁹ Kossatz, 1990, Tf. 30- M241a.

²³⁰ Goldman, 1950, s. 129; 159.

²³¹ Rotroff-Oliver, 2003, s. 136-137, 152.

²³² AvP. IX, s. 121-122; AvP XI 2, s. 101-102.

²³³ Gürler, 1994, s. 45.

²³⁴ Gassner, 1997, s. 77, 83-84; Tuluk, 2001, s. 52; Rogl, 2001, s. 109.

²³⁵ Kossatz, 1990, s. 34.

²³⁶ Goldman, 1950, s. 163 – 165.

²³⁷ Gürler, 1994, Çiz. 27-86; Meriç, 2007, Lev. 16-S119; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 106-613; Tuluk, 2001, Tf. 30-3; Thompson, 1934, s. 357-C3; Rotroff, 1982, Pl. 82-212, 216, 225, Pl. 77- 123; Bilde, 2006, Pl. 181- F70.

²³⁸ Künzl, 2002, Tf. 176- 81, Tf. 183- 84.

²³⁹ a.g.e., s. 43.

– bitkisel dekorlu kaselerinin büyük oranda İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarına ait olması, bu malzemeyi de bu tarih aralığına yerleştirmemiz açısından uygun olur.

Girland ve uçan Eros bezemesi **70**'in duvarının kompozisyonudur (Lev. XXV – Çiz. XIX). Girlandlar arasına doldurma motifi olarak palmet(?) yerleştirilmiştir. Kalıbın çerçevesine tek sıra halinde uçan kuşlar bezenmiştir. Çerçeve kente özgüdür. Girland ve uçan Eros figürü Pergamon'da karşımıza çıkmaktadır ve İ.Ö. 2. yüzyılın başlarına tarihlenmiştir²⁴⁰. Paralelini göz önünde bulundurarak kalıbın İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreğine ait olduğunu söylemek yanlış olmaz.

71'in çerçevesinde **69**'da görülen, aynı şekilde bezenmiş gioş motifi bulunmaktadır. Kalıbın duvarı aralıklı bir şekilde damarlı lotus yapraklarıyla bezenmiştir. Lotus yaprağının kenarlarının bu biçimde damarlı yapılması kente özgü bir uygulamadır. Kalıp, gioş bezemeli bir çerçeveye ve bitkisel dekorla oluşturulan duvara sahiptir (Lev. XXV – Çiz. XIX). Kibyra'da bitkisel dekorlu kaselerin genelinin İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısına ait oluşu kaseyi tarihlemek açısından önemli bir veridir.

---

²⁴⁰ AvP XI/1, s. 134-136, Tf. 49 – 260.

SONUÇ

Hellenistik dönemde yeni düşünce akımının, ticari faaliyetlerin ve refah seviyesinin yükselmesinin etkisiyle sanatta ve bilimde oldukça ileri gelişmeler yaşanmıştır. Bu dönem, doğu ile batı sentezinin doruğa ulaştığı, kültürlerin birbirlerini her dalda fazlasıyla etkiledikleri evrensel bir dönemdir. Seramiğin diğer gruplarında olduğu gibi kalıp yapımı kaselerde de bu sentez çok açık bir şekilde görülmektedir. Kalıp yapımı kaselerde hemen hemen tüm motiflerin her kentte görülmesi, üretim yapan merkezlerdeki atölyelerin ustalarının birbiriyle iletişimini gözler önüne sermektedir.

Strabon'dan edindiğimiz bilgiye göre; *“Kibyralılar Kabalis'i ve Pisidialılar'ı ele geçirdiler ve oraya yerleştikten sonra kenti, çok iyi tahkim edilmiş ve çevresi yaklaşık yüz stadia olan başka bir yere taşıdılar. Bu kent iyi yasaları sayesinde kuvvetlendi ve köyleri Pisidia ile komşusu Milyas'dan Lykia ve Rodoslular'ın Peraiası'na kadar yayıldı²⁴¹.”* Strabon'un bahsettiği bu taşınmayı, Kıbyra'da tez konusu malzemeler öncesi seramik bulgusunun olmaması kanıtlamaktadır.

Kentte bulunan kalıplar ve üretim hatalı malzemeler seramik üretimini açıklamaktadır. Bunun yanı sıra tiyatro güney yamacında yüzeyde görülen yoğun seramik varlığı, atölyelerin, tıpkı Sagalassos'ta olduğu gibi, tiyatronun arkasındaki tepede konumlandığı sonucuna götürmüştür²⁴². Seramik üretimi Hellenistik, Roma²⁴³ ve Geç Roma-Erken Bizans²⁴⁴ döneminde kent ekonomisinde oldukça önemli bir yer kaplamaktadır. Bunu, beş sezondur yürütülen Kıbyra kazılarında ele geçen seramiklerin niceliği ve niteliği göstermektedir.

Kıbyra'nın kalıp yapımı kaseleri incelenirken sahip olunan verilerle tarihlendirme yapılmaya çalışılmış, kentin üretim yoğunluğu ve atölyelerin sanatsal anlayışı sorgulanmıştır. Bunların yanı sıra Kıbyra buluntularının Hellenistik Dönem

---

²⁴¹ Strabon, XIII, 631.

²⁴² Anmed 5, 2007, s. 24.

²⁴³ Adalya XI, 2008, s. 133-164.

²⁴⁴ Olba XV, 2007, s. 145-178.

seramik pazarı içindeki yeri ve Kibyra'nın üretimde etkilendiği merkezler araştırılmıştır.

Kibyra kalıp yapımı kaselerinin belli bir kontekst buluntusu olmaması çalışmayı zorlaştırmıştır. Tarihlendirilen malzemeler, üretim yapan merkezlerin malzemeleriyle paralellendirilmiştir. Önümüzdeki yıllarda yapılacak olan kazı çalışmalarından – özellikle seramik işliklerinde - ele geçen kontekstli buluntular ve çeşitlilik grupların daha erken dönemlerine ait malzemelerin görülmesini sağlayacaktır.

Malzemelerin çoğunluğunun ortak hamur dokusuna ve kırmızımsı sarı, gri hamur rengine sahip olması buluntuların kente ait olduğunu kanıtlayan önemli bir veridir.

Kibyra'da kalıp yapımı kase üretimi İ.Ö. 2. yüzyıl başlarından İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine kadar görülmektedir. Kentte üretim tüm merkezlerde olduğu gibi İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarında yoğunlaşmıştır.

Kentte çam kozalağı dekoru İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarında, küçük yaprak dekorlu kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl içlerine, bitkisel dekorlu kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl başlarından yüzyılın ikinci yarısına, figürlü kaseler İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve ikinci yarısına, konsantrik yarım daire dekoru İ.Ö. 2. yüzyılın ortalarından İ.Ö. 1. yüzyılın başına, uzun taç yapraklı kaseler İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ve yüzyılın ikinci yarısına kadar üretilmiştir. Bu tarihleri kentin kalıplarının İ.Ö. 2. yüzyıl başlarına ve yüzyılın sonuna ait olması da kanıtlamaktadır (Lev. V).

Kibyra kalıp yapımı kaselerinde Sardis, Pergamon, Ephesos etkisi görülse de kentin bezeme anlayışı özgündür. Güreşen figürler, Aphrodite betimlemeleri, yarış ve sonrasını betimleyen sahneler, leopar motifi, İon kymationun kullanımı, flüt çalan giyimli figür kente ait bezemelerdir. Bunun yanı sıra uzun taç yaprakta görülen bitkisel motif kullanımı da kente özgüdür ve kalıp yapımı kase literatüründe yeni bir oluşumdur. Bu bağlamda, önümüzdeki kazı çalışmalarında ele geçecek olan kaselerle yapılan değerlendirmeler Kibyra'nın Anadolu'da bu tür seramiklerin üretiminde ne denli aktif bir rolü olduğunu kanıtlayacaktır.

Bölgenin seramikleri henüz detaylı çalışılmamıştır, bu sebeple etkileşimi açıklamak zordur fakat S. Künzl²⁴⁵ Burdur Müzesi'nin malzemelerini de içeren yayınında seramikleri Anadolu üretimi olarak nitelemiştir. Kibyra kalıp yapımı kaselerinin çalışılması esnasında karşılaştırılan bu malzemeler, Kibyra'nın kaseleriyle yapısal ve bezeme açısından büyük benzerliklere sahiptir. Tüm bu veriler sonucunda bu yayındaki malzemelerin genelde Pisidia bölgesine özelde ise Kibyra'ya ait olma olasılığının yüksek olacağını düşündürmektedir.

---

²⁴⁵ Künzl, 2002.

KAYNAKLAR

UYGUN, Çilem., Eray Dökü., (2008). “Kibyra Yerel Üretimi Kırmızı Astarlı Seramikler”, **Adalya XI**, Antalya, ss. 133-164.

AKŞİT, Oktay. **Likya Tarihi**, 1965.

AKŞİT, Oktay. **Likya Tarihi**, 1971.

WALTER, Hans ve Elena Walter Karydi. **Die Kleinfunde aus dem Apollon – Heiligtum, Alt – Ägina II/3**, 1988.

EKİNCİ, H. Ali., Şükrü Özüdoğru, F. Eray Dökü ve Gökhan Tiryaki. “Kibyra Kazı Çalışmaları 2006”, **Anmed – V**, Antalya, 2007, ss. 22-28.

ÖZÜDOĞRU, Şükrü ve F. Eray Dökü. “ Kibyra 2009 Yılı Çalışmaları” , **Anmed VIII**, Antalya, 2010, ss. 37 – 45.

ANDERSON, R. Virginia Stojanovic. **Stobi – The Hellenistic and Roman Pottery**, Princeton, 1992.

BOEHRINGER, Eric ve Friedrich Krauss. **Das Temenos für der Herrscherkutt, AvP IX**, Berlin, 1937.

BAYBURTLUOĞLU, Cevdet. **Likya**, İstanbul, 2004.

BEAN, E. George. **Eski Çağda Likya Bölgesi**, 1997.

BİLDE, Pia Guldager . **Black Sea Studies; Moldmade Bowls**, 2006.

BOEHRINGER, Erich ve Friedrich Krauss. **Das Temenos für den Herrscherkult**, AvP IX, Berlin, 1937.

BOUZEK, Jan. **Studies of Greek Pottery in the Black Sea Area**, Prague, 1990.

BOUZEK, Jan ve Libuse Jansova. **Anatolian collection of Charles University: (Kyme I)**, 1974.

CALLAGHAN, P. Jean. **Macedonian Shields, Shield Bowls and Corinth; A fixed Point in Hellenistic Ceramic Cronology**, Athens *Annals of Archacology II*, 1978.

CALLAGHAN, P. Jean. "On the Origin of the Long Petal Bowls", **BICS 29**, 1982, ss. 35-31.

EDWARDS, G. Roger. **Corinthian Hellenistic Pottery, Corinth Vol. VII, Part. III**, Princeton, 1975.

COURBY, Fernard. **Les Vases grecs à Reliefs**, Paris 1922.

ÇORBACI, Hatice. "Mersin Müzesi'nde Bulunan Megara Kaseleri", **Ç. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 16, Sayı 2**, Adana, 2007, ss. 169-186.

DEREBOYLU, Emel. "Weissgrundige Keramik und hellenistische Reliefbeher aus dem in Hanghaus 2 in Ephesos", **Studien zur Hellenistischen Keramik Ephesos**, 2001, ss. 21-44.

DEREBOYLU, Emel. **Daskyleion Hellenistik Devir Seramiği**, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1994.

DOKSANALTI, Ertekin. “Knidos – Kap Krio Hellenistik Sarnıç Buluntuları”, **Les Ceramiques en Anatolie aux Epoques Hellenistique et Romaine**, İstanbul, 2003.

Dusenbery B. Emmy. **The Nekropoleis and Catalogues of Burials, Samothrace Vol. XI**, Princeton, 1998.

EDWARDS, G. Roger. “Corinth 1980: Moulded Reliefs Bowls”, **Hesperia** **50/2**, 1981, ss. 41-49.

EDWARDS, G. Roger. “Corinthian Moldmade Bowls, the 1926 Reservoir”, **Hesperia** **55**, 1986, ss. 389-402.

EKİZ, Halil Hamdi ve Ayla Ünlü. İzmir Arkeoloji Müzesi’nde Bulunan Bir Grup Megara Kasesi Baskı Kalıbı ile Megara Kasesi Kalıbı, **Türk Arkeoloji ve Etnografya Dergisi, Sayı 5**, Ankara 2005 ss. 51-56.

GASSNER, Verena. **Das südtor der Tetragonos-Agora, FiF XIII/1/1**, Wein, 1997.

GÜRDAL, Tayyar. “Smintheion Hellenistik Dönem Seramiği”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1999.

GÜRLER, Binnur. “Metropolis Hellenistik Dönem Seramiği”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1994.

GÜRLER, Binnur. “Yeni Kronolojik Veriler Işığında İonia Kalıp Yapımı Kaselerinin Bazı Serilerinin Değerlendirilmesi”, **Belleten - C.LXIV, Sayı 240’tan ayrınbasım**, Ankara, 2001.

GOLDMANN, Hetty. **Excavations at Gözlü Kule - Tarsus, The Hellenistic and Roman Periods**, New Jersey 1950.

HAUSMANN, Ulrich. **Hellenistische Keramik, Eine Brunnenfüllung nördlich von Bau C und Reliefkeramik verschiedener fundplätze in Olympia, Olympische Forschungen XXVII**, 1996.

HÖLLSTRAM, Pontus. Pottery of Classical and Later Date Terracotta Lamps and Glass, **Labraunda Vol. II, Part 1**, Londra 1965.

İSSİ, Ali, Taciser Sivas, Hakan Sivas, Füsun Okyar. Eskişehir Şarhöyük (Darylaion) Hellenistik Döneme Ait Bazı Megara Kaselerinin Karakterizasyonu, **Anadolu Üniversitesi Bilim ve Teknoloji Dergisi, Vol. 10, Sayı 1**, 2009, ss. 259-266.

LUCA, Gioia de. **Hellenistische Kunst in Pergamon im Spiegel Megarischen Becher, İstMitt 40**, 1990.

Jean – Sourisseaul 1993 M. Jean – C. Sourisseaul, Amphores Greques, Lattara 6, 1993.

JONES, Frank F. **The Hellenistic and Roman Periods, Excavations at Gözlü Kule, Tarsus Vol. I**, Princeton, 1950.

KOSSATZ, Anne Ulrike. **Funde aus Milet; die Megarischen Becher**, 1990.

KÜÇÜK, Sebahattin. “Kuzey Lykia Yatan Aslan Kapaklı Lahitler”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1999.

KÜNZL, Susanna. **Ein Komplex von Formschüsseln für Megarische Becher; die Mainzer “Werkstatt”**, 2002.

LAUMONIER, Alfred. **La ceramique hellénistique a reliefs I. Ateliers ‘ İoniens’**, 1977.

LEON, Veronika Mitsopoulos. **Die Basilika am Staatsmarkt in Ephesos Kleinfunde, 1. Teil: Keramik hellenistischer und römischer Zeit, FiE IX 2/2**, Wien, 1991.

RADT, Wolfgang ve Gioia de Luca. **Sondagen im Fundament des Grossen Altars, Pergamonische Forschungen XXII**, Berlin and New York, 1994.

RADT, Wolfgang ve Gioia de Luca. **Grabungen im Fundament des Pergamonaltars, Grobe Keramik-Graue Sondergruppe-Lampen, Les Ceramiques en Anatolie aux Epoques Hellenistique et Romaine**, Paris, 2003.

MAGIE, David. **Roman Rule in Asia Minor**, 1965.

MERİÇ, Aygün. “Metropolis Ana Tanrıça Kült Mağarası”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2007.

MATZGER, R. Ian. **Die Hellenistische Keramik, in Eretria, Eretria II**, Bern 1969.

ÖZDEMİR, Hakkı. “Yukarı Ova (Ceyhan Ovası) Hellenistik Dönem Seramiği”, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana, 2008.

POZZI, Samuel Jean de. **Monnaies Grecques Antiques, Provenant de La Collection**, 1996.

ROGL, Christine. “Δ’ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΚΕΡΑΜΙΚΗ”, **ΧΟΝΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΛΕΙΣΤΑ ΣΥΝΟΛΑ –ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ**. Atina 1997.

ROGL, Christine. “Eine Varschau Zu den Reliefverzierten Trinkbechern der ephesischen Monogramm-Werkstätte”, **Studien zur Hellenistischen Keramik in Ephesos**, 2001, ss. 9-111.

ROTROFF, Susan. Hellenistic Pottery Athenian and Imported Moldmade Bowls, **The Athenian Agora Vol. XXII**, New Jersey, 1982.

ROTROFF, Susan. “Silver, Glass and Clay Evidence for the Dating of Hellenistic Luxury Tableware”, **Hesperia Vol. 51, No: 3**, Atina, 1982. ss. 329-337.

ROTROFF, Susan ve Andrew Oliver. **The Hellenistic Pottery from Sardis: The Finds Through 1994**, London, 2003.

R. Tölle-Kastenbein, R. Felsch, V. Jantzen, Das Kastro Tigani, **Die Bauten und Funde griechischer römischer und Byzantinischer Zeit, Samos XIV**, Bonn, 1974.

SHAFER, Jörg. **Hellenistische Keramik aus Pergamon, PF. II**, Berlin, 1968.

SEAR, David R. **Greek Coins, Asia and North Africa, Vol. II**, London 1979.

SERDAROĞLU, Ümit ve Reinhard Stupperich. **Ausgrabungen in Assos 1992**, Bonn 1996.

SIEBERT, Gerard. **Recherches sur les ateliers de bols à reliefs du Pèloponnèse à l’ époque Hellénistique**, Paris 1978.

STRABON. **Geographika, Antik Anadolu Coğrafyası, XII-XIII-XIV.**
Çev. A. Pekman, 2000.

STUPPERICH, Reinhard. **Ausgrabungen in Assos**, 1993.

TEKKÖK, Billur. “The Hellenistic and Roman Pottery from Troia: Second Century B.C. to Sixth Century A.D.”, (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Texas, 1996.

THOMPSON, Homer A. **Two centuries of Hellenistic pottery, Hesperia Vol. III: Number 4**, 1934.

TULUK, Günay Gamze. “Hellenistische Reliefbecher im Museum von Ephesos”, **Studien zur Hellenistischen Keramik in Ephesos**, 2001, ss. 51-69.

WIEGAND, Theodor ve Hansen Shrader. **Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen 1895-1898 - Priene**, Berlin 1904.

ZAHLE, Jan ve Sabine Schultz. **Sylloge Nummorum Graecarum, The Royal collection of coins and medals danish National museum, Acquisitions 1942-1996.**

ZAHN, Raid. “**Tongeschirr**”, **Priene: Ergebnisse der Ausgrabungen und Untersuchungen in den Jahren 1895-1898**, Berlin 1904.

ZIEGENAUS, Oskar ve Gioia de Luca. **Das Asklepieion**, AvP XI/1, Berlin, 1968.

ZIEGENAUS, Oskar ve Gioia de Luca. **Das Asklepieion**, AvP XI/2, Berlin, 1975.

EKLER

EK 1: KATALOG

Kat.No : 1 – am Kozalağı Dekorlu Kase **iz. I – Lev. VI**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Güney Oygı Mezarlar

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda mika katkı,sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : h: 4,2 cm.

Tanım : Gövde. Gövdenin üzerinde bu dekorun geç özelliğini yansıtan eşkenar dörtgenler görülmektedir.

Par. : Gürler, 1996, iz. 16-47; Dereboylu, 1994, iz. 6- 27, 28, 29; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 104-599; Kossatz, 1990, Tf. 47-M435, M652; AvP XI/2, Tf. 48-9; Tuluk, 2001, Tf. 41-23; Laumonier, 1977, Pl. 17-4226; Pl. 111- 4214, 4228, 4258; Pl. 112- 4235, 4238, 4250; Künzl, 2002, Tf. 216- 99.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.

Kat.No : 2 – am Kozalağı Dekorlu Kase **iz. I – Lev. VI**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Siyah (5 YR 2,5/1).

Ölçüler : h: 3,2 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın gövdesi üzerinde çam kozalağı dekorunun geç stilizasyonu olan eşkenar kareler görülmektedir.

Par. : Gürler, 1996, Çiz. 16-47; Dereboylu, 1994, Çiz. 6- 27, 28, 29; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 104-599; Kossatz, 1990, Tf. 47-M435, M652; AvP XI/2, Tf. 48-9; Tuluk, 2001, Tf. 41-23; Laumonier, 1977, Pl. 17-4226; Pl. 111- 4214, 4228, 4258; Pl. 112- 4235, 4238, 4250; Künzl, 2002, Tf. 216- 99.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.

Kat.No : 3 – Küçük Yaprak Dekorlu Kase **Çiz. I – Lev. VII**

Env. : KBR'06

Buluntu Yeri : Orman Fidanlığı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5YR 7/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : h: 3,5 cm.

Tanım : Gövde parçası. Grubun geç stilizasyonunu yansıtır. Üst üste bindirilmiş, yuvarlak uçlu küçük yapraklarla bezenmiştir. Yaprakların içi bezemesizdir.

Par : Dereboylu, 2001, Tf. 14/81, 83; Kossatz, 1990, Abb. 34- M612; Ziegenaus- Luca,1968, Tf.55-354, 355; Rotroff-Oliver, 2003, Pl.60-361; Pl.71-428; Pl.72-431; Laumonier, 1977, Pl. 9-9327, 117, 5017, 5019; Pl.10- 5027, 5280+5530; Pl.17-5394; Pl. 27-5060; Pl.42-47+286, 11; Pl. 58-88; Pl. 65-9396.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları - İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları.

Kat.No : 4 – Küçük Yaprak Dekorlu Kase

Çiz. II – Lev. VII

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea C

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley 1 5). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (2,5Y 4/1)

Ölçüleri : K.Ç. 3,6 cm. h: 2,8 m.

Tanım : Madalyon ve gövde. Kalın bir bantla çevrelenmiş olan madalyonda iki sıra halinde yaprak motifi görülmektedir, üsteki sıranın üç tane yaprağı korunmuştur, bu yaprak sırasının altındaki yapraklar dıştakinden daha küçüktür. Gövde üzerinde üst üste bindirilmiş yuvarlak uçlu, küçük yaprak bezemesi görülmektedir. Yaprakların içi nervürlü yapıya sahiptir.

Par : Dereboylu, 2001, Tf. 14/81, 83; Kossatz, 1990, Abb. 34- M612; Ziegenaus- Luca,1968, Tf.55-354, 355; Rotroff-Oliver, 2003, Pl.60-361; Pl.71-428; Pl.72- 431; Laumonier, 1977, Pl. 9-9327, 117, 5017,

5019; Pl.10- 5027, 5280+5530; Pl.17-5394; Pl. 27-5060; Pl.42-47+286, 11; Pl. 58-88; Pl. 65-9396.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları.

Kat. No : 5 – Küçük Yaprak Dekorlu Kase

Çiz. II – Lev. VIII

Env. : KBR'08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea C Teras Duvarı

Seviye : Dolgu toprak

Hamur : Açık gri (Gley 1 7). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10YR 4/1)

Ölçüleri : h: 3,4 cm.

Tanım : Gövde. Gövde üzerinde üst üste bindirilmiş, sivri uçlu, küçük yaprak dekoru görülmektedir.

Par. : Dereboylu, 2001, Tf. 14/81, 83; Kossatz, 1990, Abb. 34- M612; Ziegenaus- Luca,1968, Tf.55-354, 355; Rotroff-Oliver, 2003, Pl.60-361; Pl.71-428; Pl.72-431; Laumonier, 1977, Pl. 9-9327, 117, 5017, 5019; Pl.10- 5027, 5280+5530; Pl.17-5394; Pl. 27-5060; Pl.42-47+286, 11; Pl. 58-88; Pl. 65-9396.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortalarından İ.Ö. 1. yüzyıl ortaları.

Kat. No : 6- Bitkisel Dekorlu Kase

Çiz. II – Lev. VIII

Env : KBR'08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea E – Teras Duvarı

Seviye : 0 / -154

Hamur : Gri (Gley 1/5). Çok az kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (Gley 1 /4)

Ölçüleri : h: 7 cm.

Tanım : Gövde. Duvar ve kalyx bölümü. Duvar bölümünde sarmaşık dal bezemesi, üzüm salkımları ve asma yaprağı görülmektedir. Bir kısmı korunan kalyxin üzerinde sekiz petalli, ince bir dalı bulunan çiçek bezemesi mevcuttur, bu bezemenin sağında ve solunda palmet bulunmaktadır.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99/568, Pl.113-650; Tuluk, 2001, Tf. 33-9; Rogl, 2001, Tf. 68 Abb.17 RB 15; AvP IX, 1937, Tf. 58 -5; AvP XI/2, 1975, Pl. 52-5; Gürler, 1996, Çiz. 19- 59, 60, 61; Goldman, 1950, Pl. 159; Kossatz, 1990, Tf. 30 M241a; Bilde, 2006, Pl. 174-F26.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl başları.

Kat. No : 7 – Bitkisel Dekorlu Kase

Çiz. III – Lev. VIII

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Stadion Cavea A Teras Önü

Seviye : Dolgu

Hamur : Açık kırmızı (2,5 YR 6/8). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızı (10R 5/8)

Ölçüleri : h: 4,9 cm.

Tanım : Gövde. Duvar ve kalyx bölümü. Duvarın üzerine sarmaşık dal bezemesi ve üzüm salkımı motifi bezenmiştir. Kalyxin üzerinde akanthus yaprağı ve olasılıkla bir çiçeğe ait olan ince bir dal bezemesi görülmektedir.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99/568, Pl.113-650; Tuluk, 2001, Tf. 33-9; Rogl, 2001, Tf. 68 Abb.17 RB 15; AvP IX, 1937, Tf. 58 -5; AvP XI/2, 1975, Pl. 52-5; Gürler, 1996, Çiz. 19- 59, 60, 61; Goldman, 1950, Pl. 159; Kossatz, 1990, Tf. 30 M241a; Bilde, 2006, Pl. 174-F26.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl başları.

Kat.No : 8 – Bitkisel Dekorlu Kase

Çiz. III – Lev. IX

Env. : KBR'06

Buluntu Yeri : Kuzey Nekropol

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5YR 7/6) Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızı (2,5 YR 5/8)

Ölçüleri : h: 5,3 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kasenin çerçeve kısmı boş bırakılmıştır. Duvarın üzerinde sarmaşık dal ve yaprak bezemesi bulunmaktadır.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99/568, Pl.113-650; Tuluk, 2001, Tf. 33-9; Rogl, 2001, Tf. 68 Abb.17 RB 15; AvP IX, 1937, Tf. 58 -5; AvP XI/2, 1975, Pl. 52-5; Gürler, 1996, Çiz. 19- 59, 60, 61; Goldman, 1950, Pl. 159; Kossatz, 1990, Tf. 30 M241a; Bilde, 2006, Pl. 174-F26.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl başları.

Kat. No : 9 – Bitkisel Dekorlu Kase **Çiz. III – Lev. IX**

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley 1 6/). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur.
Kötü pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1)

Ölçüleri : h: 3,2 cm.

Tanım : Gövde. Kalyxin üzerinde sırayla ilerleyen nymphaea caerulea ve nymphaea lotus bulunmaktadır. Bunların aralarına üzüm salkımı bezenmiştir. Kalyx ve duvar ince bir bantla ayrılmıştır ve üzerinde ördek ayağı şeklini anımsatan bezeme vardır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl başları.

Kat.No : 10 - Bitkisel Dekorlu Kase **Çiz. IV – Lev. IX**

Env. : KBR'07

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley 1 6/). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu, gözenekli hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (Gley 1 4/)

Ölçüleri : h: 5,2 cm.

Tanım : Gövde. Gövdenin üzerinde solda nymphaea caeruleae, ortada, bir tanesinin ucu sarkık biçimde bezenmiş iki akanthus yaprağı, sağda palmet bezemesi görülmektedir. Akanthus yapraklarının ilkinin altında nymphaea lotus bulunmaktadır.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, s. 136; Laumonier, 1977, Pl.3, 1980, Pl.28, 9000, 395,

470, 814; AvP XI/1, 1968, Pl. 61 – 461; Rogl, 2001, Tf. 68-Abb

16: RB14;

Tuluk, 2001, Tf. 38- Abb 11: Kat. Nr: 16; Kossatz, 1990, Tf. 20 Abb.

14:

M281; Meriç, 2007, Lev.15, S114.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. No : 11 – Bitkisel dekorlu kase

Çiz. IV – Lev. X

Env. : KBR'07

Buluntu Yeri : Stadion Cavea C Portiko Arkası Güney

Seviye : Dolgu

Hamur : Koyu gri (7,5 YR 4/1) Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1)

Ölçüleri : A.Ç. 13 cm. h: 5,3 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dik ağız profiline sahip olan parçanın çerçevesinde İon kymationu bulunmaktadır. Duvarın üzerinde nymphaea caerulea görülmektedir.

Par. : Gürler, 1996, Çiz. 24 – 75; Rotroff-Oliver, 2003, Pl.78, 457; Kossatz, 1990, Abb. 37, M 659; Gassner, 1997, Tf. 16/ 225; Tuluk, 2001, Tf. 31-5; Laumonier, 1977, Pl. 18/ 1269.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl.

Kat. No : 12 – Bitkisel Dekorlu Kase **Çiz. IV – Lev. X**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık kahverengimsi gri (10YR 6/2) Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu kırmızımsı kahverengi (2,5YR 3 / 4)

Ölçüleri : h: 4,5 cm.

Tanım : Gövde. Üzerinde tam korunmamış uzun dallı çiçeklerin arasında akanthus yaprağı vardır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl başları.

Kat. No : 13 - Bitkisel Dekorlu Kase **Çiz. IV – Lev. X**

Env. : KBR'06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5YR 7/6). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızımsı kahverengi (2,5YR 4/3).

Ölçüleri : h: 4,1 cm.

Tanım : Gövde. Üzerinde uzun dallı tomurcuklu çiçeklerin arasında akanthus yaprağı bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl başları.

Kat.No : 14 – Bitkisel Dekorlu Kase

Çiz. V – Lev. X

Env. : KBR'08

Buluntu Yeri : Tiyatro Kuzey Parados İçi

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (5 YR 5/1). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Çok koyu gri (2,5 Y 3 /1)

Ölçüler : h: 6,2 cm

Tanım :Gövde. Çerçeveve sola ve sağa doğru ilerleyen yunuslar görülmektedir. Duvarın üzerinde nervürlü yapıya sahip lotus yaprağı ve yanında stilize bitki bezemesi bulunmaktadır.

Par. : Laumonier, 1977, Pl. 77-1116, 2060.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyıl ortası

Kat. Nr. : 15 – Bitkisel Dekorlu Kase

Çiz. V – Lev. XI

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5YR 7/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (2,5Y 4/1)

Ölçüler : h: 3,7 cm.

Tanım : Gövde. Kasenin çerçevesinde spiral bezeme, duvarın üzerinde ise uzun dalın uzunda üzüm salkımı bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortası.

Kat.No : 16 – Figürlü Kase

Çiz. V – Lev. XI

Env. No : KBR' 06

Buluntu Yeri : Stadion Cavea E

Seviye : Dolgu

Hamur : Açık gri (5Y 6/1) Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış

Ölçüleri : h: 4,8 m.

Tanım : Gövde. Üzerinde iki tane çıplak Aphrodite ile ortada elinde üzüm salkımı olan, uçan bir Eros figürü bulunmaktadır. Bu betimlemelerin altında sahneyi ikiye ayıran bir bant ve bu bandın üzerine ucu denk gelen bir akanthus görülmektedir.

Kat. Nr. : 17 – Figürlü Kase

Çiz. V – Lev. XI

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey
Hamur : Gri (Gley 1/5). Az miktarda mika ve kireç katkılı, seyrek dokulu hamur. Kötü pişmiş.
Firnis : Koyu gri (7,5 YR 4/1).
Ölçüler : h: 3,6 cm.
Tanım : Gövde. Kasenin üzerinde akanthus yaprağı, Uçan Eros ve küçük lotus yaprağı bulunmaktadır.

Kat. No : 18 – Figürlü Kase

Çiz. VI – Lev. XII

Env. : KBR'06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık gri (2,5Y 7/N7). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dolgulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış

Ölçüleri : h: 2,7 m.

Tanım : Gövde. Çerçevenin çok küçük bir bölümü görülmektedir. Duvarın üzerinde ortada çıplak Aphrodite figürü bulunmaktadır ve arkasında bir ucunu sağ eliyle tuttuğu diğer ucu, sol eliyle tuttuğu asayla birleşen pelerin vardır. Asanın üzerinde, konmuş vaziyette bir kuş mevcuttur. Tanrıçanın başı profilden gövdesi cepheden gösterilmiştir. Figürün etrafında bitkisel bezekler vardır.

Par. : Künzl, 2002, Tf. 195-89; Tf. 198-90; Tf. 201-91.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları ve sonrası.

Kat.No : 19 – Figürlü Kase

Çiz. VI – Lev. XII

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Kuzey Nekropol

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5YR 6/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu kırmızımsı gri (2,5 YR 4/1)

Ölçüleri : h: 4,1 cm.

Tanım : Gövde. Duvarın üzerinde solda az kısmı korunan, nervürlü yapıya sahip akanthus, sağda nymphaea caerulea görülmektedir. Bu iki yaprağın ortasında çıplak, vücudu “ S” yapmış Aphrodite bulunmaktadır. Tanrıçanın kolları havada betimlenmiştir ve olasılıkla saçlarını tutmaktadır.

Par : Kunzl, 2002, Tf. 176-81; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 86-497.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. No : 20 – Figürlü Kase

Çiz. VI – Lev. XII

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea F Teras Duvarı

Seviye : 0 / -185 (Dolgu)

Hamur : Koyu gri (10YR 4/1). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Siyah (Gley 1 2,5/N)

Ölçüleri : h: 4,1 cm.

Tanım : Gövde. Duvarın üzerinde çıplak, vücudu “S” çizmiş, başı profilden gövdesi cepheden betimlenmiş bir Aphrodite ve tanrıçanın sağ tarafında bir sunak vardır. Sunağın ucunda, konmuş vaziyette bir kuş ve sunağın üzerinde, sunağa doğru inen bir kaz bulunmaktadır. Tanrıça sol eli havada bir şey tutmaktadır; fakat tuttuğu obje korunmamıştır.

Kat.No : 21- Figürlü Kase

Çiz. VI – Lev. XIII

Env. : KBR’ 09

Buluntu Yeri : Stadion Propylon (2. – 3. ayak arası)

Seviye : -175 / -150

Hamur : Gri (Gley 1 / 5). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1).

Ölçüleri : h: 2,4 cm.

Tanım : Gövde. Gövdenin üzerinde başı cepheden, vücudu sola dönerken hareket halinde bezenmiş, dans etmekte olan bir kadın figürü bulunmaktadır. Hareketin etkisi ile elbisesinin sırt bölümü havalanmıştır. Sağ kolu göğüs hizasında verilmiştir.

Par. : AvP IX- Tf. 58-Eimer 1:2; Künzl, 2002, Tf. 189-86, Tf. 206-92; Laumonier, 1977, Pl. 119-3284+8520, Pl. 127- 9027.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. Nr. : 22 – Figürlü Kase

Çiz. VI – Lev. XI

Env. : KBR’08

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Ölçüler : h: 4,2 cm.

Tanım : Gövde. Kasenin duvarında sağa doğru ilerleyen, giyinik dans eden kadınlar, kalyxinde asma yaprakları ve üzüm salkımlarının arasında palmet bezemesi mevcuttur.

Par. : AvP IX- Tf. 58-Eimer 1:2; Kunzl, 2002, Tf. 189-86, Tf. 206-92; Laumonier, 1977, Pl. 119-3284+8520, Pl. 127- 9027.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. No : 23 - Figürlü Kase

Çiz. VII – Lev. XIII

Env. : KBR'08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea E Teras Duvarı

Seviye : 0 / -241

Hamur : Kırmızımsı sarı (5YR 6/8). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızıdan koyu kırmızımsı griye (10R 5/8 – 2,5YR 4/1)

Ölçüleri : h: 6,5 cm.

Tanım : Gövde. Kalın bantlarla çevrelenmiş çerçevede inci dizisi vardır. Duvarın üzerinde bulunan sarmaşık dal ve yaprak bezemesinin bir kısmı korunmuştur. Sağ tarafta iki erkek figürü bulunmaktadır. Öndeki figürün bir elinde palmye dalı diğer elinde striglis ya da taç, arkadaki figürün kolunda ise yere doğru sarkan kumaş görülmektedir. Olasılıkla yarış sonrası ödül töreni sahnesidir.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 24 – Figürlü Kase

Çiz. VII – Lev. XIV

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık kahverengimsi gri (2,5Y 6/2). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dolgulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kahverengi (7,5YR 5/2) (yakın ton)

Ölçüleri : h: 6,9 cm.

Tanım : Gövde. Duvar ve kalyx. Duvarın üzerinde solda ve sağda belden aşağısı korunmuş erkek figürleri vardır. Bu iki figürün bacaklarının önünde sağ bacağının dizini dayadıkları uzun ince bir nesne mevcuttur. Figürlerin arkasında kalça hizalarında yuvarlak bir nesne bulunmaktadır. Bu kompozisyon olası bir spor sahnesidir. Figürlerin ortasında nervürlü bir akanthus görülmektedir. Duvarı ve kalyxi birbirinden ayıran çift bandın üzerinde nymphaea caerulea vardır. Kalyxin üzerinde sağda ve solda nymphaea lotus, bunların ortasında damarlı, yuvarlak yaprak bulunmaktadır.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat. Nr. : 25 – Figürlü Kase

Çiz. VII – Lev. XIV

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea D Portiko

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley1 6). Kireç ve mika katkılı, gözenekli, seyrek dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Ölçüler : h: 2,4 cm.

Tanım : Gövde. Kasenin çerçevesinde spiral bezeme, duvarında muhtemelen bir kadın figürü vardır.

Kat. No : 26 – Figürlü Kase

Çiz. VII – Lev. XIV

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Stadion Cavea C Portiko Arkası Güney

Seviye : Dolgu

Hamur : Çok koyu gri (Gley 1 3). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızımsı kahverengi (2,5YR 4/3)

Ölçüleri : h: 3,9 cm.

Tanım : Gövde. Parçanın korunmuş bölümü duvar ve kalyxdir. Duvarın üzerinde koşan bir at figürü, atın üstünden düşen ve düşerken elini kafasının altına koymuş, kafasını korumaya çalışan bir erkek figür görülmektedir. Atın arkasında bir insan figürü daha vardır fakat sadece bacağı korunmuştur.

Par. :
<http://www.asiaminorcoins.com/gallery/displayimage.php?pid=1771>.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.

Kat. No : 27 – Figürlü Kase

Çiz. VIII – Lev. XV

Env. : KBR'08

Buluntu Yeri : Kavaklıdere Nekropol

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızı (2,5YR 5/8)

Firnis : Kırmızı (2,5YR 5/8) (yakın ton)

Ölçüleri : h: 5,4 cm.

Tanım : Gövde. Parçanın iki çerçevesi bulunmaktadır. Üstteki çerçevede sola doğru koşar vaziyette leoparlar, alta ki çerçevede sağa doğru ilerleyen Eros figürleri görülmektedir. Duvarın üzerine olasılıkla amazon sahnesi bezenmiştir. Sağda elinde çift uçlu baltası bulunan bir amazon, solda yere düşmüş, sadece bacağı görülen bir savaşçı figürü mevcuttur.

Par. : AvP IX, Tf. 58 Eimer I: 2; Laumonier, 1977, Pl. 19- 9302; Pl. 123-3204+5; Pl. 120-331; Pl. 119- 1359+9302; Gassner, 1997, Tf. 14-210; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 86-499; Alt- Ägina, Band II, 3, Tf. 36-388; Laumonier, 1977, 2426-2427, 3246, 3308, 3318, 3343, 3347, 3350, 3352, 3353, 3355-3360, 3362; Guldager, 2006, s. 277; F13.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 28 – Figürlü Kase **Çiz. VIII – Lev. XV**

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Cavea D

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı – gri (5 YR 7/8 – 5 YR 6/1). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Firnis : Kırmızı (10 R 4/8)

Ölçüleri : h: 2,3 cm.

Tanım : Gövde. Parçanın çerçevesinde ters şekilde bezenmiş, ok sırası olmayan İon kymationu bulunmaktadır. Duvarın üzerinde güreşen iki figür görülmektedir.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.

Kat.No : 29 – Figürlü Kase

Çiz. VIII – Lev. XV

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Propylon

Seviye : Zemin

Hamur : Gri (Gley 1/5). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (Gley 1/4).

Ölçüleri : h: 5,5 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde ok sırası bulunmayan İon kymationu bulunmaktadır. Duvar bölümünde kantharos görülmektedir.

Par. : AvP IX, s. 121-123, Tf. 58, a - Eimer 1:2; d – Eimer und Becher 1:2; AvP X1/1, Tf. 55-352; Bouzek – Jansova, 1974, Pl. 8, 57; Tuluk, 2001, Tf. 28, Kat. Nr:1; Tf. 37, Kat. Nr. 15; Kossatz, 1990, s. 29, Tf. 4 - M169; s. 34, Tf. 17 – M238; s. 60, Tf. 9 – 431; Rotroff – Oliver, 2003, s. 119, Pl. 85 – 494; Gürler, 1996, s. 52, Lev. 17 – 87; Laumonier, 1977, Pl. 83- 3436; Pl. 113 – 636, Pl. 123 – 3204/5; Tf. 118-3421; Rotroff, 1982, s. 57-58, Pl. 19-109, Pl. 20 – 115; Künzl, 2002, s. 12-13, Tf. 158-74; s. 15, Tf. 190- 87.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreği – İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreği.

Kat.No : 30 – Figürlü Kase

Çiz. VIII – Lev. XVI

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Pembe (7,5 YR 7/4). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (Gley 1/4).

Ölçüleri : h: 3,5 cm.

Tanım : Gövde. Parçanın kalyx bölümünde nervürlü yapıya sahip akanthus yaprağı ve yaprağın sağında amphora görülmektedir. Duvarın çok az bir kısmı korunmuştur.

Par. : AvP IX, s. 121-123, Tf. 58, a - Eimer 1:2; d – Eimer und Becher 1:2; AvP X1/1, Tf. 55-352; Bouzek – Jansova, 1974, Pl. 8, 57; Tuluk, 2001, Tf. 28, Kat. Nr.:1; Tf. 37, Kat. Nr. 15; Kossatz, 1990, s. 29, Tf. 4 - M169; s. 34, Tf. 17 – M238; s. 60, Tf. 9 – 431; Rotroff – Oliver, 2003, s. 119, Pl. 85 – 494; Gürler, 1996, s. 52, Lev. 17 – 87; Laumonier, 1977, Pl. 83- 3436; Pl. 113 – 636, Pl. 123 – 3204/5; Tf. 118-3421; Rotroff, 1982, s. 57-58, Pl. 19-109, Pl. 20 – 115; Künl, 2002, s. 12-13, Tf. 158-74; s. 15, Tf. 190- 87.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci çeyreği – İ.Ö. 2. yüzyılın üçüncü çeyreği.

Kat.No : 31 – Figürlü Kase

Çiz. IX – Lev. XVI

Env. : KBR'08

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley1 6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu, kısmen gözenekli hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1)

Ölçüleri : A.Ç: 13,8 cm h: 4,1 cm.

Tanım :Ağız ve gövde. Dik ağız profiline sahip parçanın iki çerçevesi bulunmaktadır ve üst çerçevede İon kymationu, alttaki çerçevede sağa doğru koşan kanatlı aslan figürleri (Grifon?) görülmektedir.

Par. : Künzl, 2002, Tf. 137- 67; s. 43, Tf. 179-82.

Kat.No : 32 – Figürlü Kase

Çiz. IX – Lev. XVI

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Güney Nekropol

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık gri (2,5 Y 7/N7). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Firnis : Korunmamış

Ölçüleri : h: 4,9 cm.

Tanım : Gövde. Nervürlü yapıya sahip iki lotus yaprağının arasında İon başlıklı bir sütun görülmektedir. Sütunun üst tarafında kantharos, yaprak gibi doldurma motifleri kullanılmıştır. Parçanın sağ tarafında çok az kısmı korunan akanthus yaprağı görülmektedir.

Par. : Radt-Luca, 2003, Pl. VI-3; Bouzek – Jansova, 1974, s. 46; Gassner, 1997, Tf. 14- 212; Tf. 15-219; Kossatz, 1990, Tf. 19-M384; s. 57, Tf. 8-407; s. 68, Tf. 39-476; Tf. 20-M216; Laumonier, 1977, Pl. 125-3311+3313; Pl. 87-3324, 3325; Bilde, 2006, s. 281-282, Pl.181-F69; Pl. 182- F73; Hausmann, 1996, Beilage 2, Ekte gösterilen 1. malzeme Pergamon ile ilişkilendirilmiştir.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 33 – Konsantrik Yarım Daire Dekorlu Kase **Çiz. IX – Lev. XVII**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis :Koyu gri (7,5 YR 4/1).

Ölçüleri : h: 3,1 cm.

Tanım : Gövde. Yarım dairelerin arasında ve içlerinde nokta bezemeleri bulunmaktadır.

Par. : Rogl, 2001, Tf. 67: Abb. 13:RB 11; Leon, 1991, Tf. 85:D 48; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 100-576; Kossatz, 1990, Tf.55: M477,749, Tf. 46: M742,262,434; Kyme I, 68, Pl.14-99; Wiegand-Schrader, 1904, s. 406; Fig. 530, Goldman, 1950, Fig. 129, no: 158; Hellström, 1965, Pl. 11 no:152-154; Gürler, 1996, Çiz. 29-89, Çiz. 30- 90,92; Laumonier, 1977, Pl. 45 no: 4303, 4305, 4306, 4313, 4328, 4335; Samos XIV, 1974, Abb. 254.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları – İ.Ö. 1. yüzyıl başları.

Kat.No : 34 – Uzun Taç Yapraklı Kase **Çiz. IX – Lev. XVII**

Env. : KBR'06

Buluntu Yeri : Güney Nekropol

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık gri (2,5 Y 7/N7). Az miktarda mika katkılı,sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (Gley 1/3).

Ölçüler : h: 5,7 cm.

Tanım : Gövde. Çok az kısmı korunan çerçevenin üzerinde nokta dizisi bulunmaktadır. Gövdenin üzerinde yuvarlak uçlu taç yapraklar görülür.

Par. : Dereboylu, 2001, Tf. 19, 158; Tuluk, 2001, Tf. 41-22; Gassner, Pl. 63-457, 348, 349, 350; Pl. 59-322, 324, 325, 326, 327, 328; Kossatz, 1990, Tf. 45-M354; Tf. 23- M485; Laumonier, 1977, Pl. 11-4368; Pl. 27- 4868,4851; Pl. 42- 4365, 4432, 4436, 8902; Pl. 53-4350; Pl. 55-4877; Pl. 69-4997, 8795; Pl. 96-4361; Pl. 103- 4923; Thompson, 1934, s. 386-D.44, s. 383- D39; Rotroff, 1982, Pl. 87-322; Hausmann, 1996, Tf. 38-195, 196, 197.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları.

Kat.No : 35 - Uzun Taç Yapraklı Kase **Çiz. X – Lev. XVII**

Env.No : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion Kuzey duvar üstü

Seviye : Dolgu

Hamur : Gri (Gley 1 / 5). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : h: 5,3 cm.

Tanım : Madalyon ve gövde. Kalın bir bantla çevrelenmiş madalyonun çok az bir kısmı korunmuştur. Gövdeye hakim yaprakların içi damarlarla ve küçük yapraklarla kaplıdır.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 36 – Uzun Taç Yaprak Dekorlu Kase **Çiz. X – Lev. XVIII**

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Teras Duvarı Cavea F

Seviye : 0 – 245m

Hamur : Gri (Gley1 6). Çok az kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1)

Ölçüler : h: 2,1 cm.

Tanım : Madalyon ve gövde. Madalyonunda uzun yapraklı çiçek bezemesi ve bu yaprakların arasında nokta bezemeleri görülmektedir. Gövdeye uzun taç yaprak dekoru hakimdir.

Par. : Dereboylu, 2001, Tf. 19, 158; Tuluk, 2001, Tf. 41-22; Gassner, Pl. 63-457, 348, 349, 350; Pl. 59-322, 324, 325, 326, 327, 328; Kossatz, 1990, Tf. 45-M354; Tf. 23- M485; Laumonier, 1977, Pl. 11-4368; Pl. 27- 4868,4851; Pl. 42- 4365, 4432, 4436, 8902; Pl. 53-4350; Pl. 55-4877; Pl. 69-4997, 8795; Pl. 96-4361; Pl. 103- 4923; Thompson, 1934, s. 386-D.44, s. 383- D39; Rotroff, 1982, Pl. 87-322; Hausmann, 1996, Tf. 38-195, 196, 197.

Tarih :İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları.

Kat.No : 37 – Uzun Taç Yaprak Dekorlu Kase **Çiz. X – Lev. XVIII**

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Propylon

Seviye : Zemin

Hamur : Açık gri (Gley1 7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Gri (2,5 Y 5/1)

Ölçüler : h: 1,3 cm.

Tanım : Madalyon ve gövde. Kalın bir bantla çevrelenmiş madalyon sivri uçlu, köşeli ve nervürlü yapıya sahip çiçek yapraklarıyla bezenmiştir. Gövdeye uzun taç yaprak dekoru hakimdir.

Par. : Dereboylu, 2001, Tf. 19, 158; Tuluk, 2001, Tf. 41-22; Gassner, Pl. 63-457, 348, 349, 350; Pl. 59-322, 324, 325, 326, 327, 328; Kossatz, 1990, Tf. 45-M354; Tf. 23- M485; Laumonier, 1977, Pl. 11-4368; Pl. 27- 4868,4851; Pl. 42- 4365, 4432, 4436, 8902; Pl. 53-4350; Pl. 55-4877; Pl. 69-4997, 8795; Pl. 96-4361; Pl. 103- 4923; Thompson, 1934, s. 386-D.44, s. 383- D39; Rotroff, 1982, Pl. 87-322; Hausmann, 1996, Tf. 38-195, 196, 197.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları.

Kat.No : 38 – Uzun Taç Yaprak Dekorlu Kase

Çiz. X – Lev. XVIII

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Kuzey Kilise Çevresi

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık gri (2,5 Y 7 /N7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (5 YR 4/1).

Ölçüler : h : 4,2 cm.

Tanım : Madalyon ve gövde. Madalyon üzerinde iki sıra halinde yaprak bezemesi görülmektedir. Gövdeye hakim olan uzun taç yaprakların arası bitkisel bezemeyle dekore edilmiştir.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 39- Bitkisel Dekorlu Çerçeve

Çiz. XI – Lev. XIX

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Teras Duvarı Cavea F

Seviye : Dolgu toprak

Hamur : Kırmızımsı sarı – açık gri (5 YR 7/6 – Gley1 7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Firnis : Koyu kırmızımsı gri (2,5 YR 4/1)

Ölçüler : A.Ç: 12,5 cm. h: 3,7 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde sağa dönük yaprak bezemeleri vardır.

Kat.No : 40 – İnci Dizisi Dekorlu Çerçeve

Çiz. XI – Lev. XIX

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızı (2,5 YR 5/8). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızı (2,5 YR 4/8)

Ölçüler : A.Ç: 10,3 cm h: 4,1 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kasenin çerçevesinde inci dizisi görülmektedir.

Par. : Dereboylu, 1994, Çiz.6-26 (yayınlanmamış yüksek lisans tezi); Rotroff-Oliver, 2003, Pl.6-391, Pl. 77-451, Pl. 83-179; Gassner, 1997, Tf. 18-232; Leon, 1991, Tf. 83-D41; Dereboylu, 2001, Tf. 23- 209; Gürler, 1996, Çiz. 27-87, Çiz. 34-119; Kossatz, 1990, Pl. 8-M362; Serdaroğlu – Stupperich, 1996, s. 97-45; Künzl, 2002, Tf. 47-19, Tf. 53-22, Tf. 55-23, Tf.60-25; Laumonier, 1977, Pl.11-8640, 4727, 4731; Bilde, 2006, Pl. 168- F4.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 41 – Gioş Bezekli Çerçeve

Çiz. XI – Lev. XIX

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur :Gri (Gley 1/5). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1).

Ölçüler : h: 3,1 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kasenin çerçevesinde gioş bezemesi görülmektedir.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 42 – Meander Dekorlu Çerçeve

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Stadion Cavea E 9. oturma sırası

Seviye	: Dolgu
Hamur	: Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.
Firnis	: Kırmızımsı siyah (2,5 YR 2.5/1).
Ölçüler	: A.Ç: 10,8 cm. h: 3,5cm
Tanım	: Ağız ve gövde. Dik ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde diagonellerle bölünmüş karelerin etrafında ilerleyen meander motifi bulunmaktadır.
Par.	: Retroff-Oliver, 2003, Pl. 11- 651, Pl. 90-519; Stupperich, 2006, Tf. 17- 20, 21, 22; Dereboylu, 2001, Tf. 13-61, Tf. 21-188; Tuluk, 2001, Tf. 33-9, Tf. 34-11; Rogl, 2001, Tf. 63-RB16, Tf.64- Rb21; Rogl, 1997, s. 235, B18, B68, Gürlere, 1996, Çiz. 29- 93,94; Kossatz, 1990, Tf. 23- M282, Tf. 34-M387; Künzl, 2002, Tf. 218- 102; Goldmann, 1950, s. 130, E,F; Bilde, 2006, Pl.173-F25, Pl. 174- F26, F27, F28; Laumonier, 1977, Pl. 2- 1957, 1919, Pl. 4-1340, Pl. 11-4838, Pl. 12- 1798, Pl. 15-364, Pl. 17-45, 3112.
Tarih	: İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Çiz. XII – Lev. XX

Kat. No	: 43 – Meander – İon Kymation’u Dekorlu Çerçeve
Env.	: KBR’ 09
Buluntu Yeri	: Bouleuterion Cavea B
Seviye	: Basamak Dolgusu
Hamur	: Kahverengi (10 YR 5/3). Az miktarda mika ve kireç katkılı hamur. Kötü pişmiş.
Firnis	: Korunmamış.

Tanım : Gövde. Parçanın üst çerçevesinde oldukça özensiz yerleştirilmiş İon Kymation'u yer almaktadır ancak yumurtaların arasında ok sırası yoktur. Alt çerçevede ise diagonalle bölünmüş karenin etrafında meander motifi yer almaktadır.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 11- 651, Pl. 90-519; Stupperich, 2006, Tf. 17- 20, 21, 22; Dereboylu, 2001, Tf. 13-61, Tf. 21-188; Tuluk, 2001, Tf. 33-9, Tf. 34-11; Rogl, 2001, Tf. 63-RB16, Tf.64- Rb21; Rogl, 1997, s. 235, B18, B68, Gürler, 1996, Çiz. 29- 93,94; Kossatz, 1990, Tf. 23- M282, Tf. 34-M387; Künzl, 2002, Tf. 218- 102; Goldmann, 1950, s. 130, E,F; Bilde, 2006, Pl.173-F25, Pl. 174- F26, F27, F28; Laumonier, 1977, Pl. 2- 1957, 1919, Pl. 4-1340, Pl. 11-4838, Pl. 12- 1798, Pl. 15-364, Pl. 17-45, 3112.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 44 – Bitkisel Çerçeve **Çiz. XII – Lev. XX**

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Teras Duvarı Cavea C

Seviye : 0 – 142m

Hamur : Açık kırmızı (2,5 YR 6/8). Az miktarda mika katkılı, sert hamurlu, yer yer gözenekli hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : A.Ç: 12,4 cm h: 4,6 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde sola dönük defne demeti görülmektedir. Duvarın çok az bir kısmı korunmuştur ve üzerinde olasılıkla bitkisel dekor bulunmaktadır.

Par. : Künzl, 2002, Tf. 33-13; Tf. 99-38; Tf. 164-76; Tf. 167-77; Tf. 186-85; Tf. 194-88; Tf. 196-89; Tf. 199- 90; Tf. 201-91; AvP IX, Tf. 58-Eimer und becher 1:2/1; AvP X1/2, Tf. 47-136,152; Rogl, 2001, Tf. 65-RB23, Tf. 69-RB23; Gürler, 1996, Çiz. 34-114; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 94- 537; Bilde, 2006, Pl. 171-F16, Pl.172- F18, F20, F21.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 45 – İon Kymation’lu Çerçeve **Çiz. XII – Lev. XX**

Env. : KBR’ 08

Buluntu Yeri : Ana Cadde

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley 1/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu, yer yer gözenekli hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1).

Ölçüler : A.Ç: 10,8 cm h: 3,6 m.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde İon Kymation’u bulunmaktadır.

Tanım : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 46 – İon Kymation’lu Çerçeve **Çiz. XIII – Lev. XX**

Env. : KBR’ 06

Buluntu Yeri : Stadion Cavea A

Seviye : Basamak dolgusu

Hamur : Pembe (7,5 YR 7/4)

Firnis : Koyu kırmızımsı gri (2,5 YR 3/1).x

Ölçüler : h: 2,2 cm

Tanım :Gövde. Çerçeve İon Kymation'u görülmektedir. Yumurta dizilerinin arasında diğerlerinden farklı olarak iki adet ok dizisi bulunmaktadır.

Tanım : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 47 - İon Kymation'lu Çerçeve

Çiz. XIII – Lev. XX

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion/ Kuzey duvar üstü

Seviye : Dolgu

Hamur : Kırmızımsı sarı (5 YR 6/6). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu kırmızımsı gri (2,5 YR 3/1).

Ölçüler : R: 12.5 cm h: 3.4cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kasenin çerçevesinde uçları sivri İon Kymation'u bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 48 – Spiral Dekorlu Çerçeve

Çiz. XIII – Lev. XX

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Stadion Teras Duvarı Cavea D

Seviye : - 185 m

Hamur : Açık gri (Gley 1/7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (10 YR 4/1).

Ölçüler : A.Ç: 14,1 cm h: 3,2 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Düz ağız profiline sahip kasenin çerçevesinde spiral dekor bulunmaktadır.

Tanım : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 49 – Figürlü (?) Çerçeve

Çiz. XIV – Lev. XXI

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Koyu gri (10 YR 4/1). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Siyah (10 YR 2/1)

Ölçüler : A. Ç: 12, 4 cm h: 4,9 cm

Tanım :Ağız ve gövde. Dışa profillendirilmiş ağza sahip parçanın çerçevesinde birbirini takip eden ve balığı andıran bezeme bulunmaktadır. Çok az bir kısmı korunan gövdenin üzerinde bitkisel dekor görülmektedir.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 50 – Bitkisel Dekorlu Çerçeve **Çiz. XIV – Lev. XXI**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Armutlu Yayla Yolu

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık gri (2,5 Y 7/N7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu gri (7,5 YR 4/1).

Ölçüler : h: 2,6 cm.

Tanım : Gövde. Çerçeve sağı doğru ilerleyen defne demeti görülmektedir.

Par. : Künzl, 2002, Tf. 33-13; Tf. 99-38; Tf. 164-76; Tf. 167-77; Tf. 186-85; Tf. 194-88; Tf. 196-89; Tf. 199- 90; Tf. 201-91; AvP IX, Tf. 58-Eimer und becher 1:2/1; AvP X1/2, Tf. 47-136,152; Rogl, 2001, Tf. 65-RB23, Tf. 69-RB23; Gürler, 1996, Çiz. 34-114; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 94- 537; Bilde, 2006, Pl. 171-F16, Pl.172- F18, F20, F21.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 51 – Bitkisel Dekorlu Çerçeve **Çiz. XIV – Lev. XXI**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Pembe (7,5 YR 7/4). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızımsı siyah (2,5 YR 2,5/1).

Ölçüler : h: 2,3 cm

Tanım : Gövde. Çerçeve de defne demeti görülmektedir.

Par. : Künzl, 2002, Tf. 33-13; Tf. 99-38; Tf. 164-76; Tf. 167-77; Tf. 186-85; Tf. 194-88; Tf. 196-89; Tf. 199- 90; Tf. 201-91; AvP IX, Tf. 58-Eimer und becher 1:2/1; AvP X1/2, Tf. 47-136,152; Rogl, 2001, Tf. 65-RB23, Tf. 69-RB23; Gürler, 1996, Çiz. 34-114; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 94- 537; Bilde, 2006, Pl. 171-F16, Pl.172- F18, F20, F21.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 52 – Figürlü Çerçeve **Çiz. XIV – Lev. XXI**

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Stadion / Propylon

Seviye : Yüzey

Hamur : Gri (Gley 1 / 5). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : İç: Kırmızımsı kahverengi (2,5 YR 4/4).
Dış: Kırmızı (2,5 YR 5/8).

Ölçüler : h: 3,8cm.

Tanım : Gövde. Çerçeve üzerinde yan yana sıralanmış, cepheden gösterilen boğa başları yer almaktadır. Çerçevenin altında uzun bir dalın ucu görülür.

Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Tf. Pl. 85-495; Gassner, 1997, Tf. 10-254.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl.

Kat.No : 53 – Spiral Dekorlu Çerçeve **Çiz. XV – Lev. XXI**

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion – Kuzey Yan Duvar

Seviye : Dolgu

Hamur : Açık kırmızı (2,5 YR 6/8). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Kırmızı (10 R 5/8).

Ölçüler : A. Ç.: 12 cm h: 3.5 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde spiraller bulunmaktadır. Gövdenin korunan kısmı üzerinde lotus yaprağı mevcuttur.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl

Kat.No : 54 – Nokta Bezekli Çerçeve **Çiz. XV – Lev. XXII**

Env.No : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion Dış Cephe Orta

Seviye : Dolgu

Hamur : Mavimsi gri (Gley 2 5/1). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Koyu mavimsi gri (Gley 2 4/1).

Ölçüler :A.Ç: 12,4 cm h: 3,4 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kase olasılıkla çift çerçeve düzenlemesine sahiptir ve parçanın üst çerçevesinde nokta

bezemeleri görülür. Alt çerçevede ise bitkisel bir dekor bulunmaktadır ancak çok az korunmuştur.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl

Kat. No : 55 – İon Kymationlu Çerçeve

Çiz. XV – Lev. XXII

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion

Seviye : Dolgu toprak

Ölçüler : h: 3,4 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Amorf malzeme. Çerçevede ters dekore edilmiş İon Kymation'u bulunmaktadır.

Tarih : . İ.Ö. 2. yüzyıl – İ.Ö. 1. yüzyıl

Kat.No : 56 – Madalyon

Çiz. XVI – Lev. XXII

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Orman Fidanlığı Çevresi

Seviye : Yüzey

Hamur : Çok soluk Kahverengi (10 YR 7/3). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : K.Ç: 4 cm h: 2,4 cm

Tanım : Madalyon ve gövde. Bir bantla çevrelenmiş madalyonun üzerinde 11 petalli bir çiçek bezemesi görülmektedir. Çok az bir kısmı korunan gövdenin üzerinde küçük yapraklar ve lotus bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ve sonrası.

Kat.No : 57 – Madalyon

Çiz. XVI – Lev. XXII

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : h: 1,1 cm

Tanım : Madalyon ve gövde. Bir bantla çevrelenmiş madalyon üzerinde inci dizilerinin çevrelediği çiçek bezemesi görülmektedir. Çok az bir kısmı korunmuş olan gövdenin üzerinde küçük yaprak dekoru bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları ve sonrası.

Kat.No : 58 – Madalyon

Çiz. XVI – Lev. XXII

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Stadion Cavea D

Seviye : Basamak Dolgusu

Hamur : Açık gri (2,5 Y 7/N7). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Korunmamış.

Ölçüler : K.Ç: 3,4 cm h: 0,9 cm

- Tanım** : Madalyon ve gövde. Bir bantla çevrelenmiş madalyonun üzerinde 8 petalli bir çiçek bulunmaktadır. Çok az bir kısmı korunan gövdenin üzerinde uzun taç yaprak dekoru görülmektedir.
- Par.** : Dereboylu, 2001, Tf. 19, 158; Tuluk, 2001, Tf. 41-22; Gassner, Pl. 63-457, 348, 349, 350; Pl. 59-322, 324, 325, 326, 327, 328; Kossatz, 1990, Tf. 45-M354; Tf. 23- M485; Laumonier, 1977, Pl. 11-4368; Pl. 27- 4868,4851; Pl. 42- 4365, 4432, 4436, 8902; Pl. 53-4350; Pl. 55-4877; Pl. 69-4997, 8795; Pl. 96-4361; Pl. 103- 4923; Thompson, 1934, s. 386-D.44, s. 383- D39; Rotroff, 1982, Pl. 87-322; Hausmann, 1996, Tf. 38-195, 196, 197.
- Tarih** : İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları.
- Kat. No** : 59 – Madalyon **Çiz. XVI – Lev. XXII**
- Env.** : KBR' 08
- Buluntu Yeri** : Stadion Cavea E
- Seviye** : Dolgu toprak
- Hamur** : Kırmızımsı sarı (5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, gözenekli hamur. Kötü pişmiş.
- Ölçüler** : H: 3,1 cm.
- Tanım** : Madalyon ve gövde. Sivri uçlu yapraklar ile çevrili madalyonun merkezinde kolunu havaya kaldırmış bir figür(?) görülmektedir. Kalyxin üzerinde ise palmet bezemesi dekore edilmiştir.
- Par.** : Kossatz, 1990, s. 37, Tf. 7-M241; s. 38, Tf. 7- M250.
- Tarih** : İ.Ö. 2. yüzyıl ortaları.

Kat.No : 60 – Bitkisel Dekorlu Kalıp **Çiz. XVI – Lev. XXIII**

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Güney Nekropol Terası

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : h: 4,8 cm.

Tanım :Gövde. Duvar ve kalyx kısmı korunan parçanın duvarında sarmaşık dal bezemesi, kalyxde ise sıra ile nymphaea lotus, ince uzun dallı çiçek ve nymphaea caerulea görülmektedir.

Par : Künzl, 2002, Tf.3-Kat.2; Tf.6-Kat 3; Tf.31-Kat.13; Tf. 44-Kat.18; Tf. 115-Kat. 44; Tf. 173-Kat. 80, Tf. 180-Kat. 83; Tf. 181-Kat. 84; Tf. 184-Kat.85; AvP XI/1, Tf.54-350; Tf.55-352; AvP XI/2, Tf.45-193; Tf. 46-128.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat.No : 61 – Bitkisel Dekorlu Kalıp **Çiz. XVII – Lev. XXIII**

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Mavimsi gri (Gley 2 6/1). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Firnis : Gri (Gley 1/5).

Ölçüler : K.Ç: 8 cm h: 4,6 cm

Tanım :Kaide ve gövde. Dar bir oturma düzlemine sahip yüksek halka kaideden gövdeye yumuşak bir geçiş görülmektedir. Gövde üzerinde ucu yana sarkmış akanthuslar ve bunların arasında uzun, ince dalları bulunan çiçek bezemesi bulunmaktadır.

Par. : Künzl, 2002, Tf.3-Kat.2; Tf.6-Kat 3; Tf.31-Kat.13; Tf. 44-Kat.18; Tf. 115-Kat. 44; Tf. 173-Kat. 80, Tf. 180-Kat. 83; Tf. 181-Kat. 84; Tf. 184-Kat.85; AvP XI/1, Tf.54-350; Tf.55-352; AvP XI/2, Tf.45-193; Tf. 46-128.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat.No : 62 – Bitkisel Dekorlu Kalıp

Çiz. XVII – Lev. XXIII

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur :Açık kahverengi – Kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/4 – 5 YR 6/6). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Ölçüler : h: 3,2 cm.

Tanım :Gövde. Gövdenin üzerinde bantlarla sınırlandırılmış, sıralanmış, nervürlü yapıya sahip nymphaea caerulealar görülmektedir.

Kat. Nr : 63 – Bitkisel Dekorlu Kalıp

Çiz. XVII – Lev. XXIII

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion Güneydoğu köşe

Seviye : + 50

Hamur : Kahverengi (7,5 YR 5/4). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : h: 2,3 cm.

Tanım :Ağız ve gövde. Dışa kalınlaştırılmış ağız profiline sahipkasenin çerçevesinde gioş bezemesi ve bunların arasında çiçek tomurcuğu bulunmaktadır. Kasenin duvarında bitkisel bezeme görülmektedir.

Kat.No : 64 – Bitkisel Dekorlu Kalıp

Çiz. XVII – Lev. XXIII

Env. : KBR' 08

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Koyu gri (10 YR 4/1). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : K.Ç: 6,9 cm h: 1,5 cm

Tanım : Kaide ve gövde. Oturma düzlemi profillendirilmiş alçak halka kaide gövdeye keskin bir profille geçmektedir. Bir bantla çevrelenmiş madalyonun üzerinde sivri uçlu çiçek bezemesi ve bu yaprakların arasında nokta bezemeleri mevcuttur. Çok az bir kısmı korunan gövdenin üzerinde olasılıkla uzun taç yaprak ve aralarında bitkisel dekor bulunmaktadır.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ikinci yarısı.

Kat.No : 65 – Bitkisel Dekorlu Kalıp

Çiz. XVIII – Lev. XXIV

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion/ Ön Dış Cephe Güney

- Seviye : -125
- Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 6/6).
- Ölçüler : A.Ç: 14 cm h: 5,2 cm
- Tanım : Ağız, gövde ve kaide. Dışa kalınlaştırılmış ağız, yarım küresel gövde ve alçak halka kaideli profile sahip parçanın iki adet çerçevesi bulunmaktadır. İlk çerçevede inci dizisi, ikinci çerçevede ise spiral bezeme görülmektedir. Gövde üzerinde akanthus yaprağı, bu yaprağın sağında İon sütunu, sütunun hemen üzerinde sarmaşık dalları anımsatan stilize bir bezeme mevcuttur.
- Par. : Bouzek, Kyme I, 1974, s. 46, A-B; Pl. 2-10; Kunzl, 2002, Tf. 210, Kat. Nr. 97.
- Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.
- Kat. Nr. : 66 – Bitkisel Dekorlu Kalıp **Çiz. XVIII – Lev. XXIV**
- Env. : KBR' 08
- Buluntu Yeri : Stadion Cavea D
- Seviye : Dolgu toprak
- Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.
- Ölçüler : A.Ç.: 14 cm h: 3,1 cm.
- Tanım : Ağız ve gövde. Dışa dönük ağız profiline sahip kasenin bezemesini sarmaşık dalları ve kalp yapraklar motifi oluşturmaktadır.
- Par. : Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 113 – 650; Gürler, 1996, Çiz.20-66; Bouzek, Kyme I, 1974, s. 27-66; Kossatz, 1990, Abb.35-M630; Laumonier, 1977, Pl. 2 - 428-477,9303; Pl.20 – 1587, 1653; Pl. 34, 1973.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk yarısı.

Kat.No : 67 – Figürlü Kalıp

Çiz. XVIII – Lev. XXIV

Env. : KBR' 07

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Açık kırmızı – Gri (2,5 YR 6/8 – 5 YR 5/1). Az miktarda mika katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Ölçüler : h: 3,1 cm

Tanım :Gövde. Duvar ve kalyxi korunan parçanın duvarının üzerinde şaha kalkmış bir atın üzerinde elinde mızrak bulunan bir asker bulunmaktadır. Kalyxsin üzerindeki betimleme tanımlanamamaktır.

Par. : SNG Cop. Caria-Lycia, Pl. XVIII-364; Sear, 1979, s. 466-467; 5125, 5126; Pozzi, 1966, s. 150; 2736.Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 69-408; Pl. 68-407; Leon, 1991, Tf. 83- D39; Tf. 84-D42; Dereboylu, 2001, Tf. 18-131,135; Gürler, 1996, Çiz.29-95; Kossatz, 1990, Abb.33-M607; Abb. 35- M637; Rotroff, 1982, Pl. 91-409; Laumonier, 1977, Pl.60-4986, Pl.69- 4845, 4792, 4795i 4761; Pl.88- 9305; Pl.95- 4960, 4760; Pl. 104- 9415; Bilde, 2006, Pl. 170- F11; Pl. 186- F87.

Tarih : İ.Ö. 2. 166-84.

Kat.No : 68 – Figürlü Kalıp

Çiz. XIX – Lev. XXIV

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, gözenekli hamur. Kötü pişmiş.

Ölçüler : h: 6,8 cm

Tanım : Gövde. Parçanın üst tarafında sarmaşık dal bezemesi, alt kısımda güreşen iki figür ve bu figürlerin sağ tarafında bozulmuş yaprak bezemesi bulunmaktadır.

Par. : AvP. IX, Tf. 58- Eimer und Beche I:2, 5; AvP. XI 2, Pl. 52-5; Rotroff-Oliver, 2003, Pl. 99- 568; Pl. 113-650; Gassner, 1997, Tf. 16- 221; Tf. 19- 251, 252, 253, 254; Rogl, 2001, Tf. 68- RB15; Tuluk, 2001, Tf.33-9; Gürler, 1996, Çiz. 19- 59, 60, 61; Kossatz, 1990, Tf. 30- M241a; Goldman, 1950, s. 129; 159.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın başları.

Kat.No : 69 – Figürlü Kalıp

Çiz. XIX – Lev. XXV

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion Ön Dış Cephe

Seviye : Dolgu

Hamur : Açık kırmızı – Gri (2,5 YR 6/8 – 7,5 YR 6/1). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. Kötü pişmiş.

Ölçüler : h: 8,3 cm

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa kalınlaştırılmış ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde gioş dekoru bulunmaktadır. Parçanın gövdesi üzerinde sağa dönük, flüt çalan bir erkek figürü ve bu figürün yanında bir akanthus yaprağı görülmektedir.

Par. : Kunzl, 2002, Tf. 176- 81, Tf. 183- 84.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ortaları.

Kat.No : 70 – Figürlü Kalıp

Çiz. XIX – Lev. XXV

Env. : KBR' 09

Buluntu Yeri : Bouleuterion – Kuzey Dış Cephe

Seviye : Dolgu

Hamur : Kırmızı (2,5 YR 5/8). Az miktarda mika ve kireç katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : h: 6,3 cm.

Tanım : Ağız ve gövde. Dışa kalınlaştırılmış ağız profiline sahip parçanın çerçevesinde uçar pozisyonda, sağa doğru ilerleyen kuşlar görülmektedir. Gövdenin üzerinde uçan bir Eros, girland ve girlandın altında bitkisel bezeme bulunmaktadır.

Par. : AvP XI/1, s. 134-136, Tf. 49 – 260.

Tarih : İ.Ö. 2. yüzyılın ilk çeyreği.

Kat.No : 71 - Bitkisel Dekorlu Kalıp

Çiz. XIX – Lev. XXV

Env. : KBR' 06

Buluntu Yeri : Tiyatro Güney Yamacı

Seviye : Yüzey

Hamur : Kırmızımsı sarı (7,5 YR 7/6). Az miktarda kireç ve mika katkılı, sert dokulu hamur. İyi pişmiş.

Ölçüler : h: 2,6 cm.

Tanınım : Gövde. Kasenin çerçevesinde gios motifi, duvarının üzerinde ise nervl lotus yaprakları görülmektedir.

EK 2: ÇİZİM LİSTESİ VE ÇİZİMLER

ÇİZİM LİSTESİ

ÇAM KOZALAĞI DEKORLU KASELER

ÇİZİM 1

ÇİZİM 2

KÜÇÜK YAPRAK DEKORLU KASELER

ÇİZİM 3

ÇİZİM 4

ÇİZİM 5

BİTKİSEL DEKORLU KASELER

ÇİZİM 6

ÇİZİM 7

ÇİZİM 8

ÇİZİM 9

ÇİZİM 10

ÇİZİM 11

ÇİZİM 12

ÇİZİM 13

ÇİZİM 14

ÇİZİM 15

FIGÜRLÜ KASELER

ÇİZİM 16

ÇİZİM 17

ÇİZİM 18

ÇİZİM 19

ÇİZİM 20

ÇİZİM 21

ÇİZİM 22

ÇİZİM 23

ÇİZİM 24

ÇİZİM 25

ÇİZİM 26

ÇİZİM 27

ÇİZİM 28

ÇİZİM 29

ÇİZİM 30

ÇİZİM 31

ÇİZİM 32

KONSANTRİK YARIM DAİRE DEKORLU KASELER

ÇİZİM 33

UZUN TAÇ YAPRAKLI KASELER

ÇİZİM 34

ÇİZİM 35

ÇİZİM 36

ÇİZİM 37

ÇİZİM 38

ÇERÇEVELER

ÇİZİM 39

ÇİZİM 40

ÇİZİM 41

ÇİZİM 42

ÇİZİM 43

ÇİZİM 44

ÇİZİM 45

ÇİZİM 46

ÇİZİM 47

ÇİZİM 48

ÇİZİM 49

ÇİZİM 50

ÇİZİM 51

ÇİZİM 52

ÇİZİM 53

ÇİZİM 54

ÇİZİM 55

MADALYONLAR

ÇİZİM 56

ÇİZİM 57

ÇİZİM 58

ÇİZİM 59

KALIPLAR

ÇİZİM 60

ÇİZİM 61

ÇİZİM 62

ÇİZİM 63

ÇİZİM 64

ÇİZİM 65

ÇİZİM 66

ÇİZİM 67

ÇİZİM 68

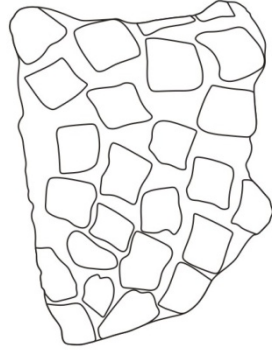
ÇİZİM 69

ÇİZİM 70

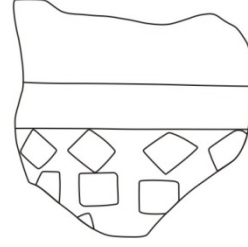
ÇİZİM 71

ÇİZİMLER

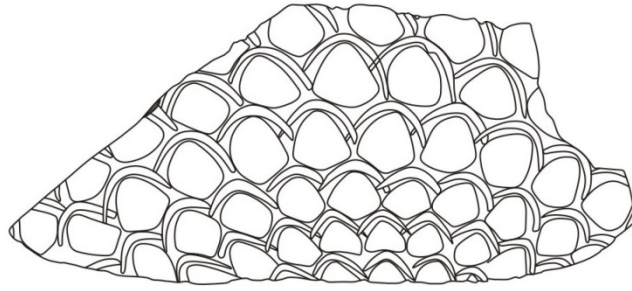
Çizim I

1

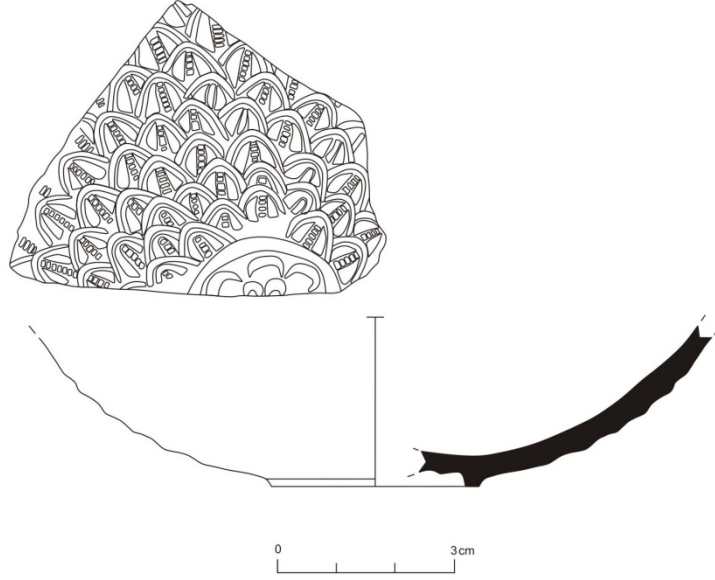

2

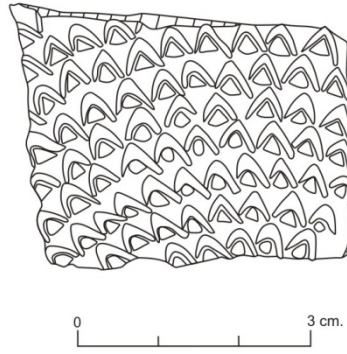

3

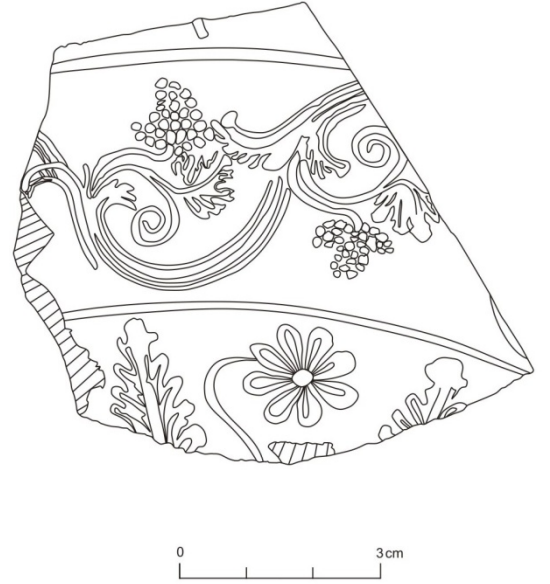
Çizim II

4

5

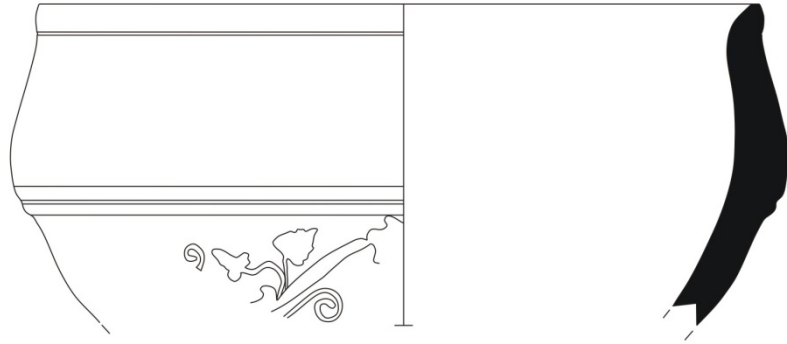

6

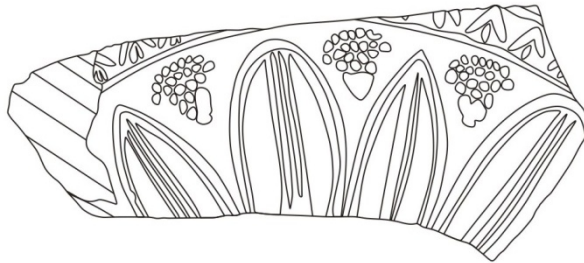
Çizim III

7

8

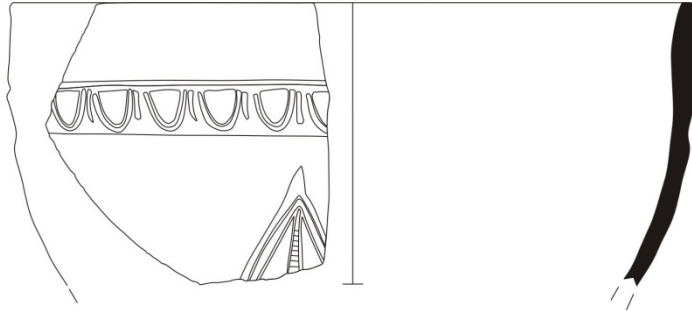

9

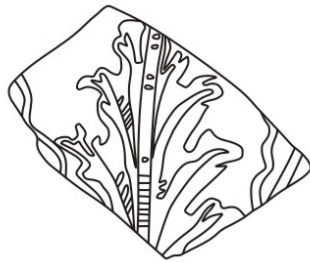
Çizim IV

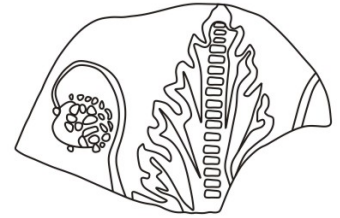
10

11

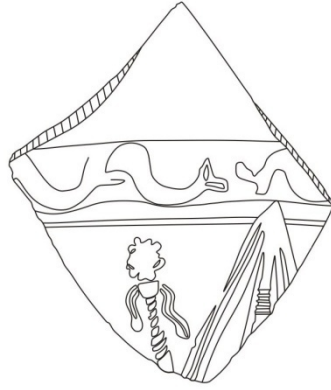

12

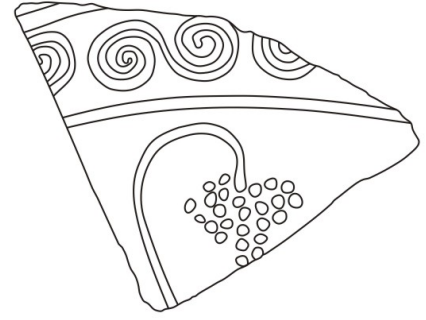

13

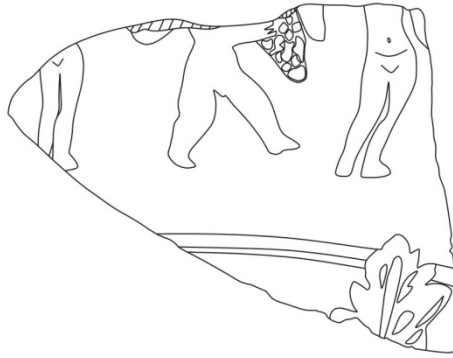
Çizim V

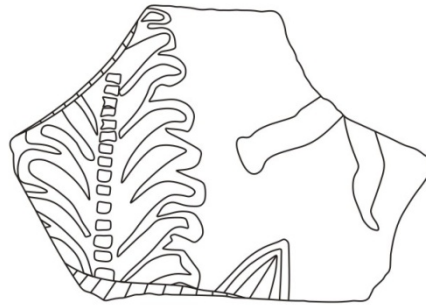
14

15

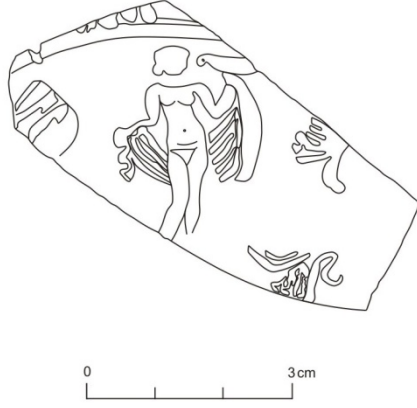
16

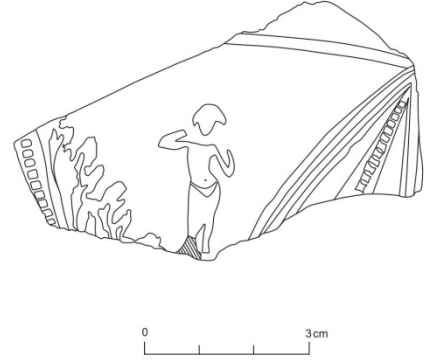
17

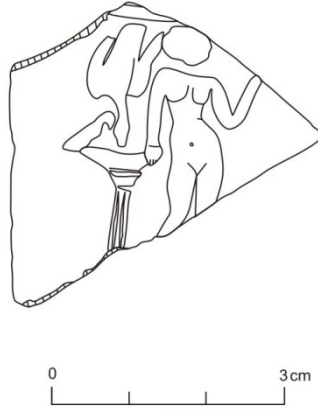
Çizim VI

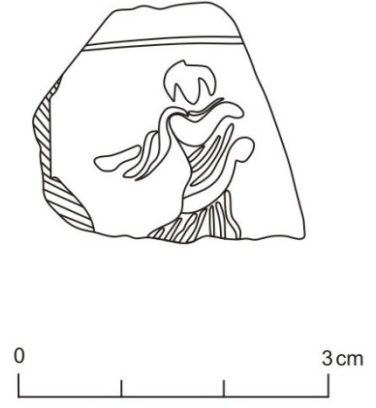
18

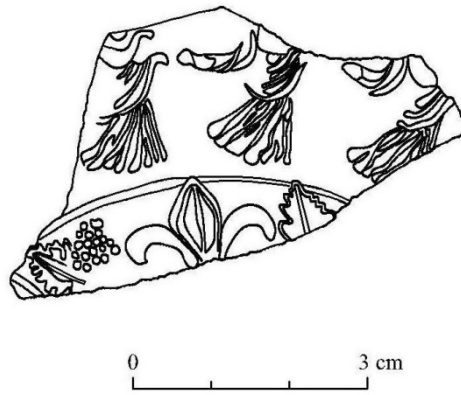
19

20

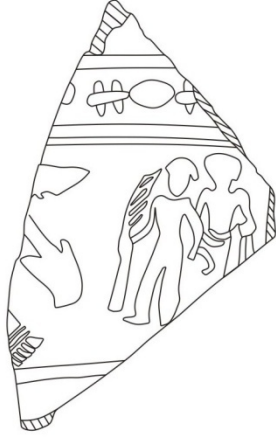

21

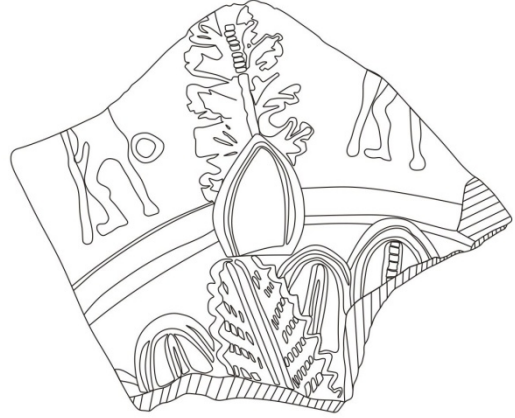

22

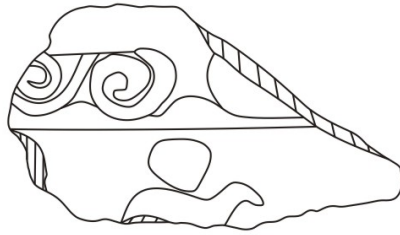
Çizim VII

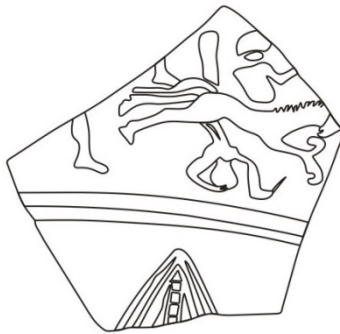
23

24

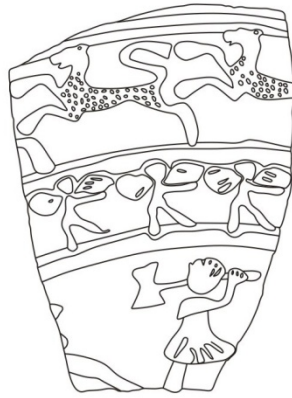

25

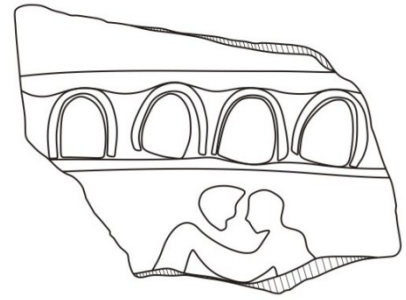

26

Çizim VIII

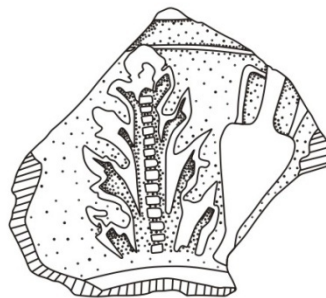
27

28

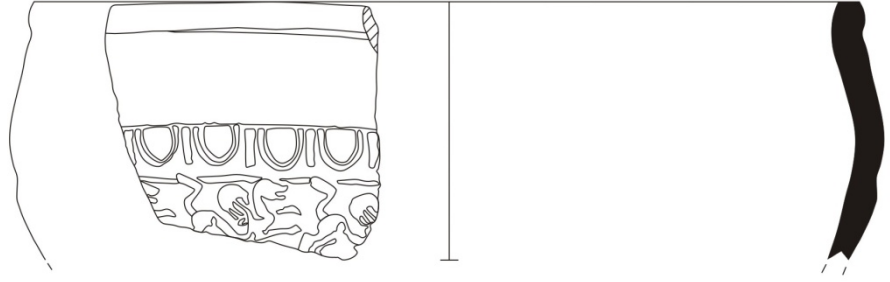

29

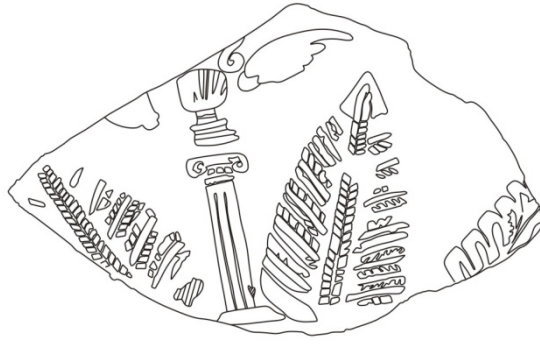

30

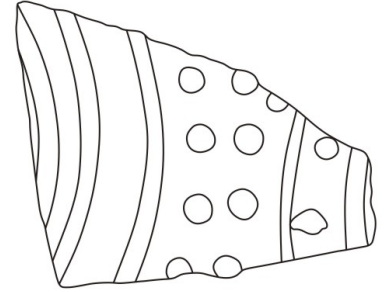
Çizim IX

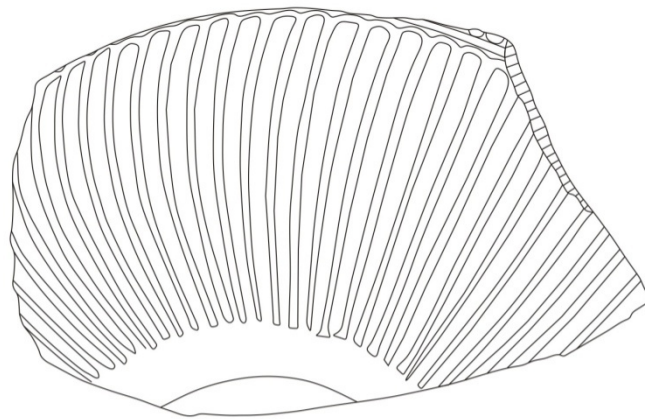
31

32

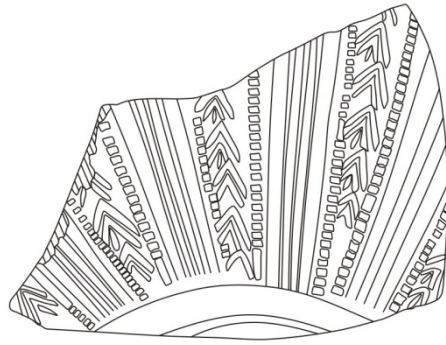

33

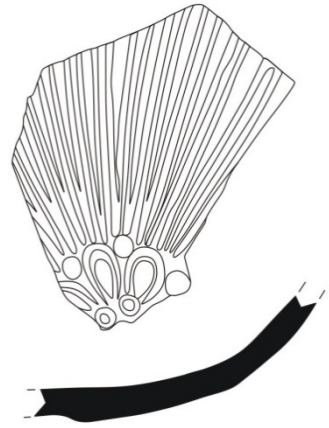

34

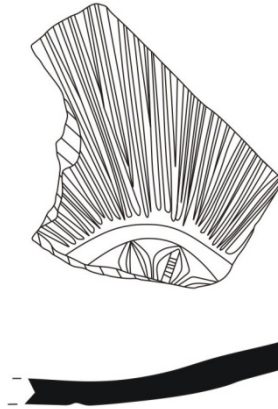
Çizim X

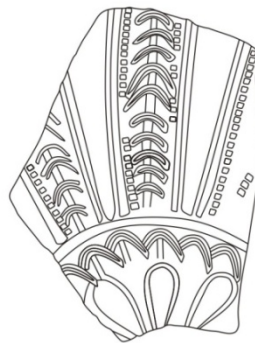
35

36

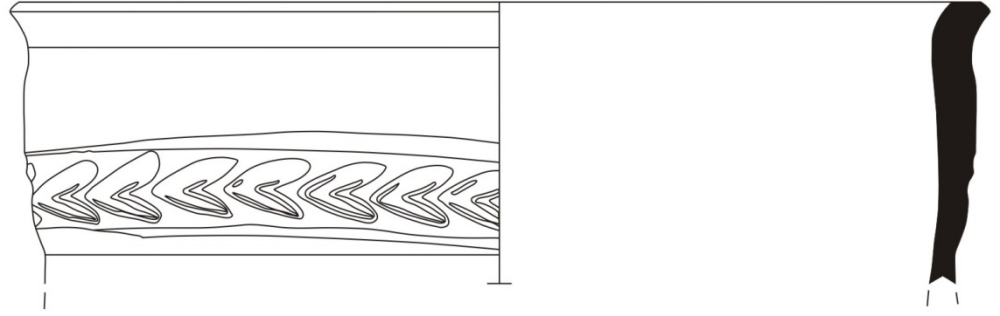

37

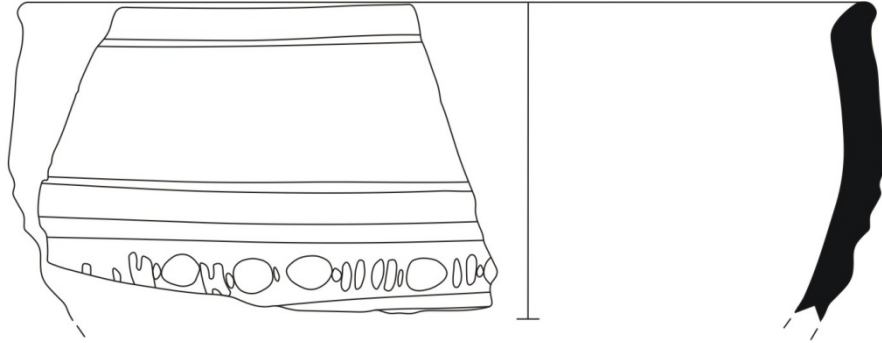

38

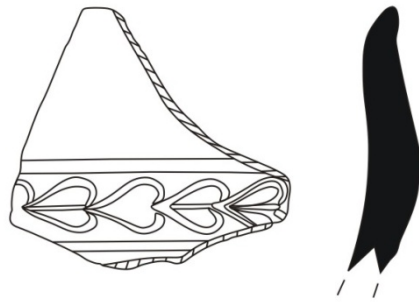
Çizim XI

39

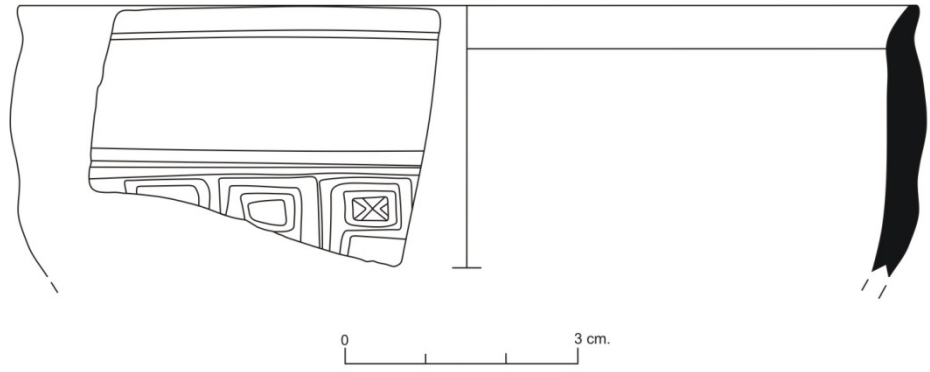

40

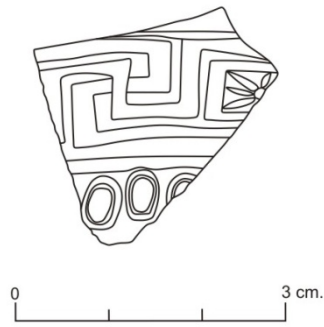

41

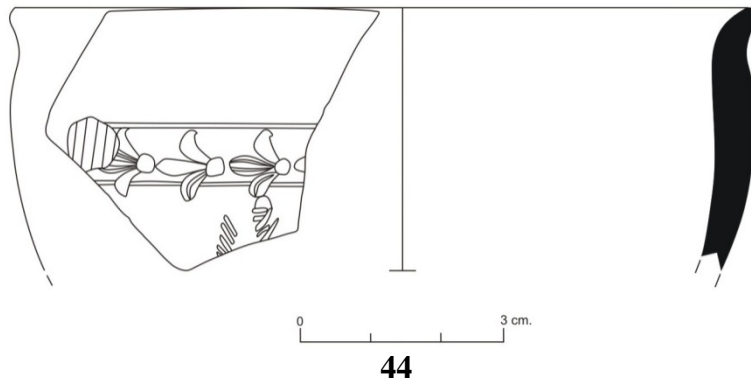
Çizim XII

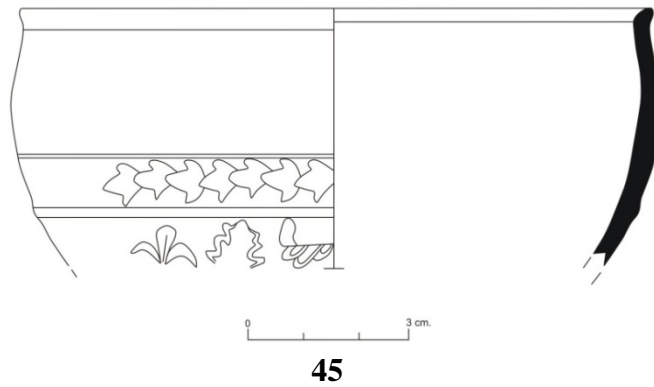
42

43

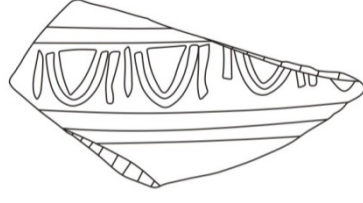

44

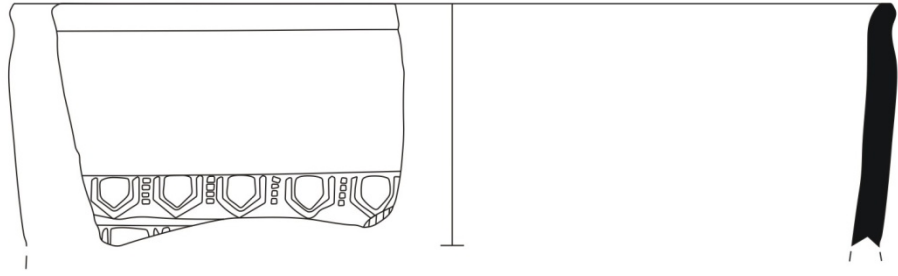

45

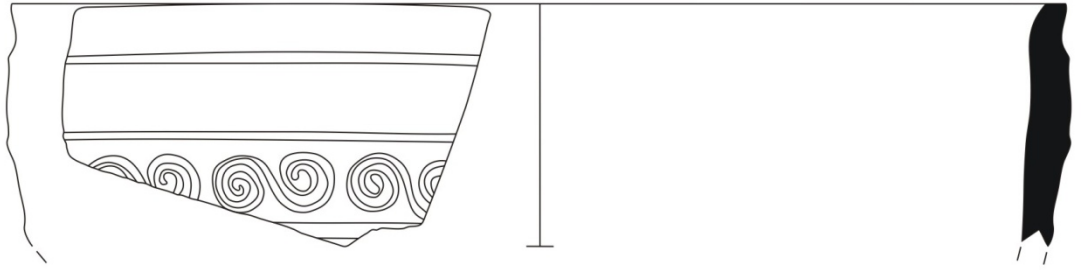
Çizim XIII

46

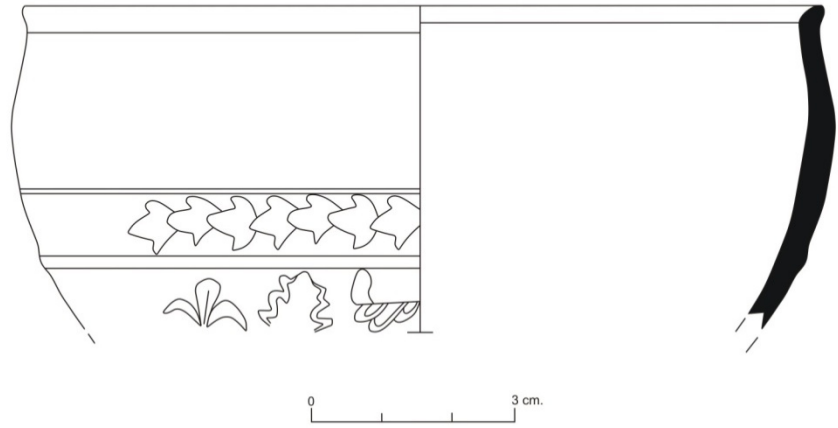
47

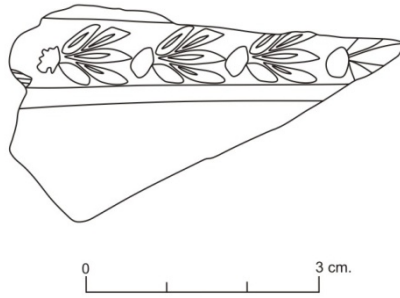
48

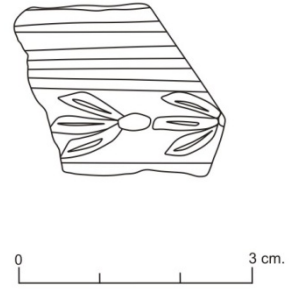
Çizim XIV

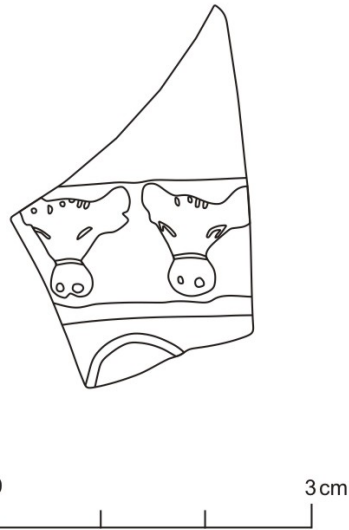
49

50

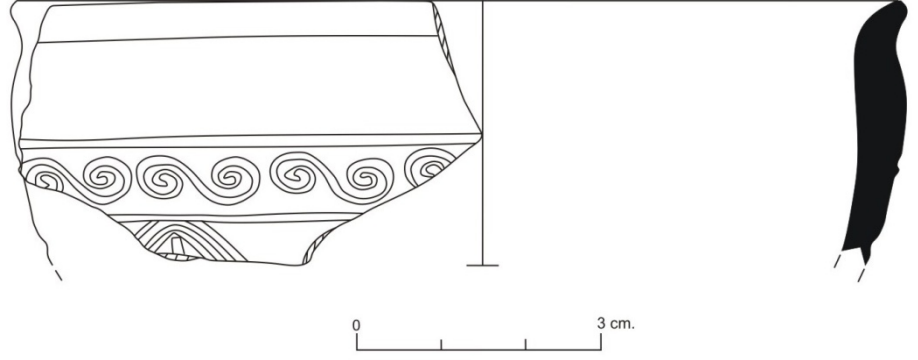

51

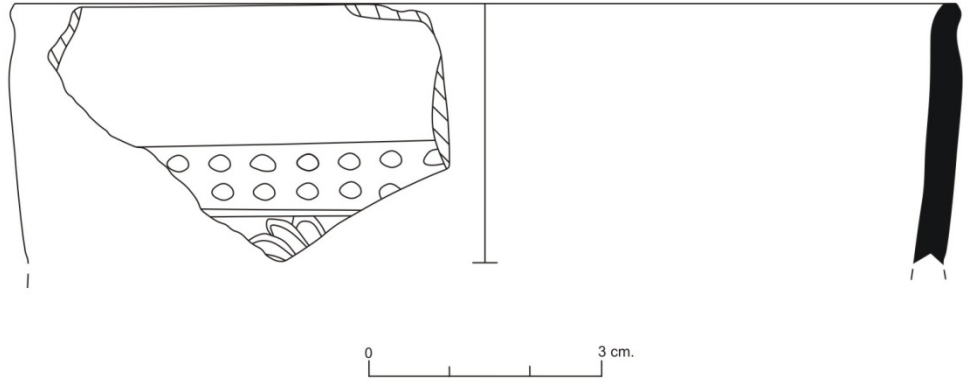

52

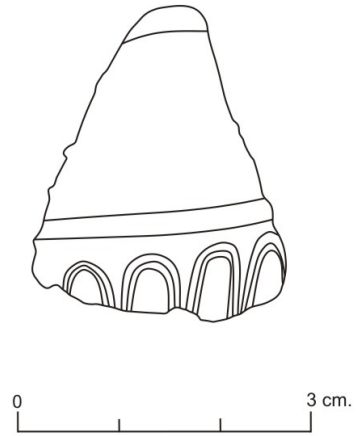
Çizim XV

53

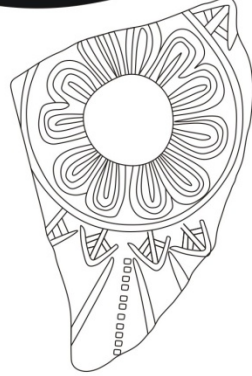

54

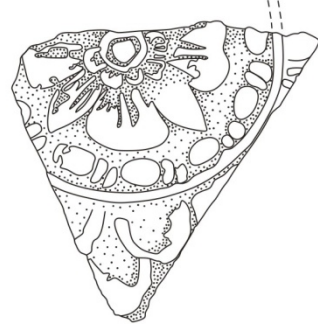

55

Çizim XVI

56

57

58

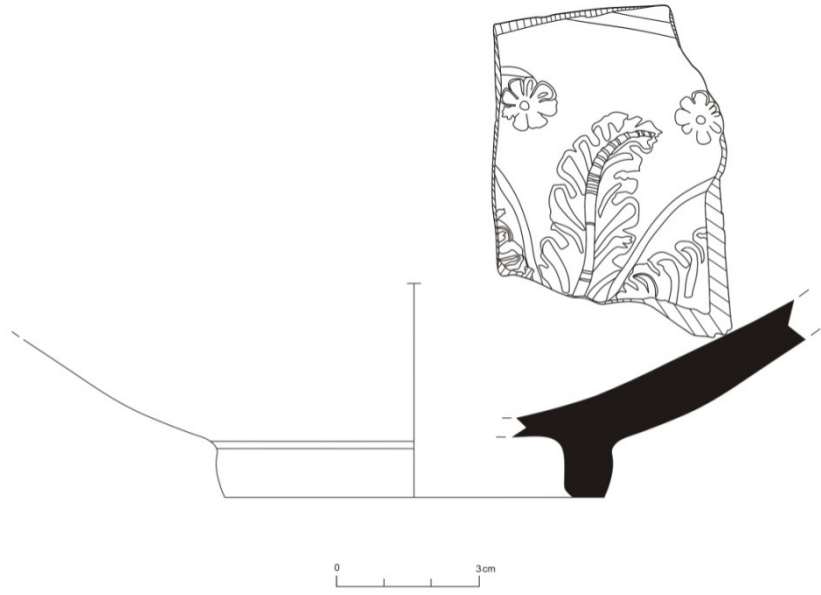

59

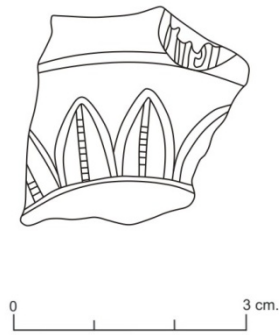

60

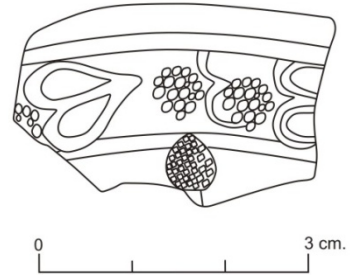
Çizim XVII

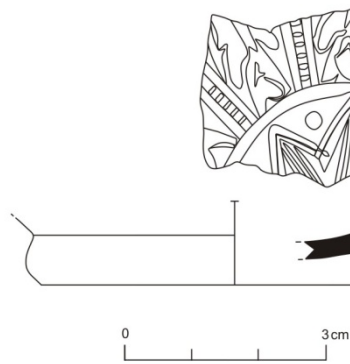
61

62

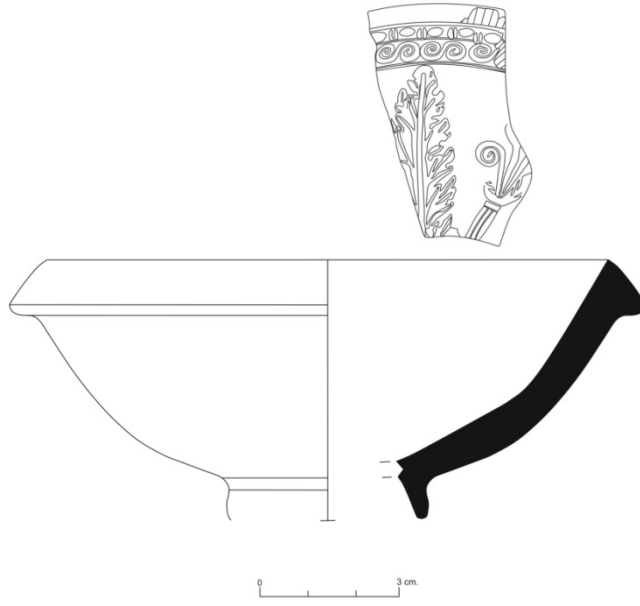

63

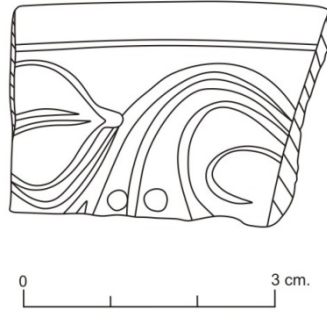

64

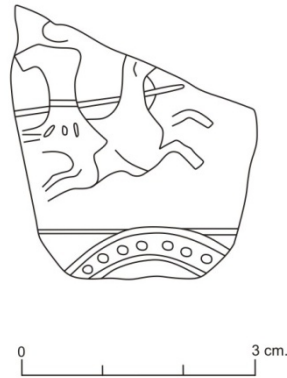
Çizim XVIII

65

66

67

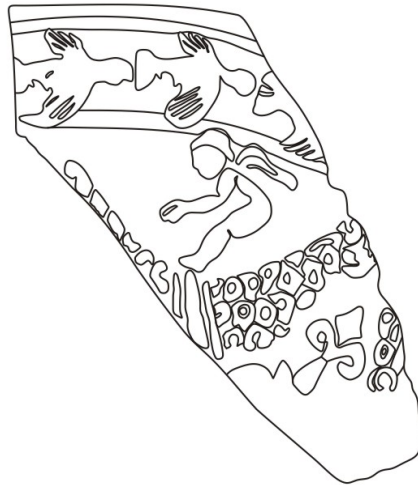
Çizim XIX

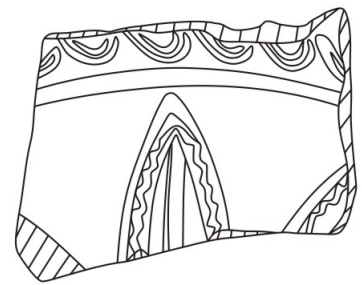
68

69

70

71

EK 3: LEVHA LİSTESİ VE LEVHALAR

LEVHA LİSTESİ

Levha I

Kıbyra'nın Çağdaş ve Antik Konumu

Levha II

Kent Harita

Stadion

Levha III

Üretim Hatalı Malzeme

Bouleuterion

Levha IV

Tiyatro

Kalıp Yapımı Kase Terminolojisi

Levha V

Kalıp Yapımı Kase Üretimi

Kıbyra Kaselerinin Hamur Özellikleri

Kıbyra Kaselerinin Dekor Gruplarına Göre Tarihsel Dağılımı

Levha VI

Çam Kozalağı Dekorlu Kaseler (9 – 10)

Levha VII

Küçük Yaprak Dekorlu Kaseler (11 – 13)

Levha VIII – XI

Bitkisel Dekorlu Kaseler (14 – 23)

Levha XI – XVI

Figürlü Kaseler (24 – 40)

Levha XVII

Konsantrik Yarım Daire Dekorlu Kase (41)

Levha XVII – XVIII

Uzun Taç Yapraklı Kaseler (42 – 46)

Levha XIX – XXII

Çerçeveler (47 – 63)

Levha XXII

Madalyonlar (64 – 67)

Levha XXII – XXV

Kalıplar (68 – 79)

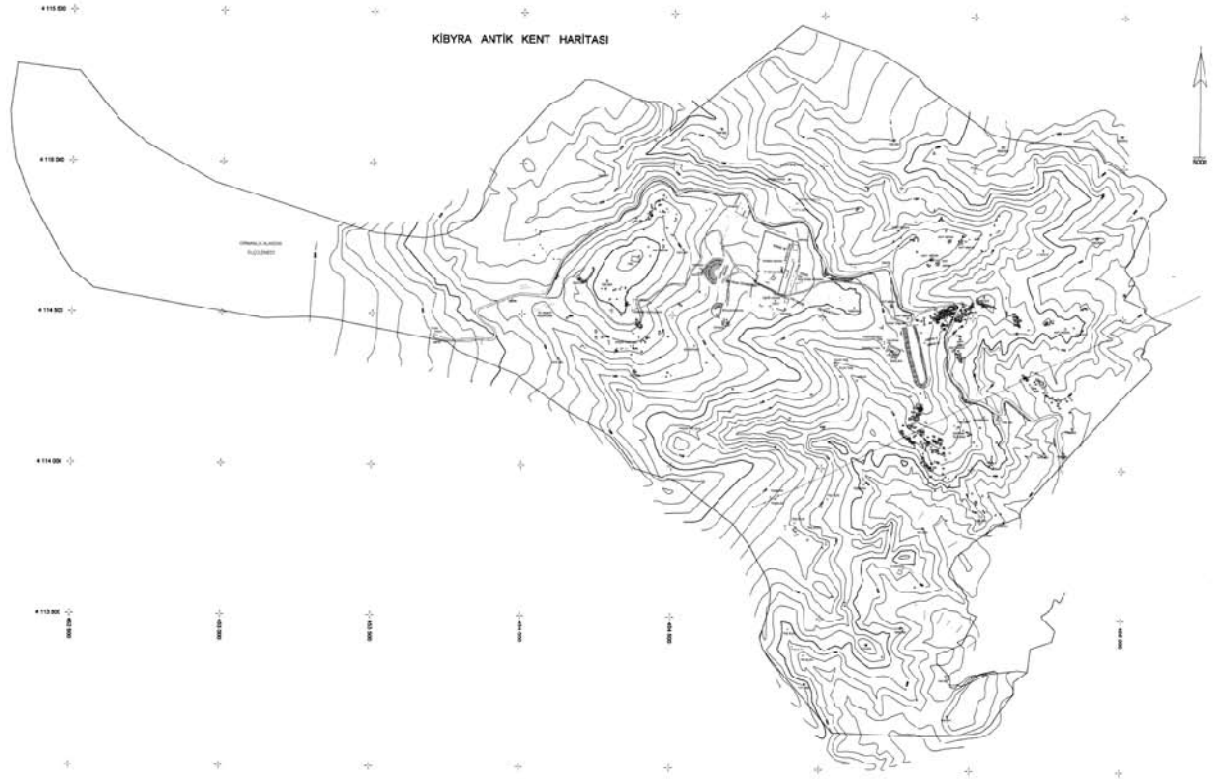
LEVHALAR

Levha I

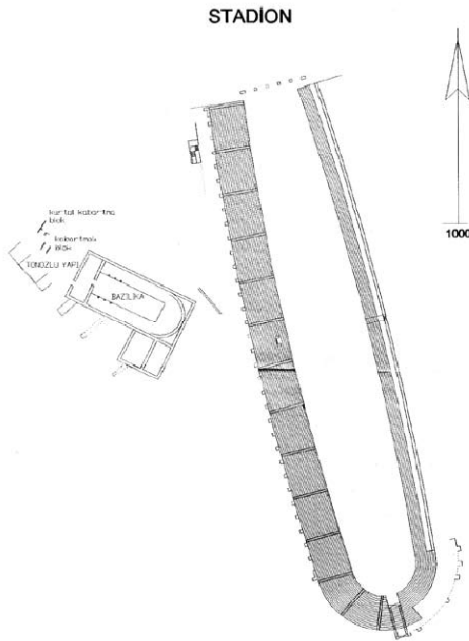

Kibyra'nın Çağdaş ve Antik Çağ Konumu

Levha II

Kent Harita

Stadion

Levha III

Üretim Hatalı Malzeme

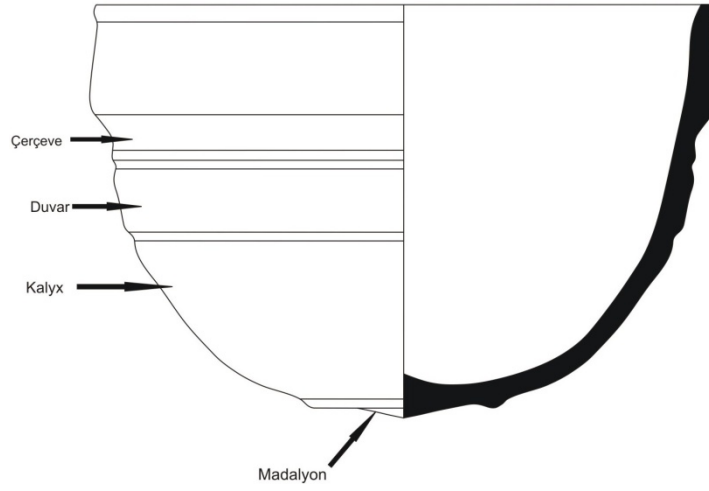

Bouleuterion

Levha IV

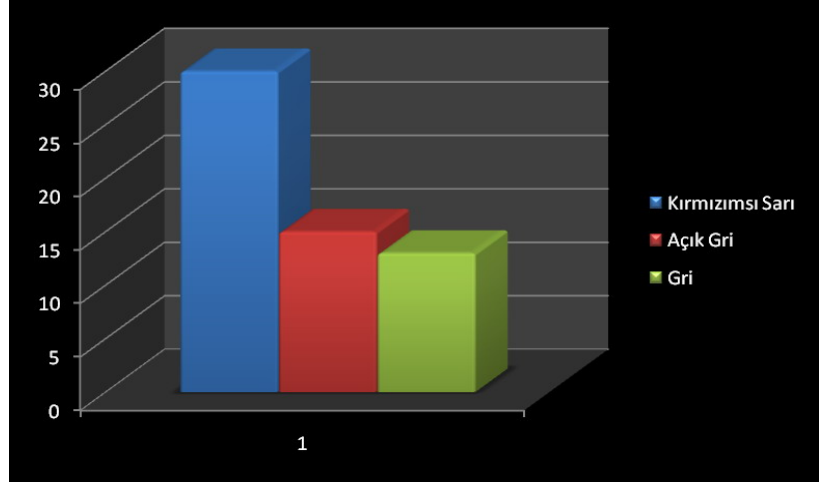
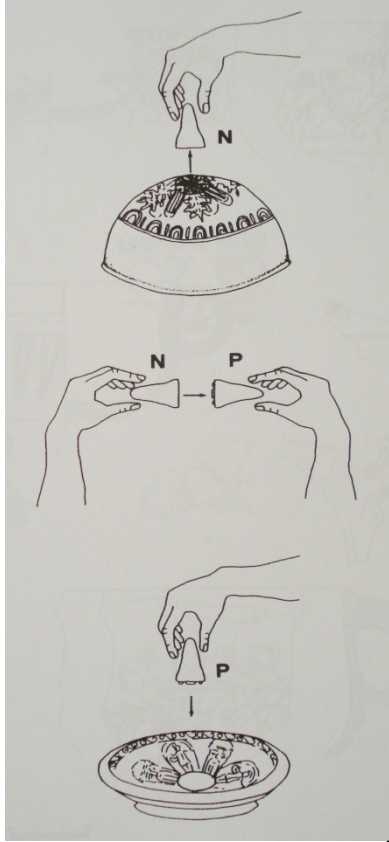

Tiyatro

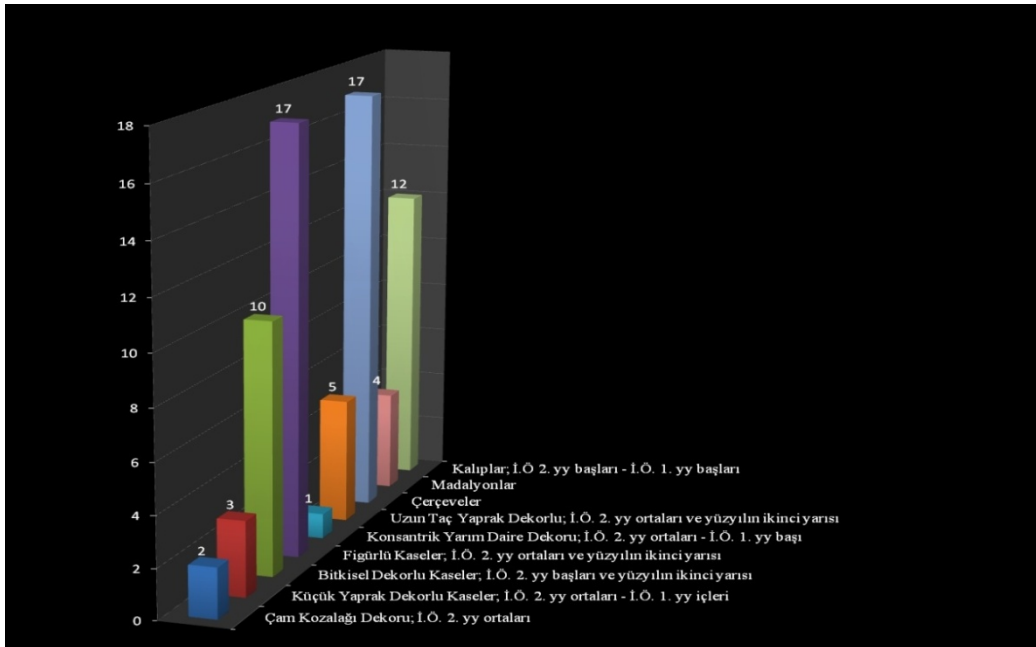
Kalıp Yapımı Kase Terminolojisi

Levha V

Kibyra Kaselerinin Hamur Özelellikleri

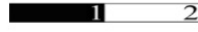
Kalıp Yapımı Kase Üretimi²⁴⁶

Kibyra Kaselerinin Dekor Gruplarına Göre Tarihsel Dağılımı

²⁴⁶ Les Ceramiques en Anatolie aux Epoques Hellenistique et Romaine, 2003.

Levha VI

1

2

Levha VII

3

4

Levha VIII

5

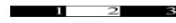
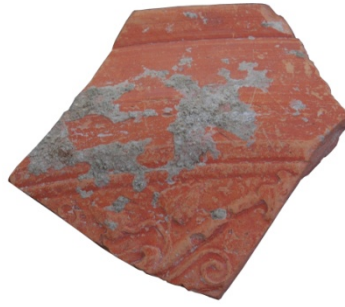

6

7

Levha IX

8

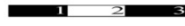

9

10

Levha X

11

12

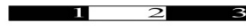

13

14

Levha XI

15

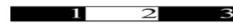

16

17

Levha XII

18

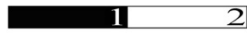

19

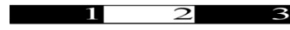

20

Levha XIII

21

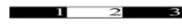

22

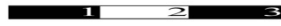

23

Levha XIV

24

25

26

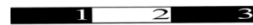
Levha XV

27

28

29

Levha XVI

30

31

32

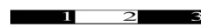
Levha XVII

33

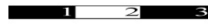

34

35

Levha XVIII

36

37

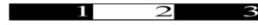

38

Levha XIX

39

40

41

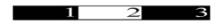

42

Levha XX

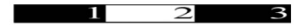
43

44

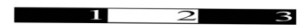
45

46

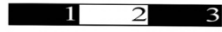

47

48

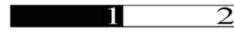
Levha XXI

49

50

51

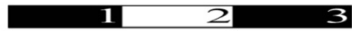

52

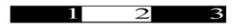

53

Levha XXII

54

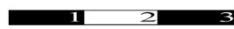
55

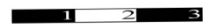
56

57

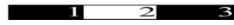

58

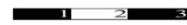

59

Levha XXIII

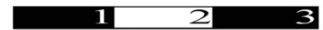
60

61

62

63

64

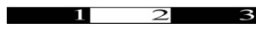
Levha XXIV

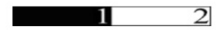
65

66

67

68

Levha XXV

69

70

71